

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr

Muzeul Digital al Romanului Românesc

revistatransilvania.ro/mdrr

Acest roman a fost digitizat în cadrul proiectului **ASTRA Data Mining. Muzeul Digital al Romanului Românesc din Secolul al XIX-lea**, inițiat de Revista Transilvania, organizat de Complexul Național Muzeal ASTRA și co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național (AFCN).

Sugestie de citare a arhivei:
Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Daiana Gârdan, Emanuel Modoc, David Morariu, Teodora Susarenco, Radu Vancu, Dragoș Varga. *Muzeul Digital al Romanului Românesc: secolul al XIX-lea*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2019.
http://revistatransilvania.ro/mdrr

This novel was digitized for the project **ASTRA Data Mining. Muzeul Digital al Romanului Românesc din Secolul al XIX-lea**, initiated by Revista Transilvania, organized by ASTRA National Museum Complex and co-financed by The National Cultural Fund Administration (AFCN).

Citation suggestion:
Baghiu, Ștefan, Vlad Pojoga, Cosmin Borza, Andreea Coroian Goldiș, Daiana Gârdan, Emanuel Modoc, David Morariu, Teodora Susarenco, Radu Vancu, Dragoș Varga. *The Digital Museum of the Romanian Novel: The 19th Century*. Sibiu: Complexul Național Muzeal ASTRA, 2019.
http://revistatransilvania.ro/mdrr

MUZEUL ASTRA
COMPLEXUL NAȚIONAL MUZEAL ASTRA

CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU

PROIECT CO-FINANȚAT DE:
Administrația Fondului Cultural Național

ULBS
Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu

XXVIII

BIBLIOTECA POPORULUI

SUGRUMAREA TEODOREI

COPILA DOMNULUI DIN BUCURESCI

ROMAN ORIGINAL

DE

PANAIT MACRI

ILUSTRATA CU 4 GRVURI

BUCURESCÍ

EDITURA TIPO-LITOGRAFIEI DOR. P. CUCU

1886.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

PREFATA

Am lăsat cât-va timp condeiul din mână, intrând în mijlocul acelor valuri, cari, mai curênd saŭ mai târdiŭ, vor îneca sermana nóstră țară.

Astă-dĭ reiaŭ condeiul. Și cu mintea mai oțelită, cu sufletul mai plin și póte, cu cunoscințe și ideĭ mai întinse, mĕ presint iar ție, iubită cititóre saŭ citor, cu scrierea de față.

Nădăjduesc a da o serie de mai multe romane la lumină. Ele vor fi pragul dintre viitorul și trecutul meŭ. Pentru acest scop, scrierile ce vor apare de aci înainte cu numele meŭ, vor fi închinate poporuluĭ, formând *biblioteca poporuluĭ*.

Mare parte din aceste scrierĭ vor fi sustrase din sînul, din viața poporuluĭ, prin urmare el le va ceti și eŭ cu ele luĭ sunt dator a mĕ închina.

P. MACRI.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

SUGRUMAREA TEODOREI

COPILA DOMNULUI DIN BUCURESCI

Nóptea furtunósă

Era pe timpul fanarioților. Tótă țara gemea. Pământul Românieĭ pe fie-care ți, pe fie-care ceas se păta de sânge nevinovat, și aerul sĕŭ resuna de gemetele victimelor, saŭ se înegrea de mârșave crime.

Femea frumósă, copila nevinovată trebuiaŭ să fie jertfe poftelor nesățióse a veneticilor; banul muncitoruluĭ, averea românuluĭ trebuiaŭ să intre fără murmură în marea pungă a Domnitoruluĭ și ca resplată pentru tóte acestea, locuitoriĭ asteĭ țĕrĭ trebuiaŭ să îndure miseria, mórtea saŭ chinul fără margini!

Era timp de iarnă, două ți ninsese de a rêndul și acum o furtună mare împrăștia prin aer fulgiĭ de zăpadă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Intunericul nopței era bătut de albéța ce respândea neaua. Stelele păreaŭ ca niște cuie de aur înfipte în cer. Pe singuraticile strade ale Bucurescilor un om se vedea traversând podul Mogoșóiei. El era urmat de alți patru.

Dupe fața lui aprópe înghețată de frig, dupe cismele de lac și dupe blana cea mare de vulpe cu care era învelit, trebuia să fie un om cu punga grósă, prin urmare un strein, adică un fanariot.

— Ei! *Vutira*, pe unde trebue să mergem? întrebă el pe unul din ceĭ patru carĭ îl urma.

— Drept înainte, stăpâne, respunse cel maĭ înalt dintre eĭ.

— Și maĭ avem mult drum?

— Ca vr'o ḑece minute.

— Imĭ pare rĕŭ că am plecat pe jos.

— V'am spus acésta, stăpâne.

— Cu tóte astea am plăcere să fiŭ original în nóptea acésta. Mi s'a urît a sta trântit tot în trăsură. Înghețând de frig, intrând apoĭ într'o mică căsuță, stând pe un pat de pae și încălḑindu-ți mânele la căldura uneĭ inimĭ, cred că e ceva plăcut maĭ *Vutira?*

— E maĭ mult de cât plăcut, stăpâne.

— Dupe cum vĕd eŭ, tu nu parĭ a fi un om prost.

— Dupe cum va crede Prea-Inalta-Strălucita-Lumina-Vóstră!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Se făcu tăcere. Câte și cinci urmară drumul înainte, înfruntând zăpada.

— In căsuța asta, dise apoi *Vutira.*

Câte și cinci intrară înăuntru.

Odaia era puțin încălditä de focul ce licărea într'o sobă de fier. Mobilierul era de lucs, dar învechit. El se compunea din două fotoliuri, patru scaune, o oglindă mare, două dulapuri și două paturi. Pe masa din fața oglinței se vedeau câte-va cărți și vr'o două mici statui de artă.

Totul arăta că cei ce locuiau acéstă odăiță, se bucurau o-dată d'o avere frumósă și că aveau o educațiune mai alésă.

Două ființe se vedeau însă acum în mica odae. Una era albă ca iarna, cea l'altă tînără și frumósă ca primă-vara. Amândouě aveau vestminte negre și la amândouě ochii erau udați de lacrimi. Nenorocitele femei avură durerea a pierde, una pe soțul ei, cea l'altă pe iubitul ei tată.

Trei dile aŭ trecut numai din séra, când frumósa *Marie,* conduse la ultima locuință pe bětrânu-i tată.

Durerea și desperarea ei nu se pot descrie de pana nimĕnui.

Trei dile trecuse numai și ea slăbise mult, ochii i se stinsese; totuși, era încă frumósă. Trăsurile feței sale erau nobile, aerul ei majestos de patriciană și ochii sĕi, cu tóte că perduseră vioiciunea,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

mînt! e umbra mumeĭ tale Domnule, care ca femee nu va aproba pata ce mi se va pune pe frunte! e sora D-tale chiar, dacă aĭ soră, care se pune între noĭ doĭ oprindu-ți nedemna faptă.

— Scólă, îĭ ḑise el ridicând-o; muma mea, umbra tatăluĭ tĕŭ, tu chiar, trebue să fiĭ fericită, când unul ca mine te ia în brațe și te sĕrută.

Și fanariotul o strânse la peptu-ĭ și-ĭ mușcă buzele sĕrutându-o.

— Inapoĭ! strigă ea îmbrâncindu-l; numaĭ mórtă fiind te veĭ putea atinge de mine!

Un surîs diabolic strânse buzele fanariotuluĭ.

— Imĭ placĭ maĭ mult, vĕḑêndu-te ast-fel, îĭ ḑise el; se vede că în vinele tale aĭ sânge grecesc.

— Mĕ cred destul de tare, îĭ respunse copila, pentru a pedepsi cutezanța ta, cu sângele tĕŭ!

Eraŭ 11 ore din nópte. Vijelia de afară crescea din ce în ce. Fulgiĭ de zăpadă umpleaŭ văsduhul, gerul făcea să trosnéscă arboriĭ.

Și focul din mica odae tot licărea în soba de fier. Liniștea însă, acea liniște, care domnia câte-va minute maĭ înainte, se schimbă acum în furtună.

O luptă înverșunată se începu între fanariot și frumósa Marie. Era o luptă hotărîtă. Dar ce va putea ființa slabă, contra celuĭ puternic, porumbița, contra eretelui, mielul plăpând contra reptileĭ înveninate?

Maria cedă. Sdrobită ea căḑu pe pat. Nemerni-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cul o împresura încă cu vênjósele luĭ brațe. Copila tremura, fața îĭ era roșie, ochiĭ aprinșĭ. Vĕḑêndu-se biruită, desnădăsduită, începu să plângă. Cu o forță brutală, fanariotul îĭ rupse rochia. O desbrăcă. Copila remase numaĭ în cămașă. Peptul eĭ alb ca marmora se întrevedea. Sînul eĭ răpitor sălta de durere. Așt-fel desbrăcată, mult maĭ frumósă sub lovitura doruluĭ, dacă ar fi fost desemnată de un pictor, i-ar fi atras renumele. Nelegiuitul o culcă pe pat. O nouă luptă se începu. Era lupta dintre viață și mórte; și nu mórtea, căcĭ acéstă mumă a nenorociților, scurtează o-dată suferințele; Maria însă trebuia să móră pe fie-care minut, să móră în perpetuŭ, fără sfârșit. Acéstă idee, acéstă frică, acéstă grózĕ, făcu pe frumósa copilă ca să dobândéscă puterĭ supra-naturale. In zadar însă, nemernicul o pironise pe pat, el o săruta și o mușca așa de tare, în cât copila se umplu de sânge. Pe sînul eĭ, pe acele douĕ comorĭ de farmec ale ceruluĭ, se vedeaŭ întipăriți dințiĭ fanariotuluĭ. Și când orĭ ce urmă de putere i se sleise, închise ochiĭ și rĕmase nemișcată. Biruitorul se culcă atuncĭ lângă dênsa, începu s'o desmierde, să-ĭ vorbéscă cuvinte dulcĭ și s'o strângă cu nesațiŭ în brațe.....

Trecuse mieḑul nopțeĭ. Vêntul tot urla afară. In mica odaie resunaŭ gemete surde. Era Maria, care

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

sfâșiată de durere, nu putea să înece acele gemete de disperare.

Sermana!..... mâne când se va scula, va fi nu copila de altă dată, ci Maria perdută, Maria desonorată. Suferințele ei, încep din nóptea acésta. Cel din urmă oftat al copilei, fu o-dată cu răsărirea sóreluĭ.

Ea voi să se scóle, să se îmbrace, voi să fugă de lângă acela, care semĕnase mórtea în calea sa. Fanariotul o ținu lângă el. Nu se săturase a-ĭ admira formele gracióse, acele picioruțe de copil, acea talie subțire, acele mâni de regină, aceĭ ochĭ scânteetorĭ și plinĭ de focul ureĭ.....

Eraŭ ceasurile 10. Un bețiv trecênd pe stradă cânta a lene:

Vin drăguță lângă mine:
Drăguță, drăguță. . . .
Căcĭ mi-e dor, mi-e dor de tine,
Drăguță, drăguță.

Eŭ la sinu-mĭ să te strâng,
Drăguță, drăguță,
Mijlocelul să ți-l frâng,
Drăguță, drăguță.

Si românul bețiv, ca și fanariotul păgân, trecu nóptea în orgie și acum turmentat de bĕutură, cânta în nepăsare.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

CEI TREI

Sunt nouĕ ceasurĭ din nópte. O cârciumă, din afundatele strade ale Bucurescĭuluĭ, era plină de muşterĭĭ. Din tóte părţile se comanda vin şi ceĭ doĭ băeţĭ din prăvălie se împedicaŭ alergând când colo, când dincolo.

Pe la 10 $^1/_2$ însă, închinătorĭĭ luĭ Bachus începură a goli infectul local.

Pe la 12 ceasurĭ nu se maĭ vedea în tótă cârciuma de cât treĭ persóne: o femee şi doĭ bărbaţĭ, dintre cari unul înalt şi frumos, iar cel alt scurt, cu privirea pĕtrunzĕtóre, cu faţa roşie şi cu mustăţile tot roşiĭ.

Acesta din urmă are nişte antecedente fórte urîte.

Din mica luĭ copilărie nu se îndeletnicise de cât cu spargerile, hoţiile şi bătăile şi pentru a spune adevĕrul, nu în puţine rînduri a torturat pe aceĭ, carĭ i-aŭ căḑut în mână.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Măĭ Vasile, îĭ ḍise omul cel înalt, ce părere aĭ tu despre om?

— Ce părere să am, măĭ Nicolae, respunse Vasile, eŭ cred că omul cel sărac, trebue să fure de la cel bogat, pentru ca să pótă trăi.

— Fórte bine! respunse femea care era între eĭ, ducênd paharul la gură.

— Tu să nu vorbeștĭ, pronunță cu un ton scurt Vasile.

Acesta avea necaz mare asupra Vasilcheĭ, femea care se îndeletnicea cam potrivit cu paharele de vin. Era gelos sermanul Vasile, pentru că ea nu iubea de cât pe Nicolae.

— Frumușico, îĭ ḍise el într'o ḍi, pe tine te chiamă Vasilca, pe mine Vasile, pentru ce nu voeștĭ ca să ne iubim amândoĭ?

— Pentru că tu eștĭ urât și eŭ frumósă, îĭ respunse ea zîmbind.

Când o femee respinge pe un bărbat, atuncĭ aprinde maĭ mult flacăra din peptul sĕŭ. In păcatul acesta căḍu și Vasile.

Cu cât vedea că încercările d'a atrage cel puțin una din privirile adorateĭ luĭ sunt zadarnice, cu atât ambițiunea îĭ muncea maĭ mult sufletul.

Și fiind că era un om ordinar, se încercă în maĭ multe rênḍurĭ a o face să i se supue prin forță, cu tóte că acest lucru se vede petrecêndu-se și pe la ceĭ nobilĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Cu Vasilca însă nu era de glumit. Când nu iubea pe un om, apoĭ zadarnice i-ar fi fost tóte silințele. Și tot în zadar se încercă și omul nostru într'o séră ca să încingă cu brațele luĭ cele mult încercate, talia frumóseĭ femeĭ. Vasilca, pe cât era frumósă, pe atât și robustă.

Și când se vĕdu amenințată de nesuferitul eĭ adorator, se repedi de lângă el cu forța uneĭ leóice, puse mâna pe drugul cu care închidea ușa și dacă îndrăgostitul Vasile nu ar fi scăpat cu fuga, nu se știe câte dile ar fi trebuit să maĭ numere.

Iată în scurt pentru ce Vasile avea necaz pe Vasilca. El o ura de mórte și cu tóte astea o iubia, saŭ maĭ bine dis, voia să fie a luĭ și acésta pentru că nu putea suferi să fie a altuia.

— Și pentru ce să nu vorbéscă? îl opri Niculae indignat de tonul arogant cu care porunci ibovniceĭ luĭ.

— Pentru ce? pentru că așa voesc eŭ.

— Vasile!.... pronunță conmeseanul sĕŭ.

— Niculae!.... îĭ rĕspunse acesta batjocoritor.

Și amêndoĭ se sculară în picióre.

Băiatul din prăvălie, care dormita lêngă teșghea, audind sgomot se trezi și veni la masa lor.

— Eĭ, jupânilor, v'ați îmbătat? le dise el.

Ceĭ doĭ rivalĭ se privirĕ lung față în față și se aședară apoĭ pe scaunele lor.

Cérta trecu iute și Vasile cu Niculae ciocnirĕ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

din nou paharele. Nu trecu mult și vinul veni să le amețéscă capul. Amândoi aveau parale, acésta făcu ca ocalele să se goléscă iute una dupe alta. Și ce bun li se părea vinul bĕutorilor noștri, mai cu sémă că între ei se afla o femee! căci drept vorbind, blagoslovitul vin avu puterea ca să pue și în sufletul lui Vasile vecĭnica și nesățiósa speranță.

Ceasul de la perete cântă de două orĭ „cucu“, erau două ore dupe miedul nopței. Câte și trei părăsiră cârciuma eșind în stradă. Un vênt de iarnă sufla îngrozitor. Frigul era mare. El contribui nu ca să înghețe, ci să recoréscă fruntile asudate ale celor trei personage.

— Vasile, trage-te în coa, dise Niculae companionului sĕu.

Vasile i se supuse, Vasilca remase câți-va pași mai îndărăt. Ii veni Vasilcei poftă să fluere și fluera în nepăsare și nescire.

— Ce ai să-mi spui Niculae? îi șopti acesta misterios la ureche. — E vorba să furăm ceva?

— Nu.

— Să batem pe cine-va?

— Nu.

— Să dormim unde-va câte-și trei?

— Nu, nu.

— Atunci póte să omorîm pe cine-va; să vedem dacă iese ce-va.... și omul scurt făcu din mâni câte-va mișcarĭ gimnastice.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Theodora ascultând pe Niță Ciobanul, cântând din fluer.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Trebue ca să . . . . şi Nicolae şopti ceva la urechia luĭ Vasile, îşĭ luă apoĭ séra bună de la el şi se depărtă împreună cu frumósa luĭ Vasilcă.

— Nu-mĭ vine a crede, murmură Vasile după ce remase singur; cu tóte astea mĕ voiŭ întâlni negreşit cu el. Sunt curios să-ĭ ştiŭ planurile.

Şi făcu din noŭ mişcărĭ gimnastice din mână.

Timpul, după cum scim, era fórte urît. Fulgiĭ de zăpadă căděaŭ în cantitate mare; acésta făcu pe Vasile să se întórcă înapoĭ la cârciumă şi să bea până diminéța, când eşind afară, îl vĕdurăm trecênd pe lângă casa unde frumósa Marie gemea de durere, şi-l auḑirăm cântând nepăsător:

Viu drăguță, lângă mine,
Drăguță, drăguță . . .

Vom urmări de aprópe pe aceste treĭ personage.

Fericirea n'are o statornicie

In strada Traian, într'o casă mică, locuia un tênĕr. El avea vr'o 26 anĭ. Era nebunatic, de un temperament nervos şi nu puține bătăĭ a comis în furtunósa luĭ viață. Era în adevĕr, inteligent, dar din causa educațiuneĭ ce i se făcuse, acéstă inteligență porni pe drumul cel fatal, ast-fel că ea nu folosea, de cât pentru a înlesni comiterea relelor. Acest tînĕr se numea Constantin. Era nalt, bine

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

făcut și fața lui brăsdată de una din acele frumusețĭ bărbătescĭ, particulară numaĭ la unĭĭ ómenĭ. De felul sĕŭ el era fórte vesel și în tot-d'auna glumeț. In timpul însă în care îl întâlnim noĭ, sărăcia îl cam slăbise puțin. Trăia într'o miserie complectă, totuși se maĭ hrănia dintr'o speranță, care îl asigura că în curênd va fi bogat.

Era pe la sfârșitul luneĭ luĭ Octombrie. Intr'una din ḑile trecênd din întêmplare pe Strada Popa-Tatu, vĕḑu la feréstra uneĭ case o copilă tênără și frumósă. Sărăcia nu'l opri d'a o iubi, se informă numaĭ de cât și află că copila e orfană, că nu are de cât numaĭ o mumă bĕtrână și o zestre de 2,000 leĭ.

Intrebând, dacă nu cumva e în tratație de căsătorie cu cineva, i se respunse negativ, de óre-ce Amelia (ast-fel se numea dînsa) nu avea de cât 13—14 anĭ.

Constantin trecu o nópte neliniscită. Frumusețea Amelieĭ, ceĭ 14 anĭ și douĕ miĭ de leĭ îĭ fermecaŭ sufletul. Dormi fórte puțin și când se sculă diminéța, fruntea îĭ era obosită.

— Miĭ de dracĭ! esclamă Constantin aprinḑêndu-și o țigară; acea copilă trebue să fie a mea.

El avea un prieten și chiar în acea ḑi căută să-l întâlnéscă. Se numea Gheorghe. Către séră îl vedem vorbind cu el într'o mică cafenea.

— Eĭ bine Gheorghe, ce ḑicĭ, pronunță Constantin uitându-se în jurul sĕŭ, spre a se convinge, dacă

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

nu-ĭ aude nimenĭ; nu ar fi nemerit ca să iaŭ în căsătorie pe acea copilă?

— Ar fi nemerit, maĭ cu sémă că are 2 miĭ leĭ.

— Şi în criza în care ne aflăm astă-dĭ, aceştĭ douĕ miĭ de leĭ, preţuesc cât douĕ miĭ de galbenĭ.

— Dar bine, maĭ întrebă Gheorghe; dupĕ ce baniĭ vor fi cheltuiţĭ, ce veĭ face cu nevasta ta?

— Aicĭ mĕ gândesc şi eŭ.

Amândoĭ remaseră câte-va minute gânditorĭ, când Constantin întrerupse tăcerea cu următórele cuvinte:

— Mi-a venit o idee.

— Se vedem, dise curios prietenul sĕŭ.

— Să nu mĕ cunun cu frumósa Amelia.

— Dar atuncĭ nu veĭ putea reuşi în dobândirea eĭ şi a banilor.

— Dacă vreĭ să mĕ ajuţĭ, am speranţă că voiŭ reuşi.

— Din partea mea aĭ tot concursul, să vedem însă.

— Tu aĭ o ţiitóre, nu ştiŭ, maĭ trăeştĭ cu dênsa?

— De sigur.

— Şi ea te iubesce?

— Poţĭ să-ţĭ închipui, daca o femeie iubesce pe un bărbat, când ea este aceea care îl susţine.

— Fă atuncĭ posibilul ca mâne să vie la mine; numaĭ dênsa póte să ne ajute în planul nostru.

— Voiŭ face-o să vie.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Nu uita de asemenĭ a-ĭ spune să mĕ asculte la tot ce voiŭ ruga-o.

— Casandra în tot-d'auna e supusă poruncelor mele.

— Atuncĭ Gheorghe, tu eştĭ fericit cu o ast-fel de femee.

— Ce vreĭ, tot omul trebue să trăéscă. Casandra e o femee nebunatică. Ĭĭ plac copilăriile, cu tóte că a trecut de 45 anĭ. Eŭ ştiŭ s'o mulţumesc şi ea, la rêndul eĭ, ştie a mi se supune.

— Incă odată te rog, bunul meŭ prieten, nu uita s'o trimiţĭ mâne la mine.

— Fiĭ sigur.

Amândoĭ se sculară să plece.

— Mâne să fiĭ acasă, ḑise Gheorghe luĭ Constantin în momentul când trebuia să se despartă. Voiŭ conduce eŭ singur pe Casandra până la tine.

— Voiŭ aştepta-o.

Constantin dormi o nópte liniştită. El se sculă de diminéţă, se îmbrăcă şi nerăbdător aştepta sosirea femeeĭ, care putea să-l facă fericit.

Un lucru îşĭ propusese el. Trebuia să facă pe Casandra a crede că el iubesce pe Amelia şi că numaĭ pentru acésta voeşte s'o ia. Ş'apoĭ în definitiv nu o iubea el óre? Un respuns maĭ esact, ar fi cel negativ. In adevĕr, ceea-ce simţea în pieptul sĕŭ era o pasiune brută, şi nicĭ de cum un amor

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

curat. Iubea pe Amelia, pentru că era frumósă, era tênără, căci nu avea nicĭ 14 anĭ şi pentru că acésta escita mult simţurile sale.

Ş'apoĭ cum putea să fie alt-fel, când nu vĕduse pe Amelia de cât o singură dată? Amorul póte fi alt-ceva de cât întipărirea ce se face în mintea omuluĭ? Şi póte el lua nascere de cât din suvenirile carĭ vecĭnic lovesc sufletul? Amorul luĭ Constantin însă nu purcedea de cât de la o idee fixă, care lovia simţurile sale . . . .

Era tot dus pe gânduri, când o lovitură uşóră se audi la uşă.

— Intră! dise Constantin.

Uşa se deschise şi Casandra apăru.

Ea era o femee maĭ mult bătrână. Faţa îĭ era aprópe veştejită şi pe ea se vedeaŭ încreţăturĭ provenite din causa dresurilor.

Fusese femeuşcă în vremea eĭ!

— Mĕ rog, d-vóstră sunteţĭ d-nu Constantin? întrebă ea surprinsă la vederea unuĭ tênĕr atât de frumos.

— Da, jupânésa mea, sunt eŭ, îĭ respunse Constantin cu o blândeţă prefăcută.

„Trebue s'o linguşesc“ îşĭ dise el şi o invită să şédă.

Privirile, gesturile luĭ Constantin făcură pe svăpăiata femee să 'şĭ piardă puţin cumpĕtul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Nu știŭ dacă cunóșteți pricina pentru care am venit, îĭ ḑise ea lăsând ochiĭ în jos.

Gestul acesta era cu totul strein și de causa care o făcea să vie la Constantin și de etatea eĭ maĭ mult înaintată. Constantin înțelese cu cine are a face și înțelese că interesul luĭ era s'o lingușéscă.

— Da, frumósa mea jupânésă, prietenul meŭ Gheorghe v'a rugat să veniți până la mine. Ați fost bună și l'ați ascultat; — rĕmâne acum ca eŭ să fiŭ atât de îndrăsneț, în cât să vĕ pot mărturisi . . . .

— Vĕ ascult, boerule, respunse Casandra cu o voce pițigăiată.

— In strada Popa-Tatu, continuă Constantin; locuește o femee bătrână, ea are o fată numită Amelia.

— Amelia! pronunță Casandra cu o voce repede.

— Da; ce, o cunoscĭ?

— Dacă o cunosc! dar acéstă fată e rudă cu mine.

— Rudă! esclamă Constantin. Scumpa mea jupânésă! îĭ ḑise apoĭ el luându-ĭ mâna în mânele sale; mĕ laș̆ĭ a crede că voiŭ fi ajutat de d-ta?

Casandra simți un fior, care străbătu prin tot corpul eĭ.

— Vorbește, boerule, îĭ ḑise ea; nu cred că se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

va găsi o femee, care să vĕ respingă vr'o cerere.

Constantin îngenuchie înaintea eĭ.

— O iubesc! dise el; o iubesc cum un orb iubeşte lumina ochilor sĕĭ! De când am vĕdut-o, numele de Amelia e pentru mine maĭ scump de cât numele maicei mele! In tot minutul şi în tot locul o vĕd înaintea mea! Rătăcitorul surîs dupe buzele eĭ, stă vecĭnic în privirile mele! O! jupânésă! numaĭ d-ta poţĭ şterge dorul, care a strĕbătut cu atâta putere inima mea! fiĭ bună şi nu mĕ respinge. . . .

Aceste cuvinte, accentul cu care ele eraŭ pronunţate, tulbură mult sufletul Casandreĭ. Ea îl luă de mână, îl ridică sus şi îl aproprie de pieptul eĭ. Ce nu ar fi dat Casandra pentru a fi tênĕră şi pentru a atrage privirile luĭ Constantin! Cu tóte astea fermecătorul eĭ sta drept în picióre, o privia în ochĭ, voind să citéscă în ea, daca în adevĕr a dat peste o femee, care ştie să se devoteze şi să braveze cu curagiŭ tóte piedecele ce li s'ar pune înaintea lor. El ştia pe Casandra o femee săracă, şi'şĭ închipuia că dându-ĭ 2 saŭ 3 sute de leĭ, ea îl va servi cu credinţă în planul sĕŭ. Dar se înşelase. De la prima vedere amorul sbârnâise cu putere în bătrâna inimă a Casandreĭ. Faţa luĭ i se păru plină de farmec, ochiĭ luĭ aveaŭ focul din sóre, glasul luĭ era dulce şi când auḑi vorbindu-se de o femee, când Constantin spuse dorul ce simte

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pentru Amelia; gelosia străbătu peptul Casandreĭ şi în momentele eĭ de furie, îşĭ propuse să omóre pe mica eĭ nepótă.

— Eĭ bine, jupânésă, continuă tênĕrul; cererea ce voesc să-ţĭ fac, este a-mĭ duce o scrisóre la dênsa. Nu voesc să ştie nimic muma eĭ, până maĭ întêiŭ nu mĕ voiŭ încredinţa că mĕ iubesce. D-ta, ca rudă, îĭ poţĭ vorbi, mĕ poţĭ lăuda şi daca va voi să mĕ vadă, veĭ îngriji singură o intrevedere, oh! scumpa mea jupânésă! termină el luând mâna eĭ; nu mĕ respinge! . . .

Se duse apoĭ până la masă, trase seltarul, luă de acolo o scrisóre pregătită pentru Amelia şi dând-o Casandreĭ îĭ ḑise:

— E pentru Amelia, de la rĕspunsul eĭ atârnă viaţa mea. Uite, veḑĭ jupânésă, sunt sărac şi cu tóte astea dacă Amelia are vre o zestre, 'ţĭ-o dăruesc d-tale.

Constantin credea că prin asemenea promisiunĭ va reuşi maĭ curênd. Credea de asemenea că arătându-se cu o iubire adevĕrată şi sinceră către Amelia, va putea decide maĭ curênd pe Casandra ca să stăruiască pe lângă frumósa copilă. Care-ĭ fu însă mirarea, când vĕḑu pe Casandra luându-ĭ scrisórea din mână şi prefăcêndu-o iute în miĭ de bucăţĭ. El remase încremenit. Casandra îl privia şi ochiĭ eĭ fulgeraŭ.

— Mĕ iartă . . . murmură Constantin încurcat.

Muzeul Digital al Românului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Fel de fel de ideĭ îĭ trecură prin minte, credu că póte a insultat pe Casandra prin misiunea cu care o însărcină, saŭ póte că ea ca rudă, nu voesce să consimtă la o ast-fel de însoţire. Iĭ părea rĕŭ de modul cum a procedat. Trebuia maĭ întêiŭ să sondeze bine pe Casandra, trebuia să se convingă de ea. Nu putu să maĭ înţelégă însă nimic, când vĕdu pe Casandra că de odată isbucnesce în lacrămĭ.

Cu mâna la ochĭ, ea plângea ca un copil.

— Pentru numele luĭ D-dĕu, jupânésă, ce aveţĭ? îĭ maĭ dise el ne sciind ce să crédă şi cum să-şĭ esplice acéstă încurcătură.

— Boerule . . . . atât avu putere ca să rĕspundă şi cădu pe pat în prada unuĭ leşin.

Fost-a un leşin adevĕrat saŭ prefăcut? nu putem sci, putem asigura însă, că în aceste minute Constantin îşĭ pierdu capul.

— Dar, jupânésă, ce aveţĭ, sunteţĭ bolnavă, nu vĕ simţiţĭ bine? heĭ? jupânésă . . . . îĭ dicea el cletinâdu-o şi stropindu-o cu apă.

Nicĭ un rĕspuns. Cu ochiĭ închişĭ, cu corpul nemişcat, cu însuşĭ respirarea maĭ slabă, părea a fi împrietenită cu mórtea.

— Ce însemnéză asta! se întrebă Constantin singur, scuipând de necaz.

— De n'ar muri! îşĭ maĭ dicea el; atât mi-ar trebui!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Şi iarăşi se apropie de dênsa, o clătină şi-i deschise un ochiŭ cu degetele, voind să se convingă dacă nu-i aprópe de ducă.

Dar pe când se uita în ochiul eĭ maĭ mult roşiu şi pe când spaima îĭ împetria carnea dupe el; Casandra întinse braţele sale, apucă pe Constantin de gât, îl lipi de ea şi îl umplu de sĕrutărĭ.

— E nebună! îşĭ ḑise el acum cu destulă convinc̦iune.

*

Douĕ sĕptĕmânĭ în urmă vedem pe Casandra intrând la nepóta sa din Str. Popa-Tatu. Era pe la amurgul sereĭ. Mama Ameliei lipsea de a casă. Casandra avea un aer misterios şi când deschise uşa ca să intre înăuntru, aruncă o privire spionătóre în jurul eĭ; — voia să ştie dacă nu-ĭ urmărită saŭ vĕḑută chiar de cineva.

Amelia era singură, ea stetea lângă masă, într'o odaie din fund şi citia copia uneĭ scrisorĭ, ce o espediase de cu vreme. Iată ce coprindea acea scrisóre:

Boerule Constantin,

„Am citit scrisórea d-tale, nu te cunosc, nu te am vĕḑut nicĭ odată şi nicĭ nu ştiŭ ce vreĭ să-mĭ spuĭ. Te-am ascultat cu tóte astea şi nu am spus nimic mameĭ. Imĭ spuĭ că voescĭ să mĕ veḑĭ şi să-mĭ facĭ o rugăminte de la care atârnă viaţa d-tale. Nu ştiŭ cu ce te voiŭ sluji şi nu ştiŭ ce putere aşĭ avea eŭ, pentru aţĭ

Muzeul Digital al Românului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

putea veni în ajutor. Vin'o cu tóte astea boerulo, în astă sóră, vom fi singurĭ, căcĭ mama plécă pe la césurile cinci la o prietină a sa, care-ĭ aprópe să móră. Se va întórce târdiŭ. Te aştept şi dacă voiŭ putea face ceva pentru d-ta, mĕ voiŭ crede fericită."

„*Amelia.*"

Acéstă scrisóre, pe care ea o trimisese luĭ Constantin, era tot atât de inocentă ca şi inima eĭ. De alminteri Constantin ştiu cum să procedeze. Scrisórea ce-ĭ trimesese el printr'o altă femee, căcĭ Casandra îĭ refuzase orĭ-ce fel de serviciŭ, insistând numaĭ în amorul eĭ; acea scrisóre era aşa de bine compusă, în cât Amelia, fără a bănui realitatea, fu coprinsă de curiositate.

I se păru ceva romantic a scăpa viaţa unuĭ tênĕr. Ea remase pe gânduri, când de o dată se trezi de un sgomot ce audi în sală. Eraŭ nişte paşĭ. Inima Amelieĭ începu se bată cu maĭ multă putere. credea că e Constantin. Era emoţionată şi cu tóte astea nu ştia de ce.

Pentru întêia dată trebuea să fie faţă în faţă cu un tênĕr, pentru întêia dată, fără scirea mumeĭ sale, ea trebuia să asculte rugăciunile unuĭ necunoscut, şi cu tóte că nu înţelegea nimic din intenţiunile luĭ Constantin, totuşĭ un simţimênt natural o făcea să fie emoţionată, să cadă o lacrămă din ochiĭ eĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Uşa se deschise, dar spre marea mirare a Amelieĭ, nu era Constantin acel ce intră, ci Casandra, mătuşa eĭ.

'I păru bine.

Simţise atâta sbuciumare în pieptul eĭ, în cât ar fi dorit ca nicĭ odată să nu maĭ vadă pe acel Constantin.

— Buna mea mătuşă, îĭ ḑise copila aruncându-se în braţele eĭ.

— Viŭ pentru cea din urmă dată la tine! Acesta fu respunsul, la acea manifestaţiune de bucurie din partea nepóteĭ sale.

— Nu te înţeleg, mătuşă, respunse Amelia puţin speriată.

Casandra se puse pe pat şi privind pe Amelia în ochĭ îĭ făcu acéstă mărturisire:

— Copila mea, e un tênĕr care te iubesce, nu'l cunoscĭ, şi nicĭ nu'l veĭ cunósce. Tot pe acest tênĕr îl iubesc şi eŭ. M'am încercat în ḑadar ca să pot împedica dragostea ce-ţĭ păstréză. Am căutat în nenumĕrate rânduriĭ, ca să-l pot uita, ca sĕ nu mĕ maĭ întâlnesc cu el, dar peste putinţă. Il iubesc Amelio, tu nu scĭĭ încă puterea acestuĭ cuvênt, *iubesc!*

— O! mătuşică, respunse copila, înţeleg că eştĭ nenorocită şi mĕ voiŭ ruga luĭ D-ḑeŭ pentru tine.

Ochiĭ Casadreĭ schinteiară.

— Nu! pronunţă ea cu o voce detunătóre; ru-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

găciunele ce veĭ face luĭ D-ḑeŭ, nu-mĭ vor folosi la nimic. Tu singură eşti pricina nenorocireĭ mele şi numaĭ tu singură mĕ poţĭ scăpa.

— Ce pot să fac atuncĭ mătuşică? spune-mĭ şi te voiŭ asculta la orĭ-ce.

— Nimic alt de cât să te hotărăştĭ la mórte!

Copila se înspăimêntă. Nu ştia dacă a auḑit bine acest din urmă cuvênt al mătuşeĭ sale.

— Da, trebue să morĭ, continuă ea; căcĭ numaĭ ast-fel pot câştiga iubirea luĭ.

Amelia începu să plângă.

— Oh! esclamă Casandra; lacrămile tale îmĭ sfăşie de douĕ orĭ inima. Dacă mi-ar fi cerut cineva viaţa mea, pentru a scăpa pe a ta, aşĭ fi jertfit-o fără ca să murmur şi cu tóte astea în faţa acesteĭ dragoste, care mĕ munceşte, simt destulă putere ca să te omor! M'am gândit în maĭ multe rânduriĭ să-mĭ scurtez ḑilele, pentru a înlătura crima, dar n'am putut. Il iubesc aşa de mult, sunt atât de gelósă, în cât hotărîrea de a muri îmĭ pere, şi mi se pare că trăind o ḑi, o singură ḑi numaĭ cu el; voiŭ simţi dulcéţa uneĭ vieţĭ fără marginĭ. Haide Amelio, hotăraşte-te şi lasă-mĕ să te sărut.

Copila plângea. Casandra scóse un cuţit cu douĕ tăişuriĭ, îşĭ sărută nepóta şi o trânti pe pat.

Nicĭ o împotrivire din partea eĭ. Tremurând din tot corpul, ea închise ochiĭ, pentru a nu vedea

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ferul care sclipia înaintea eĭ. Şi ce putea să facă o copilă slabă ca dênsa? Hotărîrea Casandreĭ era nestrămutată şi nimenĭ, nimenĭ nu era care să vie în ajutorul nenorociteĭ victime.

— Mamă. . . . . mamă. . . . . murmură sêrmana Amelia!

Vocea eĭ însă era surdă şi suspinele copileĭ resunaŭ trist în singuratica odae.

Neînduplecata femee ţinti cuţitul în partea stângă a peptuluĭ; voia să-ĭ străpungă inima, pentru a-ĭ scurta agonia. Un minut încă şi sângele nevinovat va stropi pereţiĭ odăeĭ, un minut încă şi acel corp frumos al Amelieĭ, va fi un cadavru rece.

Acel minut sosi. Casandra împinge cuţitul cu putere, vîrful feruluĭ îĭ străpunse hainile. Atunci Amelia scóte un răcnet îngrozitor. Frica morţeĭ se desfăşură în slabul eĭ suflet. Inima Casandreĭ se împetri, un vĕl roşiŭ se întinse înaintea ochilor sĕĭ.

Haide! trebue să morĭ! urlă ea.

Nu avu însă timpul ca ferul să străbată în nevinovatul pept şi uşa deschiḑéndu-se Constantin apăru înăuntru. Spectacolul ce i se presenta înaintea ochilor, era înfiorător. El venea dupĕ scrisórea ce primise, ca să vorbéscă cu Amelia, să-ĭ destăinuéscă amorul, venea cu sufletul plin de speranţă, şi ce vĕḑu când pâşi în odaia eĭ? Amelia era întinsă pe pat. Casandra, cu cuţitul îndreptat în peptul tremurătóreĭ copile şi odaia resunând de sur-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

dele gemete ale acelia ce-şĭ vedea mórtea cu ochiĭ!

— Iadule! despică-te! răcni Constantin, când se vĕḍu în faţa aceleĭ scene îngrozitóre. El se repeḍi ca un smeŭ asupra Casandreĭ, o apucă de spate şi o trânti la pământ. Amelia se ridică, Constantin cu putere luă cuţitul care era să verse sângele Amelieĭ şi-l înfipse în spatele Casandreĭ. Sângele îĭ înroşi mânele. Copila coprinsă de spaimă îşĭ acoperi ochiĭ pentru a nu vedea acea înfiorătóre priveliste.

Când corpul femeeĭ remase întins la pământ, Amelia căḍu la piciórele salvatorului eĭ ḍicêndu-ĭ cu o voce plângĕtóre aceste cuvinte: cu ce îţĭ pot mulţumi pentru viaţa ce mi-aĭ scăpat-o? Dar fugĭ, boerule! fugĭ! Dacă te va găsi cine-va aicĭ, veĭ fi trecut drept un omorîtor. Vaĭ! fugĭ! fugĭ!

— Nu, îĭ respunse Constantin cu o voce hotărîtă; nu te voiŭ lăsa singură cu acest nemernic cadavru! nu te gândeştĭ că veĭ putea să fiĭ bănuită! Nu, voiŭ sta aicĭ şi voiŭ mărturisi singur crima mea. Te-am iubit prea mult şi acum când am putut, printr'o minune, ca să-ţĭ scap viaţa, mĕ cred cel maĭ fericit dintre ómenĭ. Oh! Amelio!

Şi Constantin o ridică din genuche, îĭ apropie faţa de buzele sale şi o sărută.

— De acum piară viaţa mea! esclamă el.

Constantin simţea în aceste momente amorul cel maĭ curat pentru Amelia.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Ea remase nemişcată în braţele luĭ.

Mórtea bĕtrâneĭ

Am lăsat pe fanariotul miserabil în acea mică odaie cu frumósa Marie. Dupe cum ne aducem aminte, muma feteĭ fu luată în braţe de cele patru slugĭ ale puterniculuĭ strein şi dusă afară.

Scim ce fel de nópte a petrecut sĕrmana Maria, vom vedea acum ce a devenit bĕtrâna femee.

Prin întuneric şi prin gerul înverşunateĭ ierní, ea a fost târâtă până la palatul Domnitoruluĭ Mavrocordat. Ceĭ patru o băgară într'un beciŭ şi eşirĕ afară, spre a se sfătui între eĭ.

— Ce ḑicĭ, pronunţă unul, trebue s'o omorîm?

— Fără îndoială, rĕspunse cel maĭ înalt; nu aĭ vĕḑut cum se restea înaintea stăpânuluĭ nostru!

— Eŭ aşĭ crede, ḑise al treilea, ca s'o lăsăm pênĕ mâne; e maĭ bine să întrebăm întêiŭ pe Măria Sa.

— Cum oĭ crede tu, cuvînta al patrulea; că Măria Sa ar putea să dăruiască viaţa uneĭ femeĭ care nu-ĭ este de nicĭ un folos.

— Acel care va face o ast-fel de întrebare Mărieĭ Sale, respunse cel înalt, o va plăti cu capul sĕŭ.

— Mórtea! strigară atuncĭ de odată criminaliĭ.

Unul din eĭ luă apoĭ o lumînare şi câte-şĭ patru coborîră în temniţă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Aicĭ începură torturele cele maĭ grozave.

Când îĭ vĕdu femeia, „ómenĭ! le ḑise; ce rĕŭ v'am făcut de m'aţĭ îngropat de vie în acest mormênt?“

— Aĭ făcut rĕul cel maĭ mare stăpânuluĭ nostru, prin cuvintele tale de împotrivire.

Acesta fu rĕspunsul sceleraţilor.

— Dar bine, ce putém să fac, îngână nenorocita femee; când fiica mea trebuia să fie pângărită de acel nerușinat strein pe care voĭ îl numiţĭ stăpânŭ.

— Tu ar fi trebuit să fiĭ veselă că fiica ta are cinstea a dormi o nópte cu marele nostru stăpân! pronunță omul cel înalt.

— Numaĭ voĭ, ființe târâtóre, puteţĭ să vĕ bucuraţĭ de o asemenea cinste, iar întru cât privesce rușinea ce mi s'a adus în familia mea, fiţĭ siguri că eŭ, bĕtrână cum mĕ vedeţĭ, voiŭ ști cum s'o spăl cu sângele sĕŭ!

— Eĭ bine, nu veĭ putea, rĕspunse într'o voce câte-șĭ patru. Inainte d'a se face ḑiuă, tu veĭ fi mórtă.

Și fără a maĭ pierde timpul, cel maĭ puternic dintre slugĭ, se aruncă asupra eĭ și o trânti la pământ.

— Miĭ de dracĭ, murmură el scrâșnind cu dinţiĭ ca o fiară sĕlbatică; nu am ce alege din tine. Și trăgênd cu putere, îĭ smulse tot pĕrul din cap. Sângele începu să spele fața bătrâneĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Aceşti ómenĭ eraŭ hrăniţĭ maĭ mult cu sânge nevinovat. Ca să torture saŭ să omóre, era pentru dênşiĭ o desfătare, o plăcere nemărginită.

Femeea, înecată de durere nu putu pronunţa de cât aceste cuvinte :

— Dómne ! pedepseşte-ĭ !

— Aşa, care va să ḑică, tu ne maĭ blestemĭ încă ! rosti unul din ceĭ treĭ nemernicĭ spectatorĭ. Şi repeḑindu-se la ea, îĭ descleştă gura, îĭ scóse limba afară şi ĭ-o despintică în douĕ.

— Ce trebue să ne căsnim atâta, strigară apoĭ şi ceĭ doĭ ; băgaţĭ câte-va cuţite în inima eĭ şi daţi-o draculuĭ !

Criminalul, care o ţinea pironită la pământ, o isbi atuncĭ cu tocul cismeĭ în cóste. Se auḑi o pârîitură. Eraŭ cóstele care s'aŭ frânt.

De treĭ orĭ maĭ deschise ochiĭ bătrâna, de treĭ orĭ gura eĭ voi să scóţă un blestem, dar respirarea oprindu-i-se, ea muri în agonia uneĭ dureri fără marginĭ.

Crima se petrecu în întunerecul afundateĭ temniţe, însuşĭ D-ḑeŭ se înfioră de împetritele sufletc ale acestor patru nemernicĭ, cu tóte astea răbdarea luĭ fu aşa de mare, în cât scelerateĭ părăsiră temniţa riḑênd şi scuipând cadavrul.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Vêndarea

Niculae şi cu Vasilca se culcară şi turmentaţĭ cum eraŭ de beţie, adormiră curênd.

Vasile, pe cât ne aducem aminte, nu s'a îndurat a se despărţi tótă nóptea de spumósa cupă a luĭ Bachus şi tocmaĭ diminéţa îl vĕḑurăm trecênd pe sub ferestrele frumóseĭ Marie şi cântând în nepăsare.

Obosit de insomnie se culcă şi dormi pênĕ pe la patru césurĭ.

Când se sculă, cele d'ântêiŭ cuvinte ale luĭ fură:

— Mĕ duc să mĕ întêlnesc cu Niculae, şi dacă vom isbuti în ceea-ce el 'mĭ-a spus, apoĭ o să fiŭ bogat. Cât aşĭ iubi eŭ pe Niculae, dacă nu ar fi afurisita aia de Vasilca la mijloc!

Cu nişte ast-fel de cuvinte eşi el din murdara luĭ odaie şi se îndreptă spre locuinţa luĭ Niculae. Il găsi acasă.

— Te aşteptam, îĭ ḑise el.

— Şi m'am grăbit ca să te întâlnesc, îĭ rĕspunse Vasile; dar bine, urmă el, fapta trebue să fie chiar în astă séră sĕvêrşită?

— Fără îndoială. Sunt treĭ-ḑecĭ de boerĭ, carĭ s'aŭ îngrijit ca tóte lucrurile să mérgă strună. Plata nóstră va fi maĭ multe pungĭ cu aur.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Dar bine, pentru ce nu-l omóră aceĭ boerĭ?

— Asta e tréba lor, şi apoĭ pe cât am putut afla, eĭ nu vor să tréacă drept omorîtorĭ.

— Şi pentru ce?

— Pentru ce, pentru că marele şi puternicul Sultan auḑind de acéstă faptă, va porunci să spânḑure pe toţĭ boerĭĭ.

— Atunci vom fi noĭ spânḑuraţĭ în locul lor.

— Noĭ! câtă prostie e în capul tĕŭ! Dar pe noĭ cine o să ne scie şi cine o să ne cunóscă? luând banĭĭ vom trece în ţara Moldovenéscă, şi acolo vom trăi ca nisce boerĭ.

La amândoĭ schînteiară ochiĭ de-o dorinţă nebună.

— Dar bine, întrerupse Vasile; trebue să-mĭ spuĭ cum avem să lucrăm ca să ştiŭ şi eŭ.

— Ascultă, astă-ḑi la césurile 7, toţĭ boerĭĭ sunt chemaţĭ la masă. Noĭ, îmbrăcaţĭ tot cu haine boereştĭ si cu nişte semne ce ni se vor da, vom străbate în sala de mâncare. Odată intraţĭ acolo, ne vom repeḑi asupra Domnitoruluĭ şi pe când eŭ ĭĭ voiŭ înfige cuţitul, tu veĭ căuta să mĕ aperĭ. Afară de asta, boerĭĭ vor face o învălmăşală mare, ast-fel că vom putea scăpa cu fuga..

— Orĭ cum ar fi, dar faptul e cam primeǰdios, observă Vasile cu un sânge rece.

— Dacă n'ar fi nicĭ o primejdie, cum aĭ crede că boerĭĭ ar putea să ne mulţuméscă slujba cu câte-va pungĭ pline cu aur?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Așa e, dar banii când o să-i luăm, înainte, saŭ în urmă?

— Chiar acum vom merge la boerul Nichita, pentru a lua o jumătate din plată.

— Și restul?

— După sevêrșirea faptuluĭ.

Sunt 6 ceasurĭ. Sórele asfințise de mult. Zăpada încetase d'a maĭ cădea. Gerul devenea din ce în ce maĭ tare, maĭ înfiorător.

La palatul Domnitoruluĭ Mavrocordat era luminație. Sute de trăsurĭ intraŭ și eșiaŭ. Bande de lăutarĭ intonaŭ cântecele cele maĭ vesele. In sala cea mare a palatuluĭ stetéŭ întinse douĕ șiruri de mese. Peste o sută de boerĭ intrară în acéstă sală. La toțĭ fața le era galbenă. Se uitaŭ unul în ochiĭ celuĭ l'alt, se întrebaŭ cu privirea și câte unul maĭ șoptea și câte un cuvênt la urechea vecinuluĭ sĕŭ.

Afară se petrecea o scenă cu totul nouă. O femee tênĕră și destul de frumósă venea fuga prin mijlocul zăpeḑeĭ și fără a fi observată, din causa trăsurilor carĭ circulaŭ necontenit, intră în curtea palatuluĭ și înaintă spre scara care duce în odaia Domnitoruluĭ.

— Cine eștĭ? și ce cauțĭ? întrebă garda.

— Sunt o femee și caut pe Măria Sa Vodă.

— Măria Sa nu póte să dea ochĭ cu o femee ca tine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Măria Sa e un bun Domnitor și mĕ va primi.

— Pleacă de aicĭ femee, dacă nu vreĭ să fiĭ băgată în temniță, îĭ dise garda.

— Boerilor, maĭ grăi ea; e vorba d'a scăpa viața Mărieĭ Sale, am descoperit un complot contra vieței luĭ Vodă!

— Complot! îngână garda, și din cine se alcătuesce acest complot?

— Numaĭ Mărieĭ Sale voiŭ spune.

Acéstă scire străbătu numaĭ de cât din ureche în ureche până la Domnitorul Mavrocordat.

El sta singur în odaia de toaletă arangiându-șĭ pĕrul în fața uneĭ oglinḑĭ. De odată ușa se deschise și unul din ómeniĭ sĕĭ de încredere intră înăuntru.

— Să trăiță prea luminate stăpâne! dise acesta abia luându-șĭ resuflarea.

— Ce este? murmură Mavrocordat puțin supĕrat, pentru că a fost oprit din importanta luĭ afacere.

— O femee care stă jos, ne-a adus scirea că un complot este pregătit în astă séră în potriva capuluĭ Mărieĭ Vóstre.

— Complot! și de cine?! răcni Domnul fanariot.

— Nu vrea să spue de cât Mărieĭ Vóstre.

— Să vie iute aci! porunci Mavrocordat.

Doŭĕ minute în urmă și ușa deschiḑându-se, fe-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

meia care venise cu ştafeta, intră în odaia Domnitorului.

— Cum te numescĭ femee şi de unde viĭ? fu cea d'ântêiŭ întrebare ce Vodă îĭ făcu.

— Mĕ numesc Vasilca, respunse ea şi viŭ din bordeiul meŭ, în care doĭ nemernicĭ aŭ pregătit mórtea Mărieĭ Vóstre.

— Bagă bine de sémă, rosti fanariotul; daca fără nicĭ un cuvênt viĭ să-mĭ tulburĭ liniscea, voiŭ da poruncă numaĭ de cât ca să fiĭ jupuită de vie.

— Daca e minciună ceea ce spun, să faceţĭ orĭ ce veţĭ voi cu mine.

— Şi cine sunt aceĭ carĭ voesc să mĕ omóre?

— Sunt doĭ: Niculae şi cu Vasile.

— Ce ómenĭ sunt aceştia?

— Vasile e cel maĭ bun prieten al luĭ Niculae, iar acesta e ibovnicul meŭ.

— Nenorocit-o! răcni Mavrocordat plin de mânie; credĭ tu că nisce asemenea ómenĭ aŭ putinţa ca să omóre un Domn ca mine? şi cum îndrăsneştĭ ca să-mĭ spuĭ mie nisce asemenea flécurĭ?

— Nu sunt flécurĭ ceea ce spun, Măria Ta, ertaţi-mĕ, dar de nu veţĭ lua mĕsurĭ grabnice, în astă séră chiar veţĭ fi omorît!

Siguranţa cu care vorbea Vasilca, claritatea cu care se exprima, făcu pe Mavrocordat ca să stea un minut gânditor, apoĭ cu o voce dulce întrebă pe femeea din a căreĭ ochĭ marĭ şi negri eşaŭ schinteĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Tâlmăceşte-te cu deaměnuntul, ca să te pot înţelege.

Atuncĭ Vasilca ḑise:

— Măria Ta a chemat pentru astă-séră pe toţĭ boerĭĭ ceĭ marĭ la masă. Aceştĭ boerĭ voesc ca să-ţĭ scurteze ḑilele. In scopul acesta eĭ aŭ găsit pe Nicolae şi pe Vasile, cărora dându-le maĭ multe pungĭ cu banĭ, şi-aŭ luat însărcinarea d'a vĕ omorî. Planul este ast-fel făcut: Eĭ s'aŭ îmbrăcat în haine boereştĭ şi aŭ la mână semne ca acelea ale boerilor chemaţĭ de Măria Vóstră la masă. Cu prilejul acesta eĭ vor străbate până aci, şi pe când veţĭ sta la masă, se vor repeḑi asupra Înălţimeĭ Vóstre cu un cuţit şi . . . . Boerĭĭ ştiind ceea ce se va petrece, se vor face că pun mâna pe eĭ înlăturând prin acésta garda care va voi să-ĭ omóre. Dar nu-ĭ aşa, Măria Vóstră, boerĭĭ, ca să împrascie orĭ ce bănuială, şi pentru a nu se crede că omorîtorĭĭ sunt dintre boerĭ, căcĭ atuncĭ ar avea a se teme de mânia Turcilor; sunt sigură că vor omorî pe ibovnicul meŭ. Oh! urmă Vasilca plângênd; îl iubesc prea mult şi de aceea vĕ rog cu lacrămĭ ca să nu-ĭ faceţĭ nicĭ un rĕŭ. El este un băiat bun, dar boerĭĭ l'aŭ scos din minte cu pungele lor de banĭ şi cu vinul care ĭ-a ameţit capul.

Mavrocordat deveni gânditor, faţa i se îngălbini şi cu tóte astea dinţiĭ îĭ crâşneaŭ încă de mânie.

El făcu un semn şi femea fu luată şi dusă în temniţă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Ḑece minute în urmă, tótă curtea palatuluĭ era plină de armată. Ordinile cele maĭ severe eraŭ date pretutindenĭ. Vasile şi cu Niculae fură numaĭ de cât găsiţĭ şi urmăriţĭ de aprópe. Şi sus în sălile palatuluĭ valurĭ de melodiĭ se înălţaŭ de sub arcuşul lăutarilor. Lumea de afară, lumea calică, credea că acolo şi numaĭ acolo domneşte fericirea desĕvîrşită. Cu tóte astea şi fruntea boerilor şi fruntea Domnitoruluĭ era plină de sudóre.

La 6 ceasurĭ şi jumĕtate Mavrocordat intră în sala pentru masă. Toţĭ boeriĭ se sculară în picióre şi se închinară.

— Boerĭ, le ḑise atuncĭ Vodă, v'am chemat la masă ca să vĕ arĕt că ḑe cât sunt de puternic, pe atât şi puţin mândru. Cu tóte astea să nu uitaţĭ că şi voĭ şi tótă ţara vóstră la o poruncă, la un cuvênt al meŭ şi veţĭ peri ca pulberea. Şi Mavrocordat roti ochiĭ sĕĭ sclipitorĭ asupra întregeĭ adunărĭ. Un fior străbătu prin inimile tutulor.

Şeḑură apoĭ la masă. Servitoriĭ serviră bucatele cele maĭ delicióse.

Privirile tutulor boerilor se furişaŭ spre uşă. Orĭ-ce sgomot, orĭ-ce mişcare, părea că le anunţă sosirea celor doĭ, carĭ vor da mórtea Domnitoruluĭ. In zadar aşteptaŭ însă. Tocmaĭ pe la isprăvitul meseĭ o uşă secretă se deschise, iar Niculae şi cu Vasile intrară înăuntru urmaţĭ de garda palatuluĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Gróza împetri pe toţi boerii, Mavrocordat se sculă în picióre şi arătând pe ceĭ doĭ, ḑise boerilor:

— Iĭ cunósceţi, sunt ómeniĭ plătiţi de voĭ ca să mĕ omóre!

Un hohot de rîs sarcastic isbucni apoĭ din gura păgânuluĭ Domn.

Armata umplu dupĕ aceea sala de mâncare, boerii fură băgaţi în temniţă, iar Vasile şi cu Niculae, ca douĕ statuĭ de marmură remaseră recĭ, neclintiţi în faţa Domnuluĭ Mavrocordat.

Nebuniile Amoruluĭ

Dupe cum ştim, din ḑiua în care Constantin vĕḑuse pe Amelia, îşĭ puse în gând nestrămutata idee d'a o răpi. Şi voia s'o răpéscă pentru că avea ceva banĭ ca zestre, pentru că era frumósă şi pentru că nu avea nicĭ 14 anĭ împliniţĭ.

Patru-spre-ḑece anĭ! o ast-fel de vêrstă, la o copilă de frumuseţea Ameliei, era un ce natural ca să răpĭască minţile tênĕruluĭ Constantin.

Şi minţele luĭ eraŭ rătăcite.

Casandra, ţiitórea prietenuluĭ sĕŭ Gheorghe, nu putu să-l ajute cu nimic în planul sĕŭ. Dupe cum am vĕḑut puţin maĭ înainte, acéstă femee îndată ce se gasi faţă în faţă cu Constantin, în loc d'a-ĭ asculta înfocata luĭ pasiune, ea căută să-l facă a o iubi.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— E nebună! îşĭ ḑise el când o vĕḑu că îl apucă de gât şi-l umple de sărutărĭ.

— In adevĕr boerule, îĭ ḑise Casandra; în aceste momente sunt nebună, pentru că mĕ găsesc în faţa dumitale. De când te am vĕḑut, am simţit pentru d-ta un ce neexplicabil, şi-ţĭ spun drept, a-mĭ respinge acum un ceas, un singur ceas d'a dormi cu tine, este a-mĭ hotărî mórtea.

Constantin, orĭ cât de rĕŭ ar fi fost el, orĭ cât de mult depravaţiunea ar fi coprins sufletul sĕŭ; de astă-dată însă, se purtă ca un adevĕrat cavaler.

— Jupânésă, îĭ ḑise el; v'am chemat aicĭ pentru a vĕ ruga să interveniţĭ pe lângă Amelia ca să mĕ iubéscă. V'am destăinuit tot amorul ce am pentru dênsa şi maĭ curênd m'aşĭ fi aşteptat să-mĭ spuneţĭ că sunt nedemn de ea, de cât să aud din gura vóstră nişte asemenea cuvinte.

— E adevĕrat, boerule, gândiţi-vĕ însă, pronunţă Casandra cu ochiĭ învăpăiaţĭ, că după cum dumnévóstră iubiţĭ pe Amelia, pe care aţĭ vĕḑut-o numaĭ şi cu care nu aţĭ vorbit nicĭ odată, tot ast-fel vĕ iubesc şi eŭ.

— Dacă în adevĕr m'aţĭ iubi jupânésă, îĭ ḑise Constantin, ar trebui atuncĭ să nu-mĭ maĭ refusaţĭ rugămintea ce vĕ fac. In a mĕ ajuta saŭ refusa ajutorul ce vĕ cer constă tótă iubirea d-tale. O altfel de iubire, din partea uneĭ femeĭ de vêrsta dumitale, nicĭ nu o pot înţelege şi nicĭ nu póte fi-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— O! frumosul meŭ domn, îĭ respunse Casandra cu o voce piţigăiată; dar ce stric eŭ, dacă în inima mea arde focul uneĭ dragoste fără marginí! Ḑicĭ că ar trebui să te ajut la ceea-ce mĕ rogĭ, dar cum voiŭ putea stărui pe lângă nepóta mea ca să te ea pe d-ta, care eştĭ atât de tênĕr şi atât de frumos?! Oh! ar trebui să am în tot-d'auna pe capul meŭ blestemele d-tale.

Şi Casandra se aruncă încă odată după gâtu luĭ Constantin.

— Dar nu te înţeleg, jupânésă, tâlmăcesce-te, pre legea mea nu te înţeleg de loc. Pentru ce blestemele mele ar cădea pe capul d-tale? Să vedem, sunt curios, întrebă el cu un aer de profundă mirare.

— Pentru ce? pentru că ea e o fată depravată, pentru că are un amant, pentru că nepóta mea nu face pentru d-ta!

La auḑul unor asemenea cuvinte Constantin se scârbi şi maĭ mult şi de odată ḑise Casandreĭ cu un ton aspru.

— Femee! eşĭ afară! . . .

— Dar boerule,... voi să-ĭ ḑică ea.

— Eşĭ şi să nu maĭ intrĭ nicĭ odată în casa mea.

O luă apoĭ de spate, o scóse afară şi închise uşa.

Casandra plecă.

— Ah! esclamă ea pe drum; dacă n'ar fi nepóta mea, acest tênĕr m'ar iubi pe mine. Şi gelo-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

sia începu să-ĭ ródă inima. Ajungênd acasă se trântĭ pe un pat şi se gândi. Miĭ de ideĭ îĭ trecură prin minte. Dupĕ câte-va minute se sculă şi se duse în faţa uneĭ oglinzĭ. Se uită, se esamină cu de-amăruntul şi-şĭ ḑise.

— Sunt destul de frumósă, câte alte femeĭ maĭ urîte de cât mine, nu aŭ norocul să fie iubite de tineriĭ ca Constantin.

Se duse apoĭ lângă o masă, îşĭ rezemă capul de mânĭ, şi-şĭ făcu următórele reflecsiunĭ:

— Dacă nepóta mea ar muri, dacă acest tênĕr ar perde speranţa de la dênsa, şi daca eŭ aşĭ şti cum să mĕ port cu el, cum să mĕ introduc încă odată la dênsul, sunt sigură că îl voiŭ face să mĕ iubéscă. Pentru ca să reuşesc însă în acésta, trebue ca Amelia să nu maĭ existe.

Douĕ sĕptĕmânĭ în urmă, noĭ vĕḑurăm pe Casandra intrând la nepóta sa, o vĕḑurăm cu cuţitul gata s'o omóre şi ar fi omorît-o, daca tocmaĭ în acel moment Constantin nu ar fi deschis uşa, şi ghicind ce era să se petrécă, nu ar fi apucat-o de spate şi trântind-o la pământ, nu ar fi înplântat cu putere în corpul eĭ, cuţitul ce era să verse sângele Amelieĭ. Ne aducem de asemenea aminte că Constantin, de fricĕ ca Amelia să nu fie bănuită de autóre a crimeĭ, nu voi s'o părăséscă.

— Domnule, îĭ maĭ ḑise copila cu ochiĭ plinĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

de lacrămĭ; fugĭ, fugĭ, nu maĭ sta lângă mine, îndată ce veĭ fi zărit de cine-va, veĭ fi perdut.

— Nu, dragă Amelio, nu voiŭ pleca de lângă tine. A te ține ast-fel strânsă în brațele mele, este a simți dulcéța uneĭ vieți fără marginí.

— Dar nu te gândescĭ că odată cu d-ta, voiŭ fi și eŭ perdută? dicĭ că mĕ iubescĭ, dar atuncĭ ar trebui ca să-ți păstrezĭ viața, căcĭ cum aĭ crede că așĭ putea trăi, știind că d-ta aĭ murit pentru mine?

— Oh! suflet nobil și neprețuit! dise Constantin sĕrutând-o; dacă inima ta simte amorul, dacă peptul tĕŭ cunóște schinteia luĭ, vino cu mine, să plecăm amândoĭ. . . .

— Mĕ unesc la propunerea d-tale, ĭĭ dise frumósa copilă; cu condițiune însă ca să plecăm din Bucurescĭ. Ah! n'așĭ putea să maĭ staŭ nicĭ odată în acest oraș.

Constantin, în aceste momente, nu maĭ era acel tênĕr depravat de altă dată.

Și putea să fie alt-fel?

Iubescĭ orĭ-ce lucru, pentru a căruĭ posesiune sacrificĭ ceva, și el putea să nu iubéscă pe Amelia, care era așa de tênĕră, așa de frumósă, și pentru care nu se îndoi a-șĭ sacrifica viața?

— Nu, Amelio, ĭĭ dice el; nu putem pleca din Bucurescĭ, pentru că sunt sărac și nu am unde te duce. Cu tóte astea vino în odaia mea, te voiŭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ascunde acolo, voiŭ munci ḑiua şi nóptea pentru a-ţĭ procura o viaţă comodă şi te voiŭ apăra cu sângele meŭ. !

Amelia se deslipi de lângă dênsul, deschise o ladă, luă din ea o batistă, o puse în busunar şi ḑise tênĕruluĭ:

— D-ta mi-aĭ scăpat viaţa, de astăḑĭ înainte eştĭ stăpân pe ea !

Şi-l luă de mână, deschiseră uşa şi eşiră afară.

Era întuneric, zăpada cădea cu putere şi austrul gemea înfiorător. Constantin luă braţul Amelieĭ, ea se lipi mult de el şi amândoĭ se perdură prin întunerecul nopţeĭ. Pe la 9 ore jum. Amelia se afla în mica odăiţă a luĭ Constantin.

— Iacă, veĭ locui acéstă odăiţă, ĭĭ ḑise el căḑênd la piciórele eĭ, şi cine va cuteza să vie la tine ca să te ridice de aicĭ, va trebui maĭ întêiŭ să trécă peste corpul meŭ.

— Nu, respunse Amelia, vom trece nóptea acésta la tine şi mâne de diminéţă vom merge pentru Iassi. Acolo nimenĭ nu ne va da de urmă.

— Oh ! dragă Amelio, ĭĭ ḑise el sărutând-o pe frunte, dar eŭ sunt sărac şi nu am cu ce să te duc în acel loc depărtat. Ş'apoĭ cu ce te voiŭ susţine acolo ? Ah ! m'aşĭ vinde rob, ca să îndeplinesc şi cea din urmă dorinţă a ta, veḑĭ însă singură că nu pot face nimic.

Tocmaĭ acum înţelese el cât a fost de dobitoc

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

atunci când aruncă paralele în stânga și în drépta și când puse pe o singură carte 500 de lei, și ca un fulger trecu prin mintea lui orgia dintr'o nópte, când pentru un singur capriciu, dete unei dame mari 100 de galbeni. Se gândea că cu acei bani ar putea acum să împlinéscă una din justele dorinți ale copilei ce sta lângă dênsul și cum o sărută pe frunte, o lacrămă căđu pe fața Amelieĭ.

— Tu plângi, scumpul meu, îi đise ea înduioșată.

— Plâng Amelio, îi đise el; pentru că mĕ vĕd destul de nenorocit neputêndu-te ajata cu nimic.

Atunci frumósa copilă scóse batista ce o luă din lada de acasă și dând-o lui Constantin îi đise:

— Aicĭ sunt banii pe carĭ muma mea 'i păstra pentru zestre. Cu acești bani vom putea trăi liniștiți în Iassy. Haide, scumpul meu, îngrijește ca mâne de diminéță să putem fi pe drem. Acești bani, dupe cum îmi spunea buna mea mumă, sunt ai aceluia care mĕ va lua de nevastă, eŭ nu știam nimic despre acésta, vĕd însă astă-đi că și eĭ și eŭ suntem ale tale.

Și copila đicênd aceste cuvinte se aruncă în brațele lui Constantin.

Sĕrmanul tênĕr, plângea. Numai în fața acesteĭ copile se găsi el sdrobit. Și cu tóte astea era un tabloŭ răpitor a privi la acéstă pereche. Ea ca o păsărică, stetea aruncată pe umĕrul luĭ, și el ca

Muzeul Digital al Românului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

o ramură verde, o legăna pe brațele sale și o sărută cu foc! Vaĭ! câtă dragoste sbuciuma în aceste minute inimile acestor doĭ tinerĭ!...

Frumósa Amelie, de și avea numaĭ 14 anĭ, simți însă revĕrsându-se în sufletul eĭ tótă puterea uneĭ dragoste neînchipuite....

La o jumĕtate de cés ținu delirul aceluĭ amor fără marginĭ, ca o jumĕtate ceas pepturile lor se lipiră cu căldură și buzele lor se întîlniră neîntrerupt...

Și nimenĭ nu-ĭ vedea, numaĭ lumînarea care fumega încet, era martoră la acéstă scenă a tinereței....

— Oh, dragă Amelio, ĭĭ ḑise în cele din urmă Constantin cu o voce răpitóre; de astă-ḑĭ înainte tu veĭ fi dómna mea. Te voiŭ adora și te voiŭ stima maĭ mult de cât pe un înger.

Amelia slăbită de puterĭ căḑu pe pat, îșĭ reḑemă capul de o perină și remase ast-fel îndreptând privirile séle galeșe către tînĕrul din fața eĭ. Constantin șeḑu lângă pat. El nu îndrăsnea a se apropia maĭ mult de dênsa. Iubea pe acéstă copilă, dar în acelașĭ timp o și respecta și minte acel care va ḑice că póte exista amor curat fără respect.

Am spus că Amelia era secată de puterĭ. Frica ce simți atuncĭ când Casandra se năpusti asupra eĭ cu cuțitu, gróza ce o coprinse în urmă la ve-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

derea cadavrului mătușei sale, și emoțiunea ce avu în urmă, când se lăsă a fi legănată de vênjósele brațe ale acestuĭ tînĕr, pe care maĭ nainte, după scrisórea ce primise, îl compătimea fără a-l cunóște și pe care acum îl iubea; tóte acestea o făcură ca să închidă ochiĭ și sufletul eĭ să se lase în sborul unuĭ somn răpitor.

Dormea....

Tăcerea și singurităţea, pe lângă părțile lor cele bune, aŭ și părțĭ rele. Constantin nu înceta d'a privi pe Amelia, d'a o admira. Dormindă i se părea de o mie de orĭ maĭ frumósă. Și ca în tot-d'auna, ispita négră și poftele nebune începură a-l tulbura, a-l ameți din ce în ce maĭ mult. El privi cu nesațiŭ acele buze coraliĭ, pe carĭ se vedeaŭ încă întipărite sărutările luĭ. Admira în rătăcire acel pept virginal, care ca un val se lăsa și se înălța. Ghicia par-că sub corsetul care-ĭ strângea talia un sîn de marmură, împodobit cu două mere abia înflorite, pe carĭ copila cu iscusință le fură din raiul ceresc. Pentru Constantin, acéstă copilă era o răpire nedumerită. Ochiĭ luĭ, fără voință, plecară de la sîn în jos și sub rochea eĭ cea simplă dar bine tăiată, vedea acele forme rotunde și răpitóre, acele picióre albe ca spuma lapteluĭ, cărnóse și fragete ca bobocul ce se deschide sub roua dimineței, și micele eĭ picióre, ascunse în nisce pantofĭ de atlas, păreaŭ că sunt ale uneĭ chineze;

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ele aveaŭ un farmec nespus şi o provocaţiune hotorîtă. Constantin nu maĭ era stăpân pe sine. Dupe o esaminare involuntară, ochiĭ luĭ se opriră asupra talieĭ frumóseĭ copile. Era aşa de subţire, în cât aĭ fi coprins-o între mânĭ. Trebuia să fiĭ prea brut ca s'o strângĭ vr'o dată, de fricâ ca să n'o frângĭ. Şi cu tóte astea buzele rumene ale frumóseĭ copile cereaŭ încă sĕrutărĭ. Dormind, ea părea a-ĭ dice: „Vino, scumpe Constantin, vino lângă mine. Tu ştiĭ că te iubesc, ţĭ-am dat probe despre asta. Nu am lăsat eŭ óre pe muma mea pentru tine? Şi puteam să fac alt-fel când tu mĭ-aĭ scăpat viaţa? Oh! vino! braţele mele te vor strânge cu căldură, cum o altă amantă nu a maĭ strîns pe iubitul eĭ.“

Ast-fel părĕŭ a-ĭ dice accle buze întredeschise ale frumóseĭ Ameliĭ.

Constantin o privea cu nesaţiŭ. El se sculă în picióre, voi să se arunce asupra eĭ, s'o sărute şi să dórmă lângă dênsa o viaţă întrégă. In adevĕr, un moralist cu fruntea încreţită, un moralist însă din aceĭ încărcaţĭ de prejudiţiele actualeĭ societăţĭ, va bârfi contra conduiteĭ tînĕrului Constantin.

Cum? acest tînĕr maĭ póte fi om de onóre, când seduce pe o biată copilă şi când îşĭ propune a o lua de soţie, fără însă a se cununa cu dênsa? Dar Constantin nu voia să ştie despre asta. Pentru el contractul de căsătorie, era lanţul dragosteĭ. Putea lumea să bârféscă, el nu ţinea cont. Şi cum sta în

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

faţa frumóseĭ Ameliĭ, cum mintea luĭ era rătăcită, cum o privea cu nesaţiŭ, nu aştepta de cât momentul oportun pentru a se arunca în braţele eĭ. Acel moment sosi. Lumînarea isprăvindu-se începu să fumege şi încetul, cu încetul se stinse. Odaia remase în întunerec. Nimic nu maĭ oprea acum pe Constantin d'a sta în reservă. Decĭ cum o păsărică se lasă lângă cuibul puilor sĕĭ, el se lăsă lângă dênsa. Amelia îl simţi. Ea părea că dórme, cu tóte astea spiona tóte mişcările amantuluĭ eĭ. Ce vreţĭ, era copilă, era femee şi curiositatea nu putea să-ĭ lipséscă. Şi Constantin, când se vĕdu lângă acea frumósă copilă, când lângă dênsul audi dulcea eĭ respirare, şi când fără voie Amelia scóse un profund suspin; el perdu răbdarea, apucă pe Amelia în braţe, o strânse mult la sînul sĕŭ şi o umplu de sĕrutărĭ. Vaĭ! curînd şi nebunatica copilă va pâşi în spinosul câmp al lumeĭ! curênd şi trecutul eĭ va fi despărţit de viitor prin purtarea-ĭ din astă nópte.

Respectul are o margine.

Dragostea are un sfîrşit.

Şi iarăşĭ acéstă dragoste are o ţintă.

Respectul luĭ Constantin atinse ultimul ţel, dragostea luĭ trebuia să fie, în sfîrşit, împăcată.

Condamnatul simte în sufletul sĕŭ torturele morţeĭ. Durerea ce o încércă înaintea morţeĭ sale, e maĭ grea de cât în momentul esecuţiuneĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Pentru un amorezat, când se află lângă amanta lui, sunt aceleaşi torturi.

Sărutările lui Constantin fură răsplătite prin nouĭ sărutări din partea Amelieĭ.

— Dragă, îĭ ḑise el încet; tu veĭ fi a mea. Nu maĭ pot sta mult timp ast-fel lângă tine.

Amelia tăcea.

Ce putea să respundă?

Momentul suprem sosi. Tăcerea copileĭ arătă învoirea eĭ.

Constantin deveni curagios. Sărutările îşĭ făcură efectul şi îmbrăţişările nu maĭ avéŭ dulcéţă. Şi unul şi altul păreaŭ a simţi acest lucru.

— Mă iubeştĭ dragă, nu-ĭ aşa? îĭ maĭ ḑise Constantin.

Aceiaşĭ tăcere din partea eĭ. Un noŭ suspin însă scăpat depe buzele-ĭ, convinse pe tênĕrul nostru de răspunsul cel maĭ fericit.

*

Trecuse mieḑul nopţeĭ. Frigul era mare şi pe strade nicĭ un om nu maĭ umbla. Din când în când numaĭ viscolul mugea înfiorător. Nicĭ un timp nu póte fi pentru amanţĭ maĭ favorabil ca acesta. Constantin desfăcu haina frumóseĭ copile. Numaĭ o cămaşe subţire maĭ învelea albul eĭ sîn. Infocatul tînĕr voi să desfacă şi acéstă din urmă apĕrare. Amelia, fără să pronunţe un cuvênt, se

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

opuse. Ea îşĭ acoperi sînul cu mânele. Se începu o mică luptă între eĭ. Era însă o luptă, la care şi un bătrân ar fi râvnit. Curênd şi cămaşa copileĭ fu ruptă. Peptul eĭ remase desfăcut. Amelia rîse. — Ah! câtă naivitate, şi câtă tinereţe în acéstă fetiţă! Buzele luĭ Constantin se lipiră de acel piept de marmoră. Un fior îĭ străbătu tot corpul. Amelia nu ḑise nimic, era indignată şi cu tóte astea tot zîmbea. Inceputul e greŭ. Numaĭ pasul de întêiŭ conţine judecată. Constantin se sculă de lângă dênsa şi pe întunerec se desbrăcă iute. —Amelio, îĭ ḑise el în urmă; voiŭ să te desbracĭ şi tu.

— Dar nu voesc eŭ, îĭ respunse dênsa; ş'apoĭ sunt supĕrată pe tine.

— Supĕrată? şi pentru ce?

Pentru că. . . .

Şi tăcu, nu ştia ce să rĕspundă.

— Haide, pronunţă Constantin, te voiŭ face să-ţĭ trécă supĕrarea. Nu voiŭ ca tocmaĭ dupe acum să începĭ a fi rea cu mine.

Cu aceste cuvinte el o ridică dupe pat şi pe când copila stătea ca o statue, într'o nedomirire complectă; el o sĕrută şi începu s'o desbrace. Amelia remase numaĭ în cămaşe. Ar fi rĕmas mult timp ast-fel nemişcată, dacă tot Constantin nu ar fi luat'o în braţe şi nu ar fi pus'o pe pat.

Un cés, atârnat la peretele din fund, bătu de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

două ori. Erau două ore după miedul nopței. Pentru acești amorezați timpul trecu pe nesimțite.

Amelia mai mult gólă, se afla în brațele iubitului ei. Pepturile lor erau lipite, aceleași suspine eșau din amêndouă.

— Acum vei fi amea, îi mai ḍise el.

— Nu te înțeleg, replică copila.

Constantin voi să-i sĕrute din nou pieptul, de astă-dată însă, copila se împotrivi cu tot dinadinsul. Gluma trecuse, și acea sfială, acea frică proprie numai fetelor, începu să-i tulbure sufletul.

— Dacă nu vei sta liniștit, voiu pleca de lângă tine.

— Și unde te vei duce ?

— Nu voiu să-ți spun.

— Haide, răutăcióso ! . . .

O nouĕ luptă se începu între ei. Dar de astă-dată era o luptă înviersunată. Amelia remase ca răstignită pe pat. Constantin îi sfășiă tótă cămașa. Numai întunerecul din odae mai acoperea acel corp trańdafiriu.

Un țipăt se auḍi.

Urmă apoi un plâns destul de jalnic.

Erau gemetele surde, cari resunau în négra singurătate. Când zorile ḍileĭ se arătară, copila era ofilită. Pe fața ei se citea durerea și în ochii ei o rază de disperare.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Acum nu mai surîdea, ea se îmbrăcă și privi pe Constantin cu tristeță.

Părea că ḑice:

„De astă-ḑi înainte tótă viața mea stă în mânele tale. Tu eștĭ stăpân pe mine, iubește-mĕ până la sfârșit.“

Și ochiĭ Amelieĭ se umplură de lacrămĭ.

Nu avea óre dreptul ca să plângă? Ea îșĭ plângea greșala, dar pentru care nimenĭ nu ar fi putut s'o acuze. Constantin o mângâe și-ĭ ḑise:

— Amelio, pe cât timp voiŭ trăi eŭ, tu veĭ fi fericită.

Copila drept rĕspuns îl privi încă odată și ochiĭ eĭ se umplură și mai mult de lacrămĭ.

— Iubite, ĭĭ ḑise ea; să plecăm mai curênd din Bucurescĭ.

Treĭ ore în urmă, aceștĭ doĭ tineri se aflaŭ într'o trăsură de voiagiŭ. Eĭ luară drumul spre Iassĭ. Miĭ de suveniri rătăciră acum prin mintea copileĭ. Se gândea că póte nicĭ odată nu va mai vedea orașul în care s'a născut. Se gândea la muma eĭ, de care se despărțea fără s'o mai vadă. Se gândea, în sfîrșit, la viitorul ce i se deschide și în care nu întrevedea de cât o negură désă. — Tóte acestea o umplură și mai mult de tristeță. Constantin nu o lăsă însă mult timp în acéstă durerósă rătăcire. El ĭĭ împresură talia cu o mână și o privea cu nesațiŭ și ĭĭ zimbea cu tristeță.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Drumul pe care mergeaŭ era singuratic. Nu se auḑea de cât duruitul rótelor şi glasul ascuţit al surugiuluĭ, care plesnea din biciŭ şi striga necontenit:

„*Hii! hii!* . . . .

Cercetările Cârmuireĭ.

Sgomotul crimeĭ din strada Popa-Tatu respândindu-se, cârmuirea dupe atuncĭ îndată ce află despre acel omor, trimise un om al eĭ ca să cerceteze şi să descopere pe omorîtor.

— Cucónă, întrebă omul cârmuireĭ pe desperata mumă; cine venea maĭ obicĭnuit în casa d-tale?

— Niminí, boerule, respunse ea.

— D-ta avéĭ o fiică?

— Da, boerule.

— Unde este acum?

— Nu ştiŭ.

Şi sêrmana mumă începu să plângă.

— Fiica d-tale avea vr'un ibovnic?

— Boerule, pronunţă nenorocita mumă suspinând, fiica mea nu avea de cât 14 anĭ.

— Eŭ nu te întreb despre asta, reluă omul cârmuireĭ cu un ton puţin aspru, voiŭ să ştiŭ numaĭ dacă fiica d-tale avea vre un ibovnic.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Nu, boerule, nu avea.

— Atuncĭ unde este fiica d-tale ?

— V'am spus că nu ştiŭ.

— Şi cu tóte astea a fugit, murmură omul cârmuireĭ. Apoĭ reluă :

— Femeea omorîtă cum ḑicĭ că se numeşte ?

— Casandra.

— E rudă cu d-ta ?

— Da, boerule.

— Venea în tot-d'auna în casa d-tale ?

— Nu, venea fórte rar.

— Ea e măritată ?

— Nu.

— Cu ce se hrănea ?

— Avea un ibovnic.

— Acum trăia tot cu dênsul ?

— Nu pot să ştiŭ.

— Şi ibovnicul eĭ cum se numea ?

— Gheorghe.

— Ce meserie avea ?

— Nu ştiŭ.

— D-ta unde aĭ fost când s'a făptuit omorul ?

— La o vecină, care era fórte greŭ bolnavă. Bătrâna mumă începu din noŭ să plângă.

— In casă aveaĭ ceva parale ?

— Nu, am numaĭ zestrea fiiceĭ mele.

— O aveaĭ în banĭ ?

— Da.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Și unde ții acești bani?

— Aici, în acéstă ladă.

— Acum sunt tot acolo?

— Nu știu.

— Fii bună și caută.

— Bătrâna femee se apropie de ladă, o deschise, dar de odată remase ca încremenită. Batista cu banii erau dispăruți. Ea dete un țipét.

— Ce este cucónă? întrebă omul cârmuirei.

— Banii lipsesc.

— Pe cine aï bănuială că 'ți 'i-a luat? întrebă repede omul cârmuirei, căutând să surprindă bănuiala sêrmaneï femeï.

— Nu știu ce să dic, boerule, rĕspunse ea.

— Lada era deschisă?

— Nu.

— Unde țineaï cheia?

— In acest sertar.

— Cine știa că aï cheia aici?

— Nimeni.

— Cum, nimeni!

— Da, boerule, nimeni, afară de fiica mea.

— Că aï bani cine altul maï știa?

— Tot nimeni, numaï eŭ și fiica mea cunoștém acésta.

Omul cârmuirei se gândi puțin. El puse mâna la frunte voind par'că a nu lăsa să iasă gândurile, carï căutaŭ a isbucni din capu-ï.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Cucónă, dise el în urmă; în casa d-tale trebue să fi venind cine-va.

— Nu, boerule, nu venea nimenĭ.

— Fiica d-tale avea un ibovnic! rosti pentru a doua óră omul cârmuireĭ.

— Boerule, respunse femeia; ceea ce-mĭ spuneţĭ d-vóstră, mĕ înspăimântă.

— Cucónă, ştiĭ cu cine vorbescĭ?

— Boerule. . . . .

— Sunt omul cârmuireĭ şi la orĭ ce minut pot să te trimit la temniţă.

— Dar, boerule. . . . .

— Incă odată te întreb: cine este ibovnicul fiiceĭ d-tale?

— Fiica mea cucóne, nu avea ibovnic.

— Minţĭ! se resti omul cârmuireĭ.

Bĕtrâna începu să plângă cu hohot.

Durerea ce se deschidea în pieptul eĭ, era prea mare. Pe de o parte amenin̦ările omuluĭ cârmuireĭ, de cea l'altă parte dispari̦iunea fiiceĭ sale; tóte acestea o făcea să 'nebunéscă.

Şi cu tóte astea, omul cârmuireĭ avea dreptate.

El se găsea în fa̦a uneĭ crime făptuite numaĭ de câte-va césurĭ.

Pentru un moment, îşĭ aruncă tótă bănuiala numaĭ asupra bĕtrîneĭ femeĭ. O credea complice. Nu ştia însă cum să-şĭ esplice dispari̦iunea fiiceĭ sale.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

In tot casul trebuia să afle. Incepu din noŭ interrogatoriul sĕŭ:

— Cocónă, caută să-mĭ spuĭ tot adevĕrul, dise el, cu felul acesta poţĭ să scapĭ şi d-ta şi fiica d-tale.

— Dar nu sciŭ ce să spun boerule.

— E! nu ştiĭ! lasă că am maĭ vĕḑut eŭ dastea.

— Vĕ jur, boerule, că nu ştiŭ nimic.

— Inţeleg eŭ destul de bine, d-ta cunoscĭ pe omorîtor, ţĭ-e frică însă a mi-l spune, ca nu cumva prin acésta să facĭ de rîs pe fiica d-tale; află însă că tăcênd, 'ĭ veĭ face maĭ mare rĕŭ.

— In numele ceruluĭ, boerule! dar nu te gândescĭ că e destulă durerea ce am pentru perderea fiiceĭ mele?!. . . .

Aceste cuvinte eraŭ pronunţate cu o voce jumătate. Bĕtrâna femee nu maĭ putu să maĭ vorbéscă.

Ea căḑu într'un delir de disperare. Omul poliţieĭ o părăsi în speranţă că revenindu-şĭ în fire, va putea să afle maĭ multe amĕnunte, carĭ să-l pue pe urma omorîtoruluĭ.

Se înşela însă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Muma

Muma Amelieĭ nu scia ce s'a petrecut cu fiica sa. Crima se făptuise în taina singurătăţeĭ şi nu o cunoscea de cât Constantin, Amelia şi cerul. Indată ce vĕdu că fiica eĭ lipsesce, o idee négră îĭ străbătuse mintea. Işĭ închipuia că cine-va i-a răpit fiica şi a omorît pe Casandra, care s'a opus acesteĭ răpiriĭ. Un lucru însă o punea în nedumerire. Din ladă lipséu baniĭ. Eĭ eraŭ puşĭ într'un loc al căruĭ secret nu-l cunoscea de cât Amelia. Lada nu era forţată. Ea era deschisă cu cheia, care se găsi în bróscă. Amelia prin urmare, nu putea să fie răpită şi cu tóte astea Amelia lipsea. Ingrozită, cu inima bătând, aşteptă sêrmana bĕtrână pe fiica sa. Cel maĭ mic sgomot i se părea că sunt paşiĭ Amelieĭ, vêntul care bătea în geam, i se părea că sunt degetile copileĭ sale, care o anunţă ca să-ĭ deschidă. Intrebările ce i le făcuse omul cârmuireĭ, o înspăimântară şi maĭ mult. „Fiica d-tale avea un amant!“ aceste cuvinte resunaŭ necontenit la urechile sale. Şi cadavrul Casandreĭ părea că încă îl vede. Dar stranie întâmplare! pe când ea stetea cu ochiĭ îndreptaţĭ spre uşă ascultând şi cel maĭ mic sgomot; de odată lumînarea, ca şi când ar fi fost suflată de o gură de om, se stinse! „Eştĭ tu?“ aceste fură cuvin-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

tele bătrâneĭ. Nicĭ un răpuns. Ecoul pereţilor singuraticĭ resunară numaĭ: „eştĭ tu!“ Impinsă de dor, de bucurie şi de grózĕ aprinse lumînarea. Speriată se uită în jurul eĭ. Dar, grozăvie!... la uşă, în picióre, stetea Amelia! avea capul sdrobit, peptul sângerat şi părul eĭ despletit era închegat de sânge! O mână o ţinea la pept, ca să acopere rana din care ţîşnea încă sângele, iar ochiĭ speriośĭ, îĭ avea îndreptaţĭ către mama eĭ! „Amelio!“ răcni bătrâna la vederea acesteĭ vedeniĭ şi cu braţele întinse se aruncă spre uşă, pentru a îmbrăţişa pe copila eĭ. Nu întîlni însă nimic şi fruntea-ĭ isbită de uşă, crăpă în douĕ! Nu simţi nicĭ o durere, sângele care curgea i se părea că este sângele fiiceĭ sale! „Amelio! unde eştĭ? de ce fugĭ de muma ta? pentru ce te ascundĭ? Nu maĭ iubescĭ tu pe muma ta? Vino lângă peptul meŭ! vino, dragă Amelio!“ Aceste cuvinte murmură ea, pe când sângele, gâlgâind în spume, îĭ astupa gura şi îĭ îneca vocea. Durerea, de şi nesimţită, totuşĭ o doborî. Adormi, saŭ maĭ bine ḑis căḑu în nesimţire. Şórele nu se ivise încă pe cer, când se treḑi. Rana de la frunte era astupată din închegarea sângeluĭ. Perduse orĭ-ce urmă de putere. Abia se maĭ ţinea în picióre. Nu simţea nicĭ o durere corporală. I se părea însă că se învîrteşte locul cu dênsa. Sângele care-ĭ cursese, pe lângă slăbiciune, îĭ produse şi o mare ameţélă. „E încă de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

vreme“ ḑise ea fără a-şĭ aduce aminte de scena din séra trecută. Tocmaĭ dupe câte-va minute, când vĕḑu patul Amelieĭ gol; ca un fulger, ca un trăsnet, fiorul morţeĭ străbătu inima eĭ. Faţa eĭ pătată de sânge se înegri, ochiĭ i se înroşiră, începu să tremure ca o frunză bătută de vênturĭ. Daca ar fi vĕḑut'o cine-va, ar fi creḑut că este una din acele stafiĭ, carĭ vin înaintea morţeĭ spre a lua în primire sufletul muribunduluĭ. Şi ce alt-ceva puteaĭ ḑice despre o femee bătrână, cu faţa palidă şi acum înegrită din causa neînchipuiteĭ durerĭ; cu fruntea crăpată în douĕ, cu sângele, care în închegarea luĭ astupase rana; cu acea tremurătură de care nu putea să se stăpânéscă? Şi cu tóte astea noĭ ştim că acéstă bĕtrână, acest schelet, acéstă fantomă, era o nenorocită mumă. *Mumă!!!* acest cuvênt dulce, pe care orĭ-ce oĭn îl pronunţă în tóte împrejurările luĭ cele grele, — *Mumă!* acéstă fiinţă maĭ pre sus de D-ḑeŭ.

Şi cine, cine în lume póte să iubéscă cu dorul mumeĭ, să rabde ca o mumă şi să sufere, ceea ce numaĭ o mumă póte suferi?! Să vĕ daŭ o pildă: Un şarpe muşcase pe un copil. El ar fi murit, dacă cine-va nu ar fi supt veninul din rană. Nimenĭ nu se găsea ca să facă acest sacrificiŭ, căcĭ veninul l'ar fi omorît. O femee însă, muma acestuĭ copil, nevoind să ţie socotélă de viaţa eĭ, cu lacrămile în ochĭ se aplecă pe corpul plăpânduluĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

copil' și supse tótă otrava din rana ce-ĭ făcuse șarpele! Peste cât-va timp femeia muri, dar în locu-ĭ trăi copilul. — Eĭ bine, acéstă bétrână sângerată, perdută, nebună chiar, era tot o mumă.....

— Fiica mea, Amelio! începu ea să plângă. unde eștĭ? unde te-aĭ dus? oh! vino, vino lângă peptul meŭ, precum veneaĭ în tot-d'auna. . . Sórele a eșit pe cer, lumea tótă e veselă, pentru ce din ochiĭ bétrâneĭ tale mume să curgă lacrămĭ? Ce rĕŭ ți-a făcut ea d'aĭ părăsit'o? știaĭ bine că tótă mângâerea mea eraĭ tu, că nu aveam pe nimenĭ alt în lume, și tu aĭ fugit de lângă mine!... Și ce mĕ voiŭ face eŭ singură, cum voiŭ putea duce durerea ce mi-aĭ lăsat? Diminéța când mĕ voiŭ scula, a cuĭ frunte o să maĭ sărut, și cine o să mĕ maĭ mângâe când voiŭ fi bolnavă? cine, cine de aicĭ înainte o să maĭ mĕ strige: mamă!...

Lacrămĭ jalnice curse din ochiĭ eĭ și când fără voie îșĭ aruncă ochiĭ pe feréstră, când vĕdu un buchet de florĭ purtat în ḑiua trecută la sînul feteĭ, se repeḑi spre el, îl luă în mânĭ, voi să-ĭ vorbéscă, nu putu, și-l înecă în lacrămĭ.

Tocmaĭ târḑiŭ, dupe ce șiroiul de lacrămĭ curse în abundență, avu putere să pronunțe:

— Florĭ frumóse! spuneți-mĭ unde este Amelia? Indreptați voĭ pașiĭ mumeĭ spre locul fericit, unde stă acum fiica mea!... voiŭ trece prin foc, voiŭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

suferi chinurile cele mai grozave, numai s'o pot vedea!....

Ea nu termină aceste cuvinte când rana i se deschise, sângele începu să curgă din nou și curse necontenit, până ce bătrâna căḑu pe pat și muri pe nesimțite! A doua ḑi cârmuirea nu putu să mai afle nimic de la dênsa. Casele ei se vîndură pentru a i se face cheltuelile înmormêntărei și pentru că nu avea nici o rudă, restul bănilor intră în visteria Domnitorului.

Resbunarea Sângelui.

Interesul romanului nostru cere ca să facem tóte descrierele trebuincióse, ca în urmă cititorii să póță înțelege mai cu înlesnire acéstă istorie atât de tristă.

Cerem ertare deci, dacă ne silim ca mai întêiu să dăm la lumină tóte faptele cari aŭ legătură cu sugrumarea nenorocitei *Teodora*.

In Bucuresci, la capĕtul stradei Vergului de astă-ḑi, într'o casă isolată, trăia un român tênĕr, nepătat de otrava care pe atunci înegrea inimele marei majorități. Era un descendent d'ai adevăraților strămoși și în vinele lui curgea sânge d'a lui

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Mihaiŭ Viteazul. Cu figura frumósă, dar selbatică, cu privirea crudă şi vagă, l'ar fi luat cineva drept un bandit. Şi în adevĕr, pe acele vremurĭ de tristă memorie tot românul trebuia să fie bandit. A omorî pe atuncĭ, era a stîrpi rĕul, era a scăpa România de viermiĭ, carĭ o sugeaŭ fără cruţare. Privind însă maĭ de aprópe şi cu atenţiune în figura, în privirile, în sufletul acestuĭ tênĕr, orĭ şi cine ar fi vĕdut disperarea. Şi cu tóte astea viaţa luĭ singuratică şi sĕlbatică urmărea ceva. Ce? vom vedea numaĭ de cât.

In spaţiósa luĭ odaie şi prost mobilată, iată-l, stă singur lângă o masă cu capul rezemat demânĭ.

— Lume! dice el; pentru ce D-ḑeŭ a făcut ca să mĕ cobor în sînul tĕŭ? Pentru ce acéstă viaţă în miserabilul meŭ stârv! Pentru ce să maĭ mĕ nasc, când viaţa mea e o durere, o suferinţă nesfârşită! Ce lucru aŭ întâlnit privirile mele, de când am călcat pe tine, pămêntule pătat de crime, ca vre odată buza mea să pótă surîde? Nemernicia în tóte locurile! jafurĭ pe tóte cărările! şi pe tot minutul ferul ascuţit care se ridică în potriva nevinovatuluĭ. Oh! viaţă! aşĭ voi să mĕ scap de tine, ca din ghiarele unuĭ călăŭ! Dar nu! ḑise el sculându-se dupe scaun; nu trebue să mor, aşĭ fi un infam, daca aşĭ coborî în mermênt maĭ înainte ca umbra tatăluĭ meŭ....

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

El nu avu timpul să termine ultimul cuvênt şi uşa deschiḑêndu-se o copilă intră înăuntru. La cea d'ântêiŭ vedere aĭ fi ḑis: Iată o adevĕrată româncă!

— Nae, îĭ ḑise ea, iartă-mĕ dacă viŭ eŭ la tine, dar nu putém face alt-fel, când de şépte ḑile tu nu aĭ maĭ călcat în casa nóstră. Ce întêmplare te-a făcut ca să mĕ uiţĭ atâta vreme? Nu cum-va dragostea pe care mi-o juraĭ altă dată, s'a stins, acum din sînul tĕŭ!

— Nu, Florico, îĭ respunse el; nu te am uitat, însă o inimă încruntată de durere, nu maĭ póte iubi.

— Dar ce ţi s'a întêmplat?

— O nenorocire, căreia leac nu i se maĭ póte găsi.

— Dar pentru numele luĭ D-ḑeŭ, spunemi-o şi mie; o logodnică cred că are dreptul să cunóscă suferinţele logodniculuĭ şi e o datorie ca să sufere împreună cu el!

— Nu, o fiinţă blândă, bună şi nevinovată ca tine, nu trebue să sufere.

— Tu te ascunḑĭ de mine, scumpul meŭ, tu mĕ minţĭ pentru a mĕ părăsi. Ce durere te-a isbit aşa de odată, şi pentru ce aĭ ascunde-o de mine, care te iubesc maĭ mult de cât D-ḑeŭ? Nu, ceea ce 'mĭ spuĭ tu, nu póte fi un adevĕr.

— Oh! te mint! îmĭ ḑicĭ Florico, dar priveşte

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

în fața mea, în ochiĭ meĭ, în adîncul inimeĭ mele și vedĭ dacă durerea ce caut a o ascunde de tine e dréptă, saŭ mîncinósă.

Ochiĭ tînĕruluĭ schinteiară, figura i se aprinse maĭ mult și în încrețiturile frunțeĭ luĭ se putea citi o ură, o resbunare neîmpăcată.

Copila îl privi câte-va minute înspăimântată, apoĭ se aruncă în brațele luĭ și începu să plângă.

— Dacă vre odată m'aĭ iubit, îĭ dise ea; dacă acum îțĭ maĭ este milă de mine, spune-mĭ ce aĭ? te conjur pe D-dĕŭ, pe viața bĕtrânuluĭ tĕŭ tată...

— Tacĭ! răcni el; nu pronunța acest nume, nu face ca blestemele carĭ clocotesc în peptul meŭ să isbucnéscă cu atâta putere în cât să mĕ omóre.

— Eĭ bine, dise ea repedindu-se spre peretele din fund și luând de acolo un pistol; daca nu-mĭ veĭ spune ce aĭ, daca veĭ maĭ stărui a te ascunde de mine, veĭ călca peste cadavrul meŭ! In peptul tĕŭ fierbe o resbunare, eŭ sunt logodnica ta, sunt romîncă și am dreptul să-țĭ cunosc durerea. Dacă însă tu, tu pe care te-am iubit și te iubesc încă cu tótă dlacăra uneĭ dragoste nesfârșite, te ascundĭ de mine; pentru ce să maĭ trăesc? La ce îmĭ va maĭ folosi acéstă viață singuratică și vecĭnic închinată durereĭ.

— Aruncă jos acéstă armă, îĭ dise el.

Cu aceste cuvinte îĭ luă pistolul din mână și-l trânti la pămênt. Capsa luă atuncĭ foc, o detună-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

tură se auḑi şi odaia se umplu de fumul erbeĭ de puşcă.

— O copilă nu se jócă cu ast-fel de lucruri!.... îĭ ḑise el.

— In mâna uneĭ romănce, respunse copila, o armă stă tot aşa de bine ca şi în mâna unuĭ voinic!

— Florico, îĭ ḑise atunci el înduioşat; vĕd că în sufletul tĕu arde vitejia românéscă. Póte îmĭ veĭ fi de un folos şi de aceea mĕ hotărăsc să-ţĭ descoper acéstă taină, pe care mĕ hotărîsem s'o ţin ascunsă în fundul peptuluĭ meu, până la césul resbunăreĭ. Ascultă: cunoştĭ tu pe tatăl meu, ştiĭ cât de mult îl iubeam! eĭ bine, acest tată a fost acum treĭ ḑile omorît! Eram în acéstă casă, îl aşteptam să vie ca în tot-d'auna, când pe la mieḑul nopţeĭ doĭ ómenĭ d'aĭ cârmuireĭ îl aduse întins pe un pat de scândurĭ! Ah! turbarea sufletuluĭ meu era nedescrisă! Nu puteam să deschid gura, nu ştiam ce să întreb pe aceĭ ómenĭ 'şĭ aŭ plecat fără să-mĭ dea nicĭ un rĕspuns! Am căḑut maĭ mult mort pe corpul rece al părinteluĭ meu!....

Când aceste cuvinte fură terminate, când ochiĭ luĭ se umplură de lacrămĭ calde, de odată la peretele din faţa luĭ se arătă o fantomă. Un răcnet de gróză, un răcnet de tigru rănit eşi din peptul tînĕruluĭ. Florica se înspăimîntă, pe când el se adresă către acea fantomă cu cuvintele:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

„Tată! eștĭ tu, e fața ta înălbită de bătrânețe și brăsdată de suferință! Voești resbunare? îmĭ facĭ semn din cap că da! Fiĭ sigur tătă, că fiul tĕŭ va ști să resbune sângele părinteluĭ sĕŭ! Dar spune-mĭ tată, spune-mĭ cine este omorîtorul, cine-ĭ acea fiară crudă, care a avut puterea să ridice cuțitul în potriva ta? Ah! numește-l și într'o clipă sufletul luĭ va merge în focul iaduluĭ! O! tu tacĭ, scumpa și sfânta ta umbră nu póte să vorbéscă!...

Se repedi apoĭ spre acea fantomă, voi s'o sĕrute pentru cea din urmă dată, umbra însă dispăru și Nae se lovi cap în cap cu realitatea.

Florica credu că e în delirul uneĭ nebuniĭ.

„Cu ce umbră vorbește?“ se întreba ea.

Tînĕrul se întórse apoĭ iute înapoĭ, luă pistólele de la perete, le înfipse în brâul sĕŭ, deschise ușa și dise logodniceĭ luĭ:

— Un român dragă, nu lasă nerĕsbunat sângele tatălueĭ sĕŭ! Chiar în acest moment el mi-a cerut acésta, eĭ bine, mĕ duc să rătăcesc de aci înainte prin munțĭ, prin văĭ, prin dĕluriĭ, prin pădurĭ, până voiŭ găsi pe omorîtorul părinteluĭ meŭ și dacă D-dĕŭ îmĭ va dărui viață și dacă la întócerea mea voiŭ maĭ avea norocirea să te găsesc tot ast-fel; atuncĭ veĭ fi nevasta mea. Rĕmâĭ dar cu bine și D-dĕŭ fie în tot-d'auna cu tine!

După accea deschise ușa, eși afară și se făcu nevĕdut.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Nascerea Teodoreĭ.

Noĭ am lăsat pe Maria în brațele nelegiuitului Domn Mavrocordat. E timpul acum să arătăm ce a devenit ea.

— Boerule, îĭ ḑise copila cu ochiĭ înecațĭ în lacrămĭ când vĕḑu pe fanariot că pleacă; unde aĭ trimis pe mama mea ?

— Mama ta e în temnițele palatuluĭ meŭ, îĭ respunse el.

Cum ? tu eștĭ Domnul Mavrocordat ! esclamă nenorocita Marie ; oh ! acum că te cunosc, simt o greutate și maĭ mare pe sufletul meŭ. Aș fi suferit maĭ bine să fiŭ victima unuĭ cerșetor cinstit, de cât a uneĭ fiare spurcate ca tine.

— Aceste vorbe, respunse Mavrocordat, ți-ar fi atras ca pedépsă mórtea, daca nu aș avea în vedere că aĭ dormit o nópte cu mine. Te ert.

— Nu păgâne, întrerupse copila, nu-țĭ cer ertarea, pe care nu poțĭ să mi-o daĭ, dă-mĭ însă pe muma mea !

— Muma ta, nemernico, trebue să fie acum mórtă ! Dênsa a insultat pe Domul eĭ și a trebuit să-și ia pedépsa.

Ḑicênd aceste cuvinte, aruncă o privire despreţuitóre asupra feteĭ pe care avuse curagiul să o pângărescă și eși afară.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Maria îngenuche îndreptând spre cer blestemele eĭ.

*

Treĭ lunĭ în urmă vedem pe Maria servitóre la arendașul Moșieĭ *Colentina*. Se retrăsese acolo pentru a nu se maĭ întîlni nicĭ odată cu omorîtorul mumeĭ sale, și pentru că în acea casă ar fĭ fost peste putință ca să maĭ locuiască. De altă parte, arendașul era un om bun, milos și cu frica luĭ D-ḑeŭ. El primise pe copilă ca servitóre, și de și era neînsurat, și cu tóte că Maria era destul de frumósă; nicĭ odată însă nu îndrăsni a-ĭ adresa un cuvînt compromițĕtor. Tot-d'auna cuviincios către dênsa, i se păruse de la început că Maria, sub figură omenéscă, represintă nenorocirea. Iubia el acéstă fată, dar era o iubire plină de respect. Pentru întréga lume nu ar fi îndrăsnit acest arendașĭ ca s'o atingă cu mâna, ca să îndrepte spre ea o privire ticălósă. Și cu tóte astea arendașul moșieĭ Colentina era grec.

Am ḑis grec și prin asta trebue să înțelegem că nu era fanariot. Grecul, curatul grec, e, maĭ mult ca orĭ ce, om de onóre. Țara luĭ, ca și poporul luĭ, e una dintre cele maĭ vechĭ și tot din acele locurĭ, stăpânite altă dată de Pelasgiĭ, a răsărit odinióră lumina, care maĭ în urmă s'a împrăsciat prin tótă Europa. Literatura, artele, sciința, femeĭ caste, credincióse și maĭ mult de cât cinstite, pa-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

triotismul chiar, din Grecia aŭ pornit întêiŭ. Și dupĕ ce poporul Grecieĭ a ajuns la culmea apogeuluĭ, el a decădut ca tot lucrul născut pe acest pămênt, dând locul unuĭ alt popor tot atât de brav, tot atât de înalt, tot atât de nobil și demn de neuitată memorie; — a dat locul sĕŭ *poporuluĭ Roman*. Din Romanĭ ne tragem noĭ, carĭ prin moscenire, am păstrat tóte acele calităţĭ, carĭ apropie pe om de D-ḑeŭ. In adevĕr, sângele Pelasgilor, amestecat în mare parte cu sângele Latinilor, contopit maĭ în urmă cu acela al Dacilor, a făcut să nască un noŭ popor, aĭ căruĭ strămoșĭ, urmărind firul adevĕruluĭ, sunt ceĭ treĭ marĭ și puternicĭ împĕraţĭ aĭ lumeĭ. Aceștia sunt românii. Și dacă vom lăsa istoria și vom privi în cartea legendeĭ, vom vedea numaĭ de cât că vechiĭ strămoșĭ aĭ Românilor s'aŭ născut dintr'o fecióră, care avu de bărbat un puternic zeŭ și carĭ aŭ fost hrăniţĭ cu lapte de lupóică. Și numaĭ ast-fel trebuia să fie, trebuia ca muma Românilor să fie o fecióră care păzea să nu se stingă focul sfânt, tata lor trebuia să fie un D-ḑeŭ și laptele ce aŭ supt, trebuia să fie a uneĭ lupóice, pentru ca Romaniĭ și în urmă Românii să fi putut înspăimânta lumea și astă-ḑĭ să facă pe Europa a rĕmâne în uimire de vitejia, de credința, de patriotismul, de înţelepciunea *șoimilor de munte*.

Și revenind la grecĭ, trebue să facem o deosibire

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

capitală între ei și fanarioți. Aceștia sunt tot greci, dar renegați, zemisliți cu sângele barbar al turcilor, egoiști peste margini și cu suflete murdare. Sunt greci, pe cari chiar grecii îi disprețuesc. Și iarăși datori suntem să spunem că nu toți fanarioții sunt la fel, că și dintre ei se găsesc oameni drepți, oameni cu menire umană și probă palpabilă despre acésta, o găsim chiar în rîndurile serieĭ de Domni fanarioți, cari aŭ despuiat România și de partea ei materială și de cea morală, în decurs de mai multe decimi de ani.

A susține însă că grecii e un popor blestemat, niște oameni perduți, niște suflete hidóse, niște ființe mai crude ca turcii, mai răpitóre ca corbii, mai negri ca iadul, acésta e a ne apropia de proverbialul autor *N. D. Popescu*, a sfrunta adevĕrul, a nesocoti istoria, a ne face mai mișei ca mișeii.

Grecul arendaș, în serviciul căruia intră ca slujnică în casă Maria, se numea Ioanidis. Era un om ca de trei-deci ani, cu fața colorată puțin de razele sórelui, cu trăsuri grecești, cu pĕrul negru și cu ochii albaștri. Era un tênĕr de o frumusețe bărbătéscă. Aerul feței sale arĕta mândria, onestitatea și puținul vicleșug, care tot-d'auna caracterizĕ pe greci.

— Boerule! îi dise Maria când se presentă înaintea lui; sunt o sĕrmană fată orfană, nu am pe-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

nimenĭ în lume, fiĭ bun și primește-mĕ ca slujnică. Voiŭ munci ḑiua și nóptea pentru a vĕ mulțumi.

— Și de când aŭ murit părinții tĕi? întrebă Ioanidis.

— De tatăl meŭ, nicĭ nu-mĭ aduc aminte, eram prea mică, muma mea însă, suspină copila cu ochiĭ plinĭ de lacrămĭ, a murit acum câte-va lunĭ.

— Și cu ce se hrănea muma ta? întrebă din noŭ grecul înduioșat.

— Cu munca mânelor, respunse ea.

— Din ce familie eștĭ?

— Părinții meĭ aŭ fost țĕranĭ.

— Dar aerul nu te arată a fi țĕrancă.

— Sufletul vostru bun vĕ face să credeți ast-fel.

— Și cum te numeștĭ?

— Maria.

— Dă-mĭ voie să te întreb, frumósă Marie, aĭ fost măritată?

— Din nenorocire da, respunse copila încurcată de acéstă întrebare.

— Cum din nenorocire?

— Bărbatul meŭ m'a luat cu sila, am trăit cu el douĕ ḑile, când săvîrșind un omor a fost trântit în temnițele ceruluĭ.

— O! era dar un om rĕŭ, și pe cine a omorît?

— Pe muma mea!....

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Și pentru ce?

— Pentru că era setos de sânge.

— Pe tine cel puțin te iubea?

— Mĕ iubea, pentru a mĕ omorî.

— Cărmuirea însă 'ĭ-a dat pedépsa meritată, de sigur că trebue să-l fi spânzurat.

— Dacă ómeniĭ l'aŭ pedepsit saŭ - nu, nu aș ĭ putea spune, dar cât pentru pedépsa luĭ D-ḑeŭ, sunt sigură că nu va întârdia.

Ochiĭ Marieĭ înotaŭ în lacrămĭ. Ioanidis se înduioșă așa de mult, în cât nu putu să oprésc ă și el o lacremă, care se lăsă în lungul obrazuluĭ sĕŭ.

Orĭ și cine póte înțelege că Maria a fost primită ca servitóre în casa greculuĭ. Servitóre însă numaĭ cu numele, căcĭ în realitate era adevĕrată stăpână.

Mila ce avu Iónidis pentru acéstă frumósă fată, era natural să se schimbe în curênd într'o adevĕrată iubire. Mila și iubirea sunt surorĭ gemene și nedespărțite, dacă aĭ pe cea d'ântêiŭ, numaĭ de cât trebue să capețĭ și pe cea de a doua.

Tînĕrul grec dădu numaĭ de cât voie Marieĭ să se plimbe prin grădina luĭ, mânca la masă cu arendașul și-ĭ dăduse una din cele maĭ frumóse odăĭ pentru culcare. Chiar slugile cele alte nu o numeaŭ de cât, stăpână.

Intr'o ḑi, pe când stetéŭ la masă, Ioanidis deschise vorba ast-fel:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Mario, pentru ce în tot-d'auna plângĭ? te supĕră cine-va? voeștĭ ceva? spune-mĭ, d-ta știĭ că sunt bogat și așĭ putea să-ți îndeplinesc orĭ și ce dorință.

— Tot ce mĭ-a maĭ remas, boerule, respunse Maria înroșindu-se, e viața mea; jerfind-o pentru un capriciŭ al d-tale, ar fi numaĭ o umbră de recunoștință ce ți-așĭ putea arăta.

Ioanidis fu adânc mișcat de aceste cuvinte. Tăcură și unul și altul și pe când el continuă a mânca, Maria continuă a plânge.

Douĕ lunĭ aŭ maĭ trecut din ḑiua acésta. Era timpul verei, sórele ardea cu căldură, spre séră un vînt ușor făcu să se maĭ răcorésc admosfera. Eraŭ césurile 9, sórele apusese de mult și zefirii clătinaŭ necontenit vîrful arborilor. Maria ședea pe un pat din micul salon al caselor arendașuluĭ. Feréstra din fund, care da în grădină, era deschisă. Mirosul îmbătător al trandafirilor și rozetelor umpleaŭ micul salonaș. Maria, dupe o lungă gândire, în urma multor reflexiunĭ și reamintirea multor suveniri și duióse și dureróse, își aplică capul pe o perină de mătase și adormi. Somnul o fură iute. Orĭ cine vĕḑênd'o ast-fel, ar fi creḑut că este regina primă-verei adormită în légănul zefirilor. Sermana copilă! cât ar fi fost ea de fericită, daca ar fi trăit muma eĭ, dacă fanariotul Mavrocordat nu ar fi înfipt pentru tot-d'auna pumnalul în inima eĭ!....

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Ioanidis era în ḑiua aceia la vênătóre. Avuse se un succes şi un noroc nemărginit. Impuşcase maĭ mulţĭ epurĭ, o vulpe şi doĭ urşĭ. De câte orĭ îşĭ espunea viaţa în luptă cu fiarele selbatice, i se părea că din depărtare vede pe Maria, care 'l priveşte cu ochiĭ galeşĭ, care se înspăimântă când vede că urşiĭ se reped asupra luĭ, şi care nu maĭ póte, de bucurie când îl vede înjunghiind fiara. Şi tocmaĭ târḑiŭ, când trecéŭ şi visurile şi închipuirile, privea bietul Ioanidis în singuratica depărtare şi de acolo vederile luĭ păreaŭ că se întind până la casele luĭ, acolo unde Maria, îl aştepta póte cu peptul bătând.

Cu aceste gânḑurĭ şi cu acest dor se întórse el séra spre casă.

Dupe cum vĕḑurăm, frumósa femee dormea în salonul cel mic. Eraŭ césurile $9^1/_2$ când Ioanidis, plin de praf intră în curte înconjurat de convoiul sĕŭ. Indată ce descălecă trecu în bucătărie, se spălă şi luă o céşcă de zémă de carne. De aci trecu în casele de sus, intră maĭ întêiŭ în salon cu nerăbdare d'a întâlni pe Maria şi negăsind-o străbătu numaĭ de cât în salonaş. Aicĭ privirile luĭ fură fermecate de aspectul ce i se presentă.

— Trebue s'o sĕrut! îşĭ ḑise el. Acéstă frumuseţe, acéstă tristeţă şi acéstă nevinovăţie mĕ omóră. Şi cum sta şi o privea nu nesaţiŭ, aerul rĕcoros al serei, florile din grădină carĭ se vedeaŭ prin

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdr

feréstră, parfumu lor, luna care rotundă și mare se înălța pe orizonte, tóte părĕŭ a-ĭ ḑice „sĕrut-o! sĕrut-o!“

Maĭ mult ca ḑece minute stete el în acea posițiune uimitóre.

— Nu, îșĭ ḑise în urmă, a o săruta fără voia eĭ, este a supĕra pe acest înger de bunătate! trebue s'o scol.

Și apropiindu-se de dênsa o clătină ușor. Maria se sculă numaĭ de cât.

— Iartă-mĕ boerule, îĭ ḑise ea, daca am avut nesocotința ca să mĕ culc, crede însă că am adormit fără să voesc.

— Iartă-mĕ tu, frumósă Marie, că am avut nesocotința ca să te trezesc.

— O cât sunteți de bun!

— Orĭ ce om ar trebui să fie bun în fața uneĭ făpturĭ ca tine.

— Nu te înțeleg boerule.

Veni rêndul ca Ioanidis să se înroșéscă.

— Eĭ bine, ascultă dragă Mario, îĭ ḑise el punêndu-se pe pat lângă dênsa și invitând-o să stea; aĭ avut un bărbat, nu-ĭ așa?

— Oh! boerule, pentru ce îmĭ maĭ reamintescĭ un lucru atât de grozav?

— Știŭ Marie, că aĭ fost nefericită în scurta ta căsnicie. Cu tóte astea aĭ iubit și tu odată!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

180.154

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Da, am iubit prea mult pe mama mea şi ea a fost omorîtă.

— Orĭ şi cine îşĭ iubesce părinţiĭ, pentru o femee însă tênĕră şi frumósă ca tine, numaĭ iubirea uneĭ mume nu e de ajuns.

— Nicĭ acum nu înţeleg nimic, értă-mĕ, dar ḑĕŭ nu înţeleg.

— Dă-mĭ voe să fiŭ maĭ lămurit. Ca la tótă lumea şi ţie trebue să-ţĭ fi bătut inima pentru vre un tênĕr. Frumoşiĭ tĕĭ ochĭ trebue să fi întâlnit de sigur, până acum vre un tênĕr către care aĭ fi voit să îndrepţĭ tótă viaţa ta!

— Nu, boerule, acéstă fericire nu póte fi decât numaĭ pentru acele fiinţe a căror pept durerea nu l'a sdrobit ca pe al meŭ. Ochiĭ meĭ însă nu pot vedea nimic, atât de mult negura morţeĭ s'aŭ întins peste eĭ.

— Închipueşte-ţĭ cu tóte astea Mario, că se găseşte acum un om, căruia, dacă 'ĭ-aĭ fi nevastă, s'ar crede nemuritor; ce aĭ ḑice?

— Aşĭ ḑice că e nefericit.

— Şi pentru ce?

— Pentru că cine mĕ iubesce pe mine, nu iubesce de cât nefericirea luĭ.

— Acésta o ḑicĭ tu, Mario, dar când el e convins că numaĭ cu tine va putea fi fericit?

— Atuncĭ mi-aşĭ înclina capul şi l'aşĭ plânge.

— Şi când el ar stărui mult ca să-l ieĭ de bărbat?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Aşĭ voi să-l cunosc maĭ întêiŭ.

— De sigur, pentru a vedea ce fel de om este.

— Nu, pentru a-l încredința de rĕul ce voește să-şĭ facă singur.

— Şi când ți-aşĭ spune că acel om e destul de bogat şi nu tocmaĭ urît?

— Ar fi a mĕ întrista, şi maĭ mult de nenorocirea luĭ.

— Şi dacă iarăşĭ ți-aşĭ spune că m'am căsnit în tóte felurile să-l fac ca să te uite şi că silințele mele aŭ fost zadarnice?

— Dupĕ cum vĕd, boerule, d-ta voeştĭ să glumeştĭ.

— De loc, crede că ceea ce îți spun e curatul adevĕr, crede că acel om e în stare să móră, dacă tu îl veĭ respinge.

— Şi cine este acel om? întrebă ea cu fața din ce în ce maĭ mult întristată.

— Sunt eŭ, dise Ioanidis îngenuchind înaintea eĭ.

— O, boerule, ceea ce aud mĕ înspăimîntă, — eŭ o slujnică care nu am dreptul a te privi în față, pentru care voĭ ați făcut maĭ mult de cât însuşĭ muma mea, eŭ să fiŭ nevasta.... nu boerule omóră-mĕ, dacă voeştĭ, dar nu-mĭ face acéstă cerere!....

— Nu mĕ iubeştĭ atuncĭ Mario, dise el ridicându-se din genuche.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— E adevĕrat, nu îndrăsnesc şi nu voiŭ îndrăsni nicĭ odată a vĕ iubi.

— Mario, să lăsăm tóte la o parte, eŭ te iubesc şi voiŭ să te iaŭ de nevastă. Respunde'mĭ: da saŭ nu?

— Nu, respunse copila cu un ton rece.

O întristare adâncă se întipări pe faţa luĭ Ioanidis.

— Disprețul ce mi-l arăţĭ, îngână el, e prea mare Mario!

— Pedépsa vóstră şi pedépsa ceruluĭ, pronunţă Maria cu lacrămĭ, cadă asupra mea, daca în inima mea ar putea încăpea ceea ce-mĭ spuneţĭ.

— Pentru ce atunci mĕ respingĭ cu atâta sfuntare?

— Pentru ce! pentru că în puţină vreme, oh! boerule! voiŭ fi mumă!

Acest din urmă cuvênt era pronunţat cu o durere fără sémăn.

Lacrimile îĭ înecară vocea şi rĕmase cu capul între mânĭ, în nesimţire, maĭ mult mórtă.

Ioanidis o privi maĭ mult timp într'un extas de uimire, de admiraţiune şi de milă; se aplecă apoĭ spre ea, o sărută pe frunte şi eşi afară. Dar abia pâşi pragul uşeĭ şi se întâlni faţă în faţă cu una din slujnicele luĭ. Era Vasilca amanta luĭ Niculae, care perdênd pe ibovnicul eĭ, intră servitóre tot în acea curte.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Ce voești ? o întrebă el.

— Voiŭ să vĕ întreb dacă trebue să pun masa.

Vasilca însă mințea. De mult urmărea ea pe stăpânul eĭ, și nu a lăsat să-ĭ scape nicĭ o ocasiune, fără a profita de dênsa, spre a se convinge dacă în adevĕr Ioanidis iubesce pe Maria.

Și acum ca și tot-d'auna spionase la ușă.

*

Vasilca, dupe cum știm, era o așa numită mahalagióică de tótă frumusețea. Avea însă o frumusețe ordinară, niște ochĭ marĭ și negri și un pĕr de aceiașĭ culóre. Era într'un cuvênt o femee, pe care aĭ fi iubit-o pentru a o poseda, dar nicĭ odată pentru a o admira.

Frumusețea se observă iute de femeĭ și când simt că posed acest pasport al dragosteĭ, apoĭ încep a se crede mult, maĭ mult chiar de cât sunt.

Acelașĭ lucru se întâmplă și Vasilcheĭ. Își închipui că pentru ce stăpânul eĭ să iubéscă pe Maria și nu pe dênsa. Acum însă, când de la ușă asistase la acea scenă de dragoste nenorocósă, Vasilca se convinsese pe deplin că Ioanidis o iubește cu tot dinadinsul și-și închipui că dacă Maria ar dispare, nimenĭ altul nu ar putea să-ĭ ea locul de cât numaĭ dênsa.

— E, he! 'țĭ voiŭ face eŭ de petrecanie, cucónă Mario! 'șĭ dise ea. Când e vorba d'a-mĭ câștiga norocul, știŭ eŭ ce trebue să fac.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Cu niște ast-fel de cuvinte și cu acéstă nelegiuită speranță adormi ea, în acéstă nópte.

Incă un inamic și o nouă lovitură trebuia să cadă asupra Marieĭ.

*

Nouĕ luniĭ trecură din nóptea când Mavrocordat Domnul Munteniei, petrecu o nópte de orgie lângă sînul copileĭ Maria. Acéstă Marie trebuia acum să devie mumă. Ioanidis îĭ aduse o móșă din Bucurescĭ și porunci să i se facă tóte îngrijirile.

Copilul ce născu Maria, era o fetiță. Arendașul grec dise:

— Mario, de astă-ḑĭ înainte acéstă frumósă fetiță, va fi copila mea.

Patru luniĭ în urmă, femeea devenită mumă, părea că nu maĭ este Maria de altă-dată. Fetița eĭ, care ḑi cu ḑi se făcea maĭ frumósă, putu să-ĭ ștérgă mare parte din durere, putu să-ĭ împrăștie acele gânduriĭ negre, carĭ până aci o chinuiaŭ așa de cumplit. Și orĭ de câte orĭ, gândindu-se la buna sa mumă, începea să plângă; glasul fetiței o chema la deșteptare, o trezea ca dintr'un vis și durerea perea numaĭ de cât în fața acesteĭ creaturĭ micĭ și nevinovate.

Ast-fel, lucru mergea în legătură. Cu cât copila crescea convingênd pe privitorĭ că va deveni o nouĕ Cleopatră în împĕrăția frumosuluĭ; cu atât

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

şi muma eĭ devenea maĭ gingaşă, maĭ răpitóre, maĭ provocătóre şi cu atât şi Ioanidis o iubea maĭ mult.

O iubea, cu toţiĭ ştim însă că acéstă iubire era atât de sinceră, atât de curată, atât de adâncă chiar, în cât nu o sărută de cât numaĭ în acea séră, când ea îĭ destăinui că va deveni mumă. O adora, nu îndrăsnea însă s'o atingă cu mâna, de frică să n'o întristeze.

Cu tóte astea tot lucrul îşĭ are un sfârşit, trebuea decĭ ca şi amorul luĭ să se lămuréscă odată. Tênĕrul grec voea să maĭ trécă puţin timp ş'apoĭ să stăruéscă pe lângă dênsa ca să-l ia în sfârşit de bărbat.

Şi póte că acéstă însoţire s'ar fi făcut, daca geniul rĕŭ nu ar fi stat necontenit la drépta Marieĭ.

Nebunia

Din séra în care Vasilca se convinsese că Ioanidis iubeşte pe Maria şi că voeşte s'o ea de soţie, gelosia îĭ rodea necontenit inima. Trebuea cu orĭ ce preţ ca să omóre pe rivala eĭ, căcĭ o credea rivală. Intrebând, pe dedeparte, p'o bătrână, care juca rol şi de peţitóre şi de vrăjitóre, cam din ce bĕutură ar putea muri un om, ea îĭ arĕtă nişte burienĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Ferbând cine-va aceste burienĭ şi bând numaĭ câte-va picăturĭ de apă, maĭ întêiŭ 'nebuneşte şi peste câte-va césurĭ móre; — îĭ ḑise vrăjitórea.

— Eştĭ sigură de asta? întrebă Vasilca.

— Eŭ să nu fiŭ sigură, eŭ care fac pe tinerĭ să fugă nóptea călare pe prăjină, care învêrtesc capul fetelor, care la porunca mea, se strâng în miez de nópte ielele şi strigoiĭ; eŭ, care am puterea să ḑic svârcolacilor să musce din lună şi luna să fie mâncată?

Vasilca se înfioră şi o rază de bucurie făcu în urmă să i se lumineze faţa.

— Poţĭ să-mĭ vinḑĭ şi mie o parte din aceste burienĭ? întrebă ea cu sfiélă.

— Dar ce o să facĭ cu ele?

— Imĭ trebue.

— Şi pentru cine?

— Să-ţĭ spun. In curtea boerésc㠠e un câne, care în tot-d'auna, când e deslegat, se repede ca să mĕ musce. Mie 'mĭ-e frică şi iată pentru ce: Când eram fată de 14 anĭ, muma mea aduse o ursitóre, care să-mĭ prevestéscă norocul. Acea ursitóre mi-a spus multe din lucrurĭ, carĭ până assă-ḑĭ s'aŭ împlinit în tocmaĭ. Mórtea ta, îmĭ ḑise în cele din urmă vrăjitórea, va veni de la un câne, care te va muşca. Eĭ bine, cânele acesta mĕ înspăimântă şi înţelegĭ acum....

— Da, voescĭ ca să-ĭ daĭ ceva ca să móră.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Tocmaĭ.

— Pentru un câne însă îți trebue maĭ multe burienĭ, de cât pentru un om.

— Așa cred și eŭ.

— Iată atunci ia acéstă grămadă de burienĭ, ferbele bine, fă din apa lor un puĭ de mămăligă și dă-o câneluĭ, el va turba maĭ întêiŭ, apoĭ va muri.

— Și cât costă? întrebă Vasilca.

— Numaĭ 50 de leĭ.

— Criminala femee scóse atunci din sîn o batistă, o deslegă și numĕra aceĭ cinci-decĭ de leĭ. Luă apoĭ burienele și plecă într'o fugă spre casa arendașuluĭ.

Câte-va dile în urmă, Maria, într'o diminéță, dupe ce bĕu caféua, care i s'a părut puțin cam amară, simți un fel de neliniște. La început i să părea că se învîrtesce casa cu dênsa, avu un fel de tremurătură, de care nu se putea stăpâni. Ioanidis îngrijat, o întrebă de maĭ multe orĭ, dacă-ĭ bolnavă, dar ea nu putu să-ĭ dea nicĭ un rĕspuns. Un ceas dupĕ ce bĕu caféua și femeea era perdută. Incepu maĭ întêiŭ să cânte. Suvenirile părea că revin tóte în mintea eĭ și cu claritatea cea maĭ mare. Dar nu cunoscea nimic, tot ce vedea i se părea întunecat, strein. Ioanidis disperă cu totul. Ea începu să credă și nu știa ce să facă pentru

Muzeul Digital al Bucovinei și Românilor
revistatransilvania.ro/mdrr

a o liniști. Tóte încercările luĭ aŭ fost zadarnice. Curtea tótă era în picióre și însuși Vasilca se prefăcea că plânge.

— Mario, îĭ dicea Ioanidis; ce aĭ? ce ți s'a întâmplat? pentru ce nu-mĭ rĕspundĭ?

Dar nebuna nu auḍia nimic din tóte astea. Ea începu să umble prin tóte părțile, rĕscolea tóte obiectele, părea a căuta ceva și nu póte găsi. In urmă se rezemă cu cótele de masă, se uită în jurul eĭ și începu să reciteze aceste versurĭ, pe carĭ un tênĕr i le trimise încă dupe atuncĭ, când trăia tatăl eĭ:

Noĭ odată ne-am iubit
Și cu drag ne-am desmerdat,
Dar de când ne-am despărțit,
De dor peptu-mĭ a secat!
. . . . . .

Să te vĕd iar cât doresc!
Cât de fericit aș fi . . .
Să-ți pot spune: te iubesc,
Pept la pept a ne lipi! . . .

Aḍĭ viață pe pământ.
Visurĭ, cânturĭ și amor . . .
Mâinĭ nimic, mânĭ un mormênt
Și d'asupra-ĭ negrul nor! . . .

Vino dar la peptul meŭ,
Să 'nțeleg că maĭ trăesc
Și pe albul sîn al tĕŭ
Buzele-mĭ să le lipesc!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Toţi se uitaŭ înmărmuriţi la dênsa, pe când ea continuă ḑicênd:

— Da, m'a iubit, şi eŭ l'am iubit, dar nu putém să-l iaŭ de bărbat, fără voia părinţilor meï.... Eï destul, m'aï sărutat odată, scrisórea ta m'a întristat mult, am învĕţatu-o tótă pe din afară, vreï să-ţï spun poesia:

Noï odată ne-am iubit
Şi cu drag ne-am desmerdat

Ha! ha! ha! când aŭ îngropat pe tatăl meŭ, eŭ am voit să mĕ cobor în mormênt cu el! . . . da . . . da . . . îmï iubeam pe tata şi nu voiam să mĕ despart . . . nu rîde! . . . şi el mĕ iubea . . . Oh! tată! tată! . . .

Şi Maria începu să plângă din noŭ, apoï continuă:

„Ce nópte îngrozitóre! călâule, ce aï făcut pe muma mea?! Nu, numele tĕŭ nu mĕ înspăimântă, îl despreţuesc căcï eştï o fiară!

Se sculă apoï dupe scaun şi apropiindu-se de Ioanidis îsï rezemă capul de umărul luï ḑicêndu-ï cu o voce duiósă:

Muma mea cât a trăit
Mult, prea mult m'a desmerdat,
Iar când dênsa a murit
S'o rĕsbun ah! m'a rugat!
S'o rĕsbun! . . . .

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

„Nu rîdeţi! e masă mare, poftă bună! poftă bună!

„Nu boerule, nu sunt vrednică să mĕ numesc nevasta ta. Mĕ iubescĭ! ah! cât sunt de nefericită! de ce nu te pot lua de bărbat! De ce D-ḑeŭ m'a pedepsit aşa de mult! Da, boerule, aĭ făcut prea mult pentru mine! Eŭ nu maĭ eram o slujnică, bunĕtatea ta era nemărginită! Ce inimă bună! ce suflet curat! de ce nu maĭ întîlnit atuncĭ când eram la mama şi să-ţĭ fi fost róbă pentru tótă viaţa! De ce boerule, de ce! . . .

Maria începu să plângă cu hohot şi umĕrul tênĕruluĭ grec se udă până la pele.

Douĕ lacrămĭ marĭ se lăsară din ochiĭ luĭ Ioanidis.

— De ce plângĭ? o întrebă el; nu veĭ fi tu femeea mea? nu aĭ încredere în mine că voiŭ căuta ca să fiĭ fericită?

Un ţipăt ascuţit urmă acestor cuvinte. Mica copilă priu plâns chema pe mama eĭ. Nu voia gingaşa creatură să ştie, daca ea e nebună saŭ nu. Iĭ era fóme şi sînul mumeĭ trebuia s'o alapteze. Acest ţipăt Maria îl auḑi, îl simţi până în adâncul inimeĭ sale şi speriată se întórse spre fiica eĭ. Se apropie de dênsa, o luă în braţe şi începu s'o sărute. Era ceva dureros, înfiorător a privi pe nebuna cu câtă bucurie privea în ochiĭ copileĭ sale! Incepu s'o legene pe braţele sale cu scop d'a o

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

împăca, d'a o face să-ĭ înceteze plânsul. Şi dupe o jumătate de cés, dupe ce puterile nebuneĭ periră încetul cu încetul, căḑu şi ea pe pat şi muri strângênd la sânu-ĭ mica copilă.

Vasilca şi cu Ioanidis fură aceĭ carĭ descleştară mânele recĭ ale sĕrmaneĭ Mariĭ scoţênd din braţele eĭ pe gingaşa copiliţă, care nu înceta a plânge.

Ioanidis.

Ioanidis era un om de inimă, era bun peste margĭnĭ, milos, onorabil şi inteligent ca orĭ-care adevĕrat grec.

Dupe ce îngropă pe Maria cu tótă pompa cuvenită nu uneĭ servitóre, ci uneĭ marĭ cucóne, un lucru îĭ rĕmânea de îndeplinit. Trebuia să îngrijéscă de copila remasă. Acéstă copilă trebuia botezată şi maĭ mult ca orĭ-ce, trebuia să aibă un nume.

Ioanidis, în memoria aceleĭ care murise, în reamintirea durerilor sermaneĭ Mariĭ şi al aceluĭ spectacol atât de înfiorător, când despreunând braţele îngheţate ale mumeĭ, nu putu deslipi de la sînu-ĭ pe mica copilă, se hotărî, maĭ întâĭ de tóte, să-şĭ împace consciinţa.

Maria murise, dar în urma eĭ rĕmâne o copilă, care, póte, va trăi.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Ce se va face cu dênsa? A cuĭ fiică va fi? Ce nume va purta? Va fi de sigur o bastardă, o copilă din florĭ, o nenorocire, care păşeşte pe calea lumeĭ, pentru a uda pământul cu lacrămile sale. Ioanidis se gândi la tóte astea.

O săptămână dupe mórtea Marieĭ, în mica biserică de la Colentina, într'o ḑi de Vineri, se sĕvêrşia serviciul unuĭ botez.

— Ce nume are? întrebă preotul.

— *Teodora*, i se respunse.

— Tatăl eĭ?

— Nicolae Ioanidis.

— Muma eĭ?

— Maria Ioanidis.

Şi când eşiră din biserică, Ioanidis esclamă:

— Iartă-mĕ Mario, dacă fără voia ta te-am numit, acum când tu eştĭ în cerurĭ, nevasta mea. Am făcut acésta în binele copileĭ tale şi tu nu mĕ veĭ învinovăţi!

Cititori împreună cu noĭ, aŭ vĕḑut că cel puţin acest grec nu era un om depravat asemuitor cu massa fanarioţilor. Cerem decĭ voie, ca în câte-va trăsăturĭ de condeiŭ, să descrim pe acest ọm, care prin nobilul seŭ suflet, jócă un rol atât de important în istoria vieţeĭ „*Teodora.*“

Ioanidis era un grec, fiul unuĭ mare luptător pentru renascerea Eladeĭ. Robit şi el, ca şi ţara luĭ, de puterea turcilor aduşĭ în Europa de intriganţiĭ

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Paleologĭ; dupe mórtea tatăluĭ seŭ, se hotărî şi el se urmeze politica martiruluĭ care-ĭ dăduse viaţa. In setea luĭ d'a vĕrsa sângele otoman, n'a lăsat să-ĭ scape nicĭ o ocasie, fără ca cuţitul ce-ĭ sta vecĭnic înfipt în brâŭ, să nu intre în corpul sceleraţilor barbarĭ.

Pe vremea aceea, maĭ cu sémă, acel grec era maĭ cinstit, maĭ idolatrisat, care ştia, fără fricĭ, să împrăştie mórtea prin rândurile turcilor. Tênĕrul Ioanidis era un esemplu, un fenomen, un ḑeŭ al resbunăreĭ poporuluĭ seŭ.

Acésta făcu să-ĭ atragă renumele şi gloria. Toţĭ îl iubiaŭ şi fetele grecóicelor muriaŭ dupe el.

Intr'o séră Ioanidis şedea în mica luĭ odăiţă şi citea bătălia de la Maratone. Sufletul luĭ cel mare, părea că se dilata din ce în ce maĭ mult, ca să pótă coprinde tot trecutul, tot presentul, tot viitorul poporuluĭ grecesc.

Şi pe când stetea cofundat în citire, pe când mintea lui era cofundată în cugetărĭ sfinte, de o dată uşa se deşchise şi o copilă ca de 17 anĭ intră în năuntru.

Era fiica unuia dintre ceĭ maĭ fruntaşĭ grecĭ aĭ Ateneĭ.

Ca să vĕ spun că acéstă fată era d'o frumuseţe rară, e de prisos: Inchipuiţi-vĕ o grecóică numaĭ de 17 anĭ, cu corpul alb ca zăpada, cu talia subţire ca a uneĭ albine, cu faţa rotundă, cu ochi ca

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

azurul cerului și cu pĕrul ca aurul, lung până la genunchĭ. Și acéstă frumusețe părea și maĭ răpitóre, sub negrele vestminte cu cari era îmbrăcată tênĕra Marigo (Maria).

— Ce voeștĭ tênĕră vergină? întrebă Ioanidis la vederea aceleĭ copile. Ce te aduce aicĭ și cu ce, un neînsemnat muritor ca mine, te-ar putea ajuta?

— Domnule, îĭ respunse fecióra, bĕtrânul meŭ tată a fost asasinat de către doĭ turcĭ. D-ta aĭ trecut din întâmplare pe acolo și aĭ vĕrsat sângele acelor omorîtorĭ. Vitejia D-tale ca și serviciul ce aĭ făcut familieĭ nóstre, rĕsbunând sângele bătrânuluĭ meŭ tată, mĕ obligă a cădea în genunche și a te ruga să mĕ ieĭ de soție. Te voiŭ iubi așa cum o altă femee nu te va putea iubi. Știŭ, D-l meŭ și iartă-mĕ dacă, făcêndu-ți acéstă propunere, am călcat tóte regulile buneĭ cuviințe. Eștĭ însă grec, eștĭ din neamul eroilor de la Salamina și cunoștĭ prin urmare dacă o fată se maĭ póte gândi la datorie, la prestigiŭ, la disprețul aceluĭ ce iubește chiar, în fața unuĭ tênăr ca D-ta.

— Ceea ce-mĭ spuĭ, scumpă fecióră, mĕ încântă și nu merit atâta fericire.

— Eștĭ ființa, îĭ respunse ea, în fața căreia trebuie să închin tótă viața mea.

— Dacă ceea ce-mĭ spuĭ tu, închipuire îngeréscă, este adevĕrat; acordă-mĭ apoĭ rugămintea a sta câte-va minute aicĭ aprópe, lângă mine. Eștĭ atât de

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

frumósă, aĭ o față atât de blândă și încântătóre, în cât mĕ voĭ crede nemuritor, privindu-te, admirându-te câte-va momente.

Copila nu respunse nimic, ci cu un pas ușor veni de stătu pe patu luĭ. Ioanidis îĭ luă mâna în mânele sale, ĭ-o sărută cu căldură și-ĭ dise:

— Fi-va óre adevĕrat că mĕ iubeștĭ?

— Te veĭ putea îndoi de onestisatea mea, nicĭ o dată însă de iubirea mea!

— De onestitatea ta! și pentru ce óre? întrebă Ioanidis cu fața înflăcărată.

Temperamentul tînĕruluĭ nostru grec, ca a tuturor ómenilor orientalĭ, era sanguin. La aceștĭ ómenĭ gelosia este viermele neadormit care-ĭ róde. E destul ca cine-va să-și puie în gând să iubéscă vre-o fată, și fără a o cunóște, mintea-ĭ va începe numaĭ de cât să i se întunece, sângele să-ĭ fiarbă, voind par'că s'o omóre, căcĭ deja luĭ i se pare că ea îl trădéză. Gelozia la aceștĭ ómenĭ e o adevĕrată nebunie.

Iată pentru ce fața luĭ Ioanidis se înflăcără, când întrebă pe Marigo: „De onestitatea ta?“

— Da, îĭ respunse *dânsa*; căcĭ îmĭ închipuĭ maĭ d'inainte ce ideie îțĭ veĭ face despre mine, care de o-dată, fără a mĕ cunóște, fără a mĕ fi vĕdut până acum, viŭ, tam-nesam, rugându-te să mĕ ieĭ de nevastă.

In adevĕr Ioanidis era încurcat. Nu știa ce să

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

crédă. Acéstă copilă este óre o bacantă, care crezêndu-l bogat, vine să-l jefuéscă? este óre o capriciósă, care în delirul uneĭ patime neînvinse, vine sĕ petrécă o nópte în patul unuĭ voinic? saŭ este ceea ce el maĭ mult crede, un înger, pe care cerul îl trimete ca resplată a sacrificielor ce tînĕrul făcea pentru renascerea némuluĭ seŭ?

Orĭ-ce urmă de bănuială peri însă, îndată ce Marigo îĭ dise:

— Unuĭ vitéz ca tine nu-ĭ este permis a cere mâna uneĭ fete, tóte grecóicele, din unghiurile cele maĭ depărtate chiar, trebue să vie în persónă spre aţĭ cere favórea d'a le lua de soţie. Ferice, de douĕ orĭ ferice, trebue sĕ fie acea fiinţă care va fi alésă ca dragă a inimeĭ tale. Iată pentru ce am venit la tine, iar întru cât privesţe onestitatea şi credinţa mea, te veĭ convinge din momentul, când pe capul meŭ va sta cununa legătureĭ.

Ast-fel se resplătiaŭ pe acele vremurĭ eroiĭ. Eĭ eraŭ consideraţĭ maĭ mult de cât semi-deiĭ. Şi când o fată, fie chiar cea maĭ alésă a Greciei, putea să devie soţia unuĭ ast-fel de om, pentru dênsa, era a trece la nemurire.

— Tînĕră fecióră, îĭ dise atuncĭ Ioanidis, vorbele tale fac ca să piară orĭ ce durere din peptul meŭ. Inălţimea cinsteĭ ce voeştĭ să mi-o facĭ, e prea mare pentru un grec atât de neînsemnat ca mine.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Ea e demnă pentru eroii strebuni, pentru acele suflete vecinic nemuritóre. Dar dacă însă cu adevĕrat voești tu a fi soția mea, brațele mele îți sunt deschise, inima mea ție închinată și viața-mi robită la piciórele tale.

Iți mulțumesc, îi respunse Marigo, eŭ mi-am făcut datoria, rĕmâne acum ca, dacă vorbele tale sunt adevĕrate, să vii a mĕ cere de la muma mea.

— Voiŭ veni chiar mâine, îi rĕspunse Ioanidis cu o voce emoționată.

Copila se sculă dupe pat, se închină adânc în fața tînĕruluĭ și ḑicêndu-i: „te aștept“ deșchise ușa și eși afară.

Tînĕrul nostru remase încremenit, nu scia ce să crédă despre acest frumos înger sub formă de copilă. Cu nerăbdare luă un bilet, pe care Marigo îl lăsase pe masă și în el ceti adresa părinților copileĭ, zestrea și familia eĭ.

Mult timp rĕmase el în nedumerire, nesciind ce să crédă. Și cu tóte astea vedea încă realitatea cu ochiĭ.

Tótă nóptea să svârcoli în cugetările cele maĭ încurcate; fel de fel de planurĭ, ilusiunĭ, visurĭ veniaŭ, treceaŭ și se perdéŭ din mintea luĭ.

Era aprópe să se facă ḑiuă, când Ioanidis adormi.

Adoua ḑi dupe ce se îmbrăcă, cea de întâiŭ grijă fu d'a se duce la familia aceleĭ copile, spre a îĭ cere mâna.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Tocmaĭ doĭ anĭ în urmă, din ḑiua în care noĭ narăm, într'o duminecă, vedem sĕvêrşindu-se, în cea de întâiŭ biserică a Ateneĭ, o cununie, la care toţĭ grecii veniră să asiste.

Era Ioanidis, care jura în faţa luĭ D-ḑeŭ şi a oamenilor, că viaţa luĭ va fi viaţa frumóseĭ Marigo.

Când serviciul divin era însă aprópe a se termina, un paşă urmat de alţĭ ḑece turcĭ intră în biserică.

Pe faţa tuturor grecilor trecu umbra durereĭ şi a mânieĭ.

Paşa înaintă până la mijlocul bisericeĭ, pe când ceĭ ḑece turcĭ se apropiară de Marigo, o luară în braţe şi voiră să iasă afară.

O detunătură se auḑi atuncĭ, Marigo, se înecă în sânge, glónţele unuĭ pistol îĭ sfărâmase creeriĭ. Era vĕrul eĭ, care preferă a o vedea maĭ bine mórtă, de cât pângărită de un nelegiuit. Dar în acelaşĭ moment, un alt tînĕr se vede desfăcênd rândurile îngroḑiţilor spectatorĭ, şi cu furia unuĭ tigru repeḑindu-se asupra Paşeĭ. Acesta e Ioanidis. Turbat de mânie şi disperare el apucă pe turc de pept şi cu cuţitul, care era nedeslipit din brîul sĕŭ, despintecă inima spurcatuluĭ mahometan. Tot cu acel cuţit îşĭ făcu apoĭ loc prin mijlocul celor ḑece turcĭ înmărmuriţĭ, eşi afară şi dispăru. Din ḑiua acea nu se maĭ auḑi de numele luĭ Ioanidis. Vecĭnic însă a trăit şi va trăi memoria luĭ în poporul grecesc.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Iată, în câte-va cuvinte, cine fu acest Ioanidis, pe care noĭ îl vĕdurăm cu atâta bunătate, modestie şi iubire către frumósa şi nenorocita Marie.

Şi ce deosebire între el şi fanariotul Nicolae Mavrocordat!

Teodora, dupe cum ştim, era botezată, ea avea de tată natural pe nelegiuitul Mavrocordat şi de tată legitim pe acest brav şi nepreţuit Ioanidis.

Haiducul Constantin Neghină.

In judeţul Muscel, la pólele munţilor Carpaţi, se întind păduri colosale, ne călcate de picióre omeneşti, nestrăbătute de razele sórelui. Printre aceste păduri, este şi una numită *„Măgura“* în depărtare ca de jumătate ceas de oraşul Câmpu-Lung. Măgura nu numaĭ pe atuncĭ, dar chiar în ḑiua de astă-ḑĭ securea n'a putut s'o atingă şi chiar astă-ḑĭ puţinĭ sunt aceia carĭ aŭ curagiul a străbate până în inima eĭ. Lighiónele cele maĭ sălbatice îşĭ aŭ aicea cuiburile şi visuinele lor.

Printre cuiburile şi visuinele fiarelor însă, se maĭ afla în mijlocul aceleĭ păduri şi un bordeĭ locuit de două fiinţe omeneşti: Constantin Neghină şi Amelia.

Noĭ ştim că Constantin se retrăsese în Iassy pentru a scăpa de privirile cârmuireĭ. Aicĭ însă, i se întâmplase o altă nenorocire. Frumuseţea şi tine-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

reţea Amelieĭ atraseră luarea aminte a fanarioţilor din acel oraş. Intr'o di, pe când Constantin se întorcea acasă, vĕdu pe unul din ceĭ maĭ marĭ fanarioţi. din Iassy în genunche cu o pungă cu banĭ în mână, iar pe Amelia lipită de perete, înspăimântată şi tremurând de frică. Ochiĭ luĭ Constantin se încruntară la acéstă privelişte, fără a pierde timpul, el se repedi asupra fanariotuluĭ, îĭ luă capul în mânĭ şi îl isbi aşa de tare de pămênt, în cât crăpă în douĕ. Iute luă apoĭ pe Amelia, intrară într'o trăsură şi peste douĕ sĕptĕmânĭ eraŭ în Câmpu-Lung. Aicĭ îşĭ adună Constantin maĭ mulţĭ partizanĭ şi se retrase cu eĭ în pădurea numită „Măgura". Ast-fel scăpă acest tînĕr de infamiile şi nelegiuirile fanarioţilor, trăind retras prin mijlocul munţilor, avênd sub comanda sa 26 haiducĭ tot unul şi unul şi împrăştiind gróza prin rêndurile celor nemernicĭ.

Am spus că Constantin, poroclit maĭ în urmă Neghină, locuia acum, împreună cu Amelia, în mijlocul Măgureĭ, într'un bordeiŭ împresurat de tóte părţile de un gard de nuele, peste care urşi, lupi şi celle alte fiare carĭ locuiaŭ pădurea, nu putiaŭ să treacă. Aicĭ şi unul şi altul ducéŭ o viaţă, dacă nu fericită, dar cel puţin liniştită.

Intr'una din dile, pe la amurgul sóreluĭ, o femee palidă şi desfigurată se vedea strebătând de a dreptul pădurea Măgura şi înaintând spre bordeiul căpitanuluĭ de haiducĭ. Acéstă femee ţinea de mână

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

o copilă ca de 14 ani de o frumusețe neînchipuită. Abia făcu ḑece pași prin pădure și un om tînĕr și voinic se arătă înaintea lor.

— Oprește-te! îi ḑise el.

— Pentru ce? întrebă femea.

— Acéstă întrebare nu se face nouĕ, respunse pentru a doua óră vocea tînĕruluĭ, aruncând o privire bănuitóre asupra eĭ.

Femeia stătu pe loc.

— De unde vii? întrebă tînĕrul apropiindu-se maĭ mult de ea.

— Din Câmpu-Lung.

— Eștĭ de acolo?

— Nu.

— Unde a-ĭ fost înainte d'a călca în acest oraș?

— In Bucureștĭ, apoĭ în satul Colentina.

— Ce cauțĭ aicĭ?

— Voiŭ să vorbesc cu căpitanul.

— Il cunoștĭ?

— Nu.

Atuncĭ el băgă douĕ degete în gură și dete o fluerătură de resună tótă pădurea; numaĭ de cât se vĕḑu în vêrful maĭ multor arborĭ nișteochĭ omenești, cari sclipiaŭ în nópte ca și niște schînteĭ. Douĕ minute apoĭ în urmă, se apropie de acéstă grupă un voinic de o statură herculénă, ținênd în mână douĕ pistóle cu cocoșurile ridicate.

— Pe pĕmênt, séŭ sub pĕmênt? întrebă acesta.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Nu am garanție, respunse haiducul cel d'ântêiŭ.

— Pentru ce mĕ chemĭ?

— Acéstă femee vrea să vorbéscă căpitanuluĭ.

— Mergĭ înainte femee, îĭ ḑise atunci acesta. Femeia și cu copila plecară, pe când haiducul mergea în urmă ținênd îndreptate asupra lor cele douĕ pistóle. Eĭ cotiră câte-va cărărĭ călcate de picióre omenești, când ajungênd lângă un arbore mare, haiducul din urmă le ḑise:

— Stați aicĭ.

Femeile se opriră. Haiducul sloboḑi un pistol în aer și numaĭ de cat ó ușă se deschise din rădăcina copaculuĭ și doĭ haiducĭ eșiră afară. Imediat alțĭ doĭ maĭ săriră jos din vârful aceluĭ copac.

— Senin, saŭ plóie? întrebară aceștia.

— Senin! respunse haiducul cel d'ântêiŭ.

— Flămânde saŭ sătule?

— Veți vedea.

Ceĭ patru haiducĭ începură numaĭ de cât să facă o perchisițiune minuțiósă asupra femeiĭ și a copileĭ, spre a se convinge dacă nu cum-va aŭ ceva arme asupra lor. Dupe ḑece minute de căutare, ceĭ patru ḑiseră:

— Pot trece înainte.

Ușa copaculuĭ se deschise apoĭ din noŭ, ceĭ doĭ intrară în năuntru, coborâră de aci într'o sub-terană, unde trăgênd o dată dintr'o sîrmă, înștințară pe căpitanul lor că un om, despre care nu-ĭ nicĭ o te-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

mere, voește să'ĭ vorbéscă. Ceĭ alțĭ doĭ, întocmaĭ ca niște maimuțe se urcară din nóŭ în pomul lor. Unul din eĭ se ridică în picióre și scóse o fluerătură. Alte 15 fluerăturĭ respunseră acestia. Se maĭ audĭ apoĭ încă o fluerătură scurtă și în urmă se făcu tăcere.

Când cele două femeĭ se apropiară de gardul de nuele, care împresura bordeiul luĭ Constantin, pline de gróză ele vĕdură la o depărtare de câțĭ-va pașĭ un urs uriaș, care se încerca să sară gardul.

— Opriți-vĕ aicĭ le dise el, de veți merge maĭ înainte, veți fi vĕdute de urs, care în mânia luĭ ar putea să vĕ sfâșie.

Femeile, tremurând de frică, stătură pe loc.

— Miĭ de dracĭ! răcni apoĭ haiducul; tovarășul nostru care-ĭ astă-dĭ dejurna aicĭ, se vede că dórme.

Abia termină însă aceste cuvinte și un arc mare format dintr'o crécă de arbor și aședată pe un scripet fórte miraculos, se îndreptă spre urs, un haiduc luă dupe acea dintr'o grămadă mare o săgétă de fier, o puse în arc și ochi. Un rĕcnet turbat se audi, ursul făcu câțĭ-va pașĭ cu săgéta înfiptă în frunte, apoĭ căđu jos scăldat în sânge.

— Acum putem merge, pronunță haiducul car. urma pe cele două femeĭ.

Apropiindu-se de mica portiță a gardului, haiducul scóse o șuerătură ușóră și ușa bordeiului deschidêndu-se Constantin eși afară. Acest om, pe care

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

altă dată noĭ l'am cunoscut tînĕr, era acum maĭ mult bĕtrân. Pĕru capuluĭ îĭ era brunat și prin firele lungelor luĭ mustățĭ, se vedéŭ și multe fire albe. Cu tóte astea era tot viguros; câmpul și pădurea îl făcură maĭ puternic ca altă dată.

— Ce este? întrebă Constantin.

— Acéstă femee voește să'țĭ vorbéscă, căpitane.

— Să vie înăuntru.

Dupe ce femeia împreună cu acea frumósă copilă n trară înăuntru, Constantin le invită să șéḑă, apoĭ ntrebă:

— Cum te numeștĭ d-ta.

— Vasilca, rĕspunse femeia.

— Și acéstă fată?

— Teodora.

— E copila ta?

— Nu, eŭ nu am avut copiĭ.

— Spuneți-mĭ acum cu ce voițĭ să vĕ ajut.

— Oh! boerule, rĕspunse Vasilca; sunt cea maĭ nenorocită femee dupe fața pămêntuluĭ. In niște minute de nebunie am omorît pe muma acesteĭ copile. Din acea ḑi aud par'că în tóte nopțile un glas trist, jalnic care-mĭ ḑice: fiĭ blestemetă! In zadar m'am silit ca să scap de aceste torturĭ, pe carĭ D-ḑeŭ mi le trimite în fie-ce nópte. Chinurile mele din acéa ḑi și până astă-ḑĭ, sunt nedescrise. Acum câțĭva anĭ tatăl eĭ a fost omorît de româniĭ cari se resculară, căcĭ el era grec. Am îngrijit eŭ de a-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

céstă copilă, pe care o iubesc mai mult de cât pe mine. O iubesc, pentru că a crescut lângă mine şi pentru că umbra mumeĭ sale mĕ va erta póte, vĕdênd acéstă curată iubire ce păstreḑ fiiceĭ sale.

Cu aceste cuvinte ochiĭ Vasilceĭ se umplură de lacremĭ.

Teodora se uită la ea şi-ĭ ḑise:

— Mamă, pentru ce plângĭ?

— Acum vreĭ să'ţĭ daŭ ceva parale ca să aĭ de cheltuială? ĭĭ ḑise Constantin.

— Nu, boerule, orĭ câţĭ banĭ îmĭ veĭ da, îmĭ vor fi nefolositorĭ; ceea ce voesc să te rog, este să'ţĭ facĭ pomană cu acéstă copilă ţinêndu-o aicĭ sub paza D-tale.

— Dar pentru ce?

— Pentru că este urmărită.

— Urmărită! şi de cine?

— De un fanariot numit Vutira, un om maĭ mult bĕtrân.

— Şi cine-ĭ acest Vutira?

— E unul din credincioşiĭ fostuluĭ Domnitor Nicolae Mavrocordat.

— Şi cum a scăpat acesta de mânia românilor?

— S'a ascuns în oraşul din apropiere şi s'a îmbrăcat în costume ţĕrăneştĭ.

— Şi româniĭ n'aŭ putut să'l descopere dupe limbă?

— S'ar fi descoperit, dar acest nelegiuit a cum-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pĕrat cu banĭ pe un ţĕran, care l'a ţinut ascuns în casa luĭ pênĕ ce a trecut acea furie. Acum el nu maĭ are nicĭ o fricĕ, căcĭ Domnul care ne-a venit, este tot grec.

— Dar acel Vutira pentru ce urmăreşte pe acéstă frumósă copiliţă?

— Pentru ca să-şĭ bată joc de dênsa.

— Dacă este aşa, respunse Constantin, ridicându-se în picióre; lasă în paza mea pe mica Teodora şi dacă acel spurcat Vutira îndrăsneşte, să vie aicĭ.

— Iţĭ mulţumesc boerule, pentru bunătatea ta. Eŭ şi acéstă copilă vom ruga în tot-d'a-una pe D-ḑeŭ ca să vĕ ţie sănĕtos.

Vasilca sărută apoĭ pe Teodora, mulţumi încă o dată luĭ Constantin şi eşi afară.

Inainte d'a pleca, căpitanul haiducilor îĭ dete un glonţ, pe care era încrustat o cruce.

— Ia acest semn, îĭ ḑise el, arĕtându-l veĭ putea eşi din pădure.

In adevĕr, cu acel semn Vasilca străbătu tótă pădurea, căcĭ la orĭ care haiduc îĭ eşia înainte, ea îĭ arăta acel glonţ şi nu numaĭ că n'o oprea, dar îĭ maĭ arăta şi drumul. Tocmaĭ când fu aprópe să iasă din pădure, se arĕtă în faţa eĭ un haiduc care-ĭ ḑise: dă-mĭ semnul.

— Poftim pronunţă Văsilca şi i-l dete.

Haiducul se uită la acel glonţ, îl întórse în tóte părţile, ḑise apoĭ Vasilceĭ:

— Nu are nicĭ un punt, semnul va remâne la mine..

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Nicolae Mavrocordat.

Este locul aci ca să schiţăm în câte-va trăsurĭ domnia acestuĭ tiran, supra-numit *genĭul cel rĕŭ*.

Pe când Stefan Cantacuzen era domn în Muntenia, în Moldova se afla Nicolae Mavrocordat. La anul 1715, visirul turcesc declarase resbel Veneţianilor. Atunci Stefan Cantacuzen primi un ordin din partea mareluĭ Visir ca să-ĭ pregătéscă 2000 de care cu câte 4 boĭ carul, şi câte 8 oameni. Afară de asta să maĭ pregătéscă câte-va miĭ sacĭ de făină, unt, miere etc. şi pe lângă astea să-ĭ maĭ trimită şi o sumă de banĭ, care trecea peste tributul anticipat al anuluĭ întreg.

Prin astfel de orgiĭ şi sacrificiĭ trecéŭ românĭĭ pe atuncĭ şi cu tóte astea, maĭ mult ca orĭ care alt popor, eĭ şi-aŭ păstrat legea, limba, naţionalitatea şi ţara.

Stefan Cantacuzen împlini întocmaĭ cererea Visirului. El credea că Turcĭĭ vor fi cel puţin acum mulţumiţĭ pe deplin de purtările luĭ cele mult devotate. Se înşăla însă. Visirul ştia bine că Stefan nu e în stare ca să pótă să maĭ numere alţĭ banĭ. Trebuia să numéscă un alt Domn, care fiind próspăt nu va ţine compt de ce s'a dat şi va pune nouĭ biruri pe spinarea ţĕreĭ.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Şi 'n adevĕr lucrul se petrecu ast-fel. La 9 Ianuarie 1716 Ştefan Cantacuzen se pomeni cu un capegiŭ care avea ordinul a-l duce la Constantinopol. Stefan se sperie şi voi să fugă, dar boerii, carĭ avéŭ frică ca nu cum-va scăpând Cantacuzen, să vie turcii să devasteze ţara, îl opriră. Capegiul luă pe Stefan Cantacuzen, pe tatăl sĕŭ Constantin şi tótă familia luĭ şi-ĭ duse la Constantinopol. Aicĭ, la 26 Maiŭ, se tăie capul luĭ Stefan şi a-l tatăluĭ sĕŭ Constantin. Dómna Păuna, împreună cu fii sĕĭ, ajunseră să cerşéscă pe uliţile Constantinopoluluĭ şi maĭ târdiŭ scăpênd pe o navă Veneţiană trecu în Sicilia, de aci la Neapole, la Roma, la Florenţa, la Benonia, la Ferara, Veneţia, Viena şi în cele din urmă la Petersburg, unde şi muri.[1])

Am dis puţin maĭ înainte că în timpul acesta în Moldova se afla domn Nicolae Mavrocordat. Acesta dăduse pilde de cruḑimea cu care ştia să stórcă nu numaĭ baniĭ românilor, dar şi sângele lor chiar, decĭ Turciĭ stremutară pe acesta la Bucureştĭ, iar în locul luĭ trimise pe Mihail Racoviţă.

Aşa dar Mavrocordat care fu unul dintre călăiĭ piosuluĭ Domn Constantin Brâncoveanu, intră în Bucureştĭ la 10 Februarie 1716. Domnia acestuĭ tigru este o tiranie ne-închipuită. Indată dupe venirea luĭ în Muntenia adună pe toţĭ fanarioţiĭ de prin mahalalele Constantinopoluluĭ şi le ḑete func-

[1]) Veḑi istoria Românilor de *A. Treb. Laurian.*

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ţiunile cele maĭ marĭ, ér pe boeriĭ românĭ începu a ĭ persecuta în tot felul. Acest Domn, acest fiŭ al Sataneĭ, introduse văcăritul, puse bir asupra preoţilor şi confiscă tóte averile Cantacuzineştilor. Aşa de crud, aşa de sĕlbatic era acest Mavrocordat, în cât o mare parte din românĭ, ne maĭ putênd suferi torturele şi vĕrsările de sânge ale acestuĭ scelerat, poroclit cu drept cuvênt „biciul iaduluĭ," fugiră, trecênd hotarele în Transilvania.

In vremea acésta se afla visir în Constantinopol *Ali-paşa*, cel maĭ mare şi cel maĭ crud tiran al crestinilor. La 4 Septembrie, acelaş an, audind Mavrocordat că vin Germaniĭ, se sperie şi fugi la Giurgiu. Nóptea întâlnindu-se la Călugărenĭ cu Mitropolitul Antim, ĭ ḑise ca să fugă cu el. Dar Mitropolitul ĭ refuză acéstă cerere şi se întórse în Bucureştĭ.

Câtă deosebire între un mitropolit din vremurile acelea şi între mitropoliţiĭ din ḑiua nóstră! . . . . Astă-ḑĭ hoţia, moliciunea şi scandalul, — pe atuncĭ patriotismul, credinţa şi jertfirea vieţiĭ pentru apărarea fraţilor românĭ! . . . . .

Mavrocordat păstră o ură neîmpĕcată în contra mitropolituluĭ Antim şi jură să-şĭ rĕsbune la cea întâĭ ocasie. Jurămêntul luĭ se realiză, căcĭ la 10 Septembrie întorcênduse în Bucureştĭ cu óste formată din Turcĭ, Tătarĭ şi Bulgarĭ, luă pe Mitropolitul Antim şi-l dete pe mâna Turcilor, cu poruncă d'a-l omorî, pe când se vor preface că-l duc

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

pe muntele Sinai. Trecu tot odată prin sabie pe ceĭ maĭ mulțĭ dintre boerĭ, săturându-și astfel pofta cu rîurĭ de sânge nevinovat. Mavrocordat era însurat, avea copiĭ, cu tóte astea nu a rĕmas fată frumósă care să nu fie pângărită de acéstă blestemată făptură. Și ne aducem aminte de scena petrecută în acea nópte între el și martira Marie.

Mârșeviile luĭ însă nu durară de cât până la 25 Noembrie, când pe de o parte vice-tribunul Dettin, ér pe de alta Radu Golescu, intrară în Bucureștĭ, coprinseră curtea domnéscă și pe Mavrocordat îl trimise împreună cu familia luĭ la Săbiniŭ.

Atunci începu adevĕrata resbunare. Poporul român, întocmaĭ ca nisce leĭ îndârjițĭ se năpusti asupra fanarioților bătêndu-ĭ și ucigându-ĭ.

In acéstă revoluțiune sângerósă căḑu victimă și nenorocitul *Ioanidis*.

Și unul cel maĭ infam, cel maĭ nemernic și maĭ țiran de cât toțĭ tiranĭĭ: *Vutira*, trăi pentru a putea pune vêrf cruḑimeĭ și pentru ca însuși cerul să se înegréscă la vederea suferinților *Teodori!*

Și acum când am arătat în câte-va trăsurĭ cine a fost Mavrocordat și ómeniĭ luĭ, cred de prisos a maĭ spune că o dată cu prinderea luĭ temnițile palatuluĭ se deschiseră și că boeriĭ carĭ făcură parte din complotul asupra capuluĭ Domnitoruluĭ, fură liberați cu toțiĭ.

Numaĭ Nicolae și cu Vasile plătiră sĕrmaniĭ se-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

tea de a lua banĭ cu viaţa lor, căcĭ chiar a doua ḑi dupe arestarea lor fură trimişĭ la spânḑurătóre.

In padurea Magura. — Vutira converteste pe Vasilca. — Rapirea Teodorei.

Teodora ducea o viaţă destul de fericită în mijlocul aceleĭ păduri. Ea eşia câte-odată acompaniată de haiducĭ şi se ducea prin munţĭ, unde respira acel aer curat şi subţire, atât de bine-făcĕtor sănĕtăţeĭ.

Dar maĭ înainte d'a continua cu descrierea evenimentelor prin care a trecut acéstă copilă, care acum avea numaĭ 14 anĭ; cerem voe cetitorilor, căcĭ credem că e tocmaĭ timpul ca să desenăm cu câteva cuvinte, fisicul acesteĭ copile.

Şi a vĕ spune că e *frumósă*, nu cred să fie de ajuns, căcĭ frumuseţea până astă-ḑĭ nu are încă o definiţiune. Ce-va maĭ mult, un mare autor dramatic engles ne spune: Frumosul e urât, urâtul e frumos. Pentru a nu cădea decĭ în pĕcatul acelora carĭ creḑênd că sunt scurţĭ în descriere se mulţumesc a ḑice: cutare e frumos, saŭ frumósă, eŭ unul, care ştiŭ că, cea ce mie mi se pare frumos, al-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Muzeul Digital al Românului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

tuia póte să i se pară urât; mĕ voiŭ sili să vĕ arăt pe Teodora așa cum era și în urmă sĕ vĕ pronunțațĭ singurĭ dacă era, saŭ nu ast-fel dupe cum o cred eŭ.

De 14 anĭ și cu tóte astea de o statură maĭ înaltă de cât acea a uneĭ copile de vêrsta eĭ, ochiĭ albaștri ca cel maĭ senin cer, obrajiĭ albĭ ca laptele și prea puțin spălațĭ de o roșéță purpurie, subțire perdută. In general fața 'ĭ era ovală. Trecem peste acele douĕ șirurĭ de dințĭ ca marmora, delicațĭ și tarĭ în cât ar fi putut sfărâma ferul, și care ornaŭ așa de bine acea gură mică, cu buḍele roșiĭ ca carminul și prea puțin gróse. Și nu vom vorbi nicĭ de acea frunte de o albéță care se perdea cu acea a gâtuluĭ și a umerilor, albéță care nu o putem compara de cât póte cu fulgiĭ uneĭ lebede. Nu vom putea trece însă cu vederea peste mijlocul eĭ, fără a scóte o esclamare de admirație și uimire. Vêntul i l'ar fi putut îndoi. Când adesea-orĭ plimbându-se prin pădure se apleca pentru a culege vre o flóre crescută la umbra raḍelor sóreluĭ, flóre frumósă ca și dênsa, credeaĭ că acel mijloc se frânge. Și dacă de la mijloc privirile tale indiscrete s'ar fi ridicat la peptul eĭ, comóră maĭ neprețuită nu veĭ fi putut găsi. Sînul eĭ alb ca spuma lapteluĭ, era maĭ fermecător de cât lumina luneĭ, care străbătênd un nor negru, se oglindește în fața unuĭ limpede lac. Intrégă acéstă copilă era o răpire nedomerită.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Când călca pe iarba umedă a pădurei, părea că acea iarbă nu se apléca, atât era de uşóră şi atât de delicate erau picióre le ei.

Iată în scurt cum era acéstă Teodoră. Haiducii nu numai că o iubiau, dar o veneraŭ chiar. Ei o pronumiră pe lângă Teodora cea frumósă şi *deiţa munţilor*.

*

Teodora a vĕdut multe lupte şi nu în puţine rânduri a admirat nepreţuitul curagiŭ al luĭ Constantin. Nu o dată saŭ de douĕ orĭ potera care venia în potriva luĭ a fost nimicită, perdută, găsindu-şĭ mormêntul lângă rădăcina copacilor.

Intr'o ḑi Amelia stetea în bordeiul din pădure, cu capul între mânĭ şi gânditóre. Constantin, care combina nisce planurĭ lângă o mică masă de lemn se uită la ea şi-ĭ ḑise:

— Parĭ a fi tristă dragă.

— Mĕ gândesc la acest înger de Teodora. Ce va deveni ea în acéstă pădure? respunse Amelia.

— Eŭ credém că te gândeştĭ la acea nópte pe care am petrecut-o singurĭ, dupe ce am plecat din casa mumeĭ tale. Ce suveniriĭ duióse!

— Şi cu tóte astea perdute! tot ce se nasce pe acest pământ se perde ca şi un vis! cel puţin noĭ care am suferit durerea, am gustat şi dulcéţa uneĭ scurte tinereţĭ!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Mi-aĭ vorbit de Teodora, unde este ea acum?

— S'a dus cu haiduciĭ Pârvu și Nichita în muntele din apropiere.

— Ea iubește așa de mult munțiĭ și pădurea și te maĭ plângĭ de dênsa că ce se va face aicĭ. Dar aicĭ draga mea, e viața cea maĭ liniștită și ferice de o mie de orĭ ferice acela care nu va cunósce lumea. Durerea și necazul, iată ce-l va împresura. Eŭ am trăit într'ânsa și am gustat prea mult din otrava eĭ! Remas de mic orfan, când m'am făcut de 19 anĭ, m'am simțit destul de puternic pentru a putea munci. Dar fiind că eram sărac, eram hulit de toțĭ. Dupe multe căutărĭ am găsit un om, care părea a fi bun, blând și cu inimă omenéscă. Am intrat la el cu o léfă destul de mică și cu însărcinarea de a-ĭ ține socotelile venituluĭ seŭ. Il slujém ca un rob, pentru a'l putea mulțumi, și cu tóte astea pe fie-care ḑi îl auḑiam bufnind, bârfind. Intr'o Duminecă îșĭ aruncă ochiĭ în condice și le aruncă făcêndu-mĕ să înțeleg că l'am înșelat. Nu m'a numit hoț, dar acésta era ceva maĭ mult. De mi-ar fi dat acéstă numire, mi-ar fi părut mult maĭ bine, căcĭ i-aș fi spus în față: Minți boerule, ném de némul meŭ nu aŭ fost hoțĭ și nu pot să fiŭ nicĭ eŭ. Aĭ un suflet prea mic, un caracter prea murdar pentru a crede că m'așĭ înjosi să te fur cu câțĭ-va leĭ, de și sunt sărac. Și așĭ fi avut încă îndrăsnéla să-ĭ ḑic: Acel ce crede că tótă lumea îl fură, fură el pe

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

tótă lumea! Dar pentru că mi-a dat numaĭ să înţeleg că sunt un hoţ, n'am putut să-ĭ spun nimic, am înghiţit în peptul meŭ tot necaḑul care mĕ turba, am potolit tot sângele care ferbea în vinele mele şi am răbdat până la 15 ale luneĭ, când socotindu-mĕ, am plecat de la el. Şi de atuncĭ şi până în ḑiua când am luat puşca în mână şi calea pădureĭ, nu am întâlnit de cât ómenĭ de felul acesta... Lumea, draga mea, lumea e un hoit putred, pe care fâşiesc viermiĭ! Vaĭ! de acea inimă, care va încăpea în gura acestor spurcăciunĭ! . . . . . Aşĭ dori să am o putere ca să strâng tótă acéstă lume în pumnul meŭ, să mĕ uit la ea şi s'o scuip!! . . .

Pe când în afundatul bordeiŭ se urméză acéstă convorbire în care Constantin descria aşa de bine ticălósa lume în care şi atuncĭ şi astă-ḑĭ trăim; noĭ să ne retragem puţin pe cósta munteluĭ din apropiere, pentru a întâlni pe Teodora.

Dupe ce vom eşi din pădure, vom înainta ca o jumĕtate de ceas pe o colină verde, unde vom vedea pe frumósa copilă ascultând cu religiositate la un păstor, care puţin maĭ departe, trântit pe iarbă, făcea să resune văile de acest cântec:

Mândruliţă. mândra mea!
Viu la mine, viu colea,
Căcĭ de când eŭ te-am zărit,
Dorul tainic m'a lovit!

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Mândruliță, mândra mea!
Fața-ți albă ca de nea
Este mult mai răpitóre,
Mai frumósă ca o flóre!

Vino dar oh! mândra mea!
Inc'o dată a te vedea,
Să-ți spun dorul, focul meŭ
Și să mor la sînul tĕŭ!

Teodora ascultându-l, îi pică fără voie o lacrimă din ochii ei. Haiducii îi ziseră:

— Ce frumos cântă ciobănașul Niță!

Și iară-și se făcu tăcere, căci păstorul dupe ce făcu o mică returnelă din caval începu din noŭ:

Peste munți stăpân sînt eŭ!
De ce nu-s stăpân pe focul
Care-arzênd în peptul meŭ
Mĕ omóră cu încetul?! . . . .

Am oițe, cer, pămênt,
Tóte, tóte-s ale mele!
Dar mai bine-i un mormênt,
Ca să'ngrop zilele-mi grele! . . .

Tu copilă, draga mea,
Pentru ce nu vii la mine,
Să stingi focul, jalea grea
Și să 'nec ori-ce suspine. . . .

In pădure, printre flori
Stai ascunsă tot d'auna,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Eŭ din séră până 'n zorĭ
Plâng, suspin, oftez într'una! . . . .

— Oh! sermanul Niță, îngână Teodora, când ciobănașul ispr'ăvind cântecul se porni pe un plâns jalnic. Se apropie apoĭ de dênsul și pe când el sta trântit cu fața la pământ, ea îl atinse ușurel cu mâna și-ĭ dise:

— Ce maĭ facĭ tu Niță?

— Plâng frumușico, îĭ respunse el.

— Plângĭ? și pentru ce?

— Pentru că D-ḑeŭ te-a făcut așa de drăgăstósă.

— Și-ți pare rĕŭ de asta?

— Nu-mĭ pare rĕŭ, dar nu-mĭ pare nicĭ bine; ba da, îmĭ pare bine . . . . însă . . . veḑĭ . . . nu-mĭ vine să-ți spun.

— Și pentru ce? vorbește, eŭ te ascult cu plăcere.

— Așa e . . . dar veḑĭ că . . . eŭ. . . că eŭ . . te iubesc . . .

— Și pentru asta îți place să fiŭ urîtă?

— Nu, dar nefiind așa frumósă póte . . .

— Să vedem, cam ce s'ar putea?

— S'ar putea să mĕ iubescĭ și tu!

Teodora, cu tóte că-ĭ bătea inima, cu tóte astea surîse.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Şi nu ar fi mai bine ca să fiŭ frumósă şi să te iubesc ?

— â, hâ . . . rîse Niţă cu un rîs prostesc de bucurie; lasă, nu mĕ păcălesc eŭ !

— Cum ? mai adinéurea ḑiceai că mĕ iubeşti, acum ţi-ai schimbat gândul ?

— Nu, nu, ḑise el aruncând ciomagul din mână şi luând pe Teodora în braţe.

Mai mult ca ḑece minute stătură eĭ ast-fel, pept lângă pept, buze lângă buze şi ar fi stat încă mult timp dacă Pârvu şi cu Nichita nu i-ar fi deşteptat din acel delir al amoruluĭ cu aceste cuvinte :

— Ce facĭ Niţă, dacă te ar vedea căpitanul nostru, te va omorî.

— Acum póte să mĕ omóre respunse el, căcĭ am sărutat-o.

*

Dupe rescularea românilor şi uciderea luĭ Ioanidis, Vasilca se retrăsese împreună cu Teodora în orăşelul Câmpu-Lung. Vutira, acela care îndreptă pe nelegiuitul sĕŭ stăpân spre casele Marieĭ, se ascunsese de asemenea tot în acest oraş. Nu putem cunósce prin ce împrejurare, ştim însă că acest Vutira se întâlni cu Vasilca şi vĕḑu pe Teodora. Robit de frumuseţea eĭ, el începu să întrebe pe aşa numita tutóre a Teodoreĭ, a cuĭ copilă este, şi când i se spuse tóte amĕnuntele vieţeĭ, cum Ma-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ria muma eĭ fugise însărcinată din Bucurescĭ, retrăgêndu-se în satul Colentina şi când i se descrise fisicul aceleĭ femeĭ, Vutira nu putu să-şĭ opréscă acéstă esclamaţie :

„Teodora e fiica Domnitorului!“

Incepu apoĭ a urzi fel de fel de planurĭ pentru a trage în curse pe Vasilca şi ast-fel să pótă răpi pe Teodora. Incercă maĭ întêiŭ să reuşéscă prin promisiunĭ marĭ, vĕdênd însă că tóte făgăduelele luĭ sunt zadarnice, alergă la mijlocul cel maĭ practic : constrângerea.

Dar, precum Vutira era un criminal, tot ast-lel era şi Vasilca, se înţelege decĭ că cu greŭ unul ar putea să înşale pe cel alt. Când Vasilca se vĕdu în imposibilitate de a maĭ putea apĕra pe acéstă nevinovată copilă, o vĕdurăm numaĭ de cât ducêndu-o în pădurea Măgura şi lăsându-o sub straşnica pază a căpitanuluĭ de haiducĭ.

Vĕ închipuiţĭ acum care fu mânia luĭ Vutira când se vĕdu despărţit de acea speranţă d'a maĭ putea poseda pe Teodora. Cu tóte acestea, orĭ cât de mult ar căuta omul ca să gonéscă speranţa, ea, ca şi scaiul, stă lipită de el. Decĭ nemernicul fanariot se hotărî încă la o încercare.

Perduse pe Teodora, dar nu perduse şi pe Vasilca. Acéstă femee va putea, orĭ când ar voi, să-ĭ aducă copila.

Işĭ făcu aşa dar un plan şi cu el veni la Vasilca.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Ascultă, îĭ ḑise Vutira, nu ştiŭ dacă ţĭ-am spus până astă-ḑĭ că Teodora este copila Domnitoruluĭ Mavrocordat din Bucurescĭ. Eŭ, dupe cum şi tu şi tótă lumea ştie eram omul cel maĭ credincios al sĕŭ. Eĭ bine, la cea d'ântêiŭ a luĭ plecare din ţară, cel maĭ mare lucru pentru care mi-a jurat, a fost să caut peste tot locul ca să-ĭ găsesc copila. Şi dacă D-ḑeŭ te va ajuta s'o găseştĭ, îmĭ ḑise Domnul, îngrijeşte să se mărite cu un om, care să fie demn de ginerile unuĭ Mavrocordat. Imĭ dete apoĭ o pungă cu galbenĭ şi astfel ne despărţirăm. Iată pentru ce, dragă Vasilco, căutam să-ţĭ iaŭ pe Teodora. Ş'apoĭ tu singură mi-aĭ spus că iubeştĭ acéstă copilă, că binele ce veĭ putea să-ĭ facĭ e o uşurare a suferinţelor tale. Atuncĭ pentru ce te împotrivescĭ fericireĭ sale?

Oh! boerule, îĭ respunse Vasilca; daca aşĭ şti că ceea ce 'mĭ spuĭ e adevĕrat nu numaĭ că ţi-aşĭ da pe Teodora, dar ţi-aşĭ fi şi eŭ róbă pentru tótă viaţa.

— Şi pentru ce scop aĭ crede că-ţĭ cer pe Teodora?

— Iartă-mĕ dacă îţĭ spun un adevĕr, dar credinţa mea este, că vreĭ să-ţĭ baţĭ joc de dênsa.

— Aĭ crede una ca asta Vasilco, eŭ un om maĭ mult bĕtrân, cu pĕrul aprópe alb, să mĕ gândesc, oh! mĕ facĭ să mĕ cutremur!

Vasilca începu în adevĕr să crédă pe jumĕtate

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

cuvintele lui și astă-dĭ cântă Vutira la urechile Vasilcheĭ, mâne cântă, o făcu să-și schimbe părerea ce avea despre el, în cât într'o séră îĭ promise că îĭ va aduce pe Teodora.

Vutira nu era fanariot, era, putem dice, un curat grec și se știe că cu cât un om e maĭ deștept, cu atât el devine maĭ crud, maĭ tiran, maĭ nelegiuit, când acéstă deșteptăciune e îndreptată spre rĕŭ.

Fu dar lesne unuĭ ast-fel de om ca să pótă înșela pe o femee ca Vasilca, de și era și ea o depravată, o criminală.

Într'o Duminecă pe la 10 ceasurĭ de diminéță, Vasilca se vĕdu intrând în pădurea Măgura și înaintând spre locuința căpitanuluĭ de haiducĭ. Ea umbla iute și pe fața eĭ se vedea zugrăvită bucuria.

Abia făcu însă câțĭ-va pașĭ și un haiduc îĭ eși înainte.

— Oprește-te pe loc Vasilco, îĭ dise el.

— Și pentru ce să maĭ mĕ opresc, nu sunt óre destul de cunoscută de voĭ? replică Vasilca.

— Nicĭ tata nu póte intra aicĭ, fără a fi maĭ întîiŭ cercetat de noĭ.

Haiducul începu dupe acea s'o scotocéscă și dupe ce se convinse că nu are arme asupra eĭ îĭ dise: acum poțĭ merge la căpitanul.

Intrând Vasilca în bordeiul căpitanuluĭ de haiducĭ,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

ea îĭ mulțumi maĭ întêiŭ de îngrijirea ce a avut pentru Teodora și în urmă îĭ dise:

— Boerule, fiĭ bun acum și dă-mĭ copila înapoĭ. Vutira a plecat din Câmpu-lung, el s'a dus la Stambul și eŭ am găsit un om bun și cu avere, care voește să ia pe Teodora de nevastă. Este dar o mare datorie a mea, ca să caut s'o căpătuesc cât maĭ curând, căcĭ vaĭ! boerule, rĕŭ e femea fără bărbat!

— Și cum se numește omul, pe care voeștĭ să'l facĭ ginerile Teodoreĭ?

Aicĭ Vasilca se încurcă, dar, dupe un scurt timp de gândire, respunse cu încercata-ĭ iscusință:

— Se numește Buruiană.

— E român, de sigur?

— Da, e un om fórte bun, și bogat tot o-dată, a fost óre-când arendaș.

— Eŭ te-așĭ sfătui Vasilco ca să-mĭ aducĭ pe acel om aicĭ, să-l vĕd și eŭ și apoĭ îțĭ voiŭ spune dacă face saŭ nu pentru Teodora.

— Așa e, dar boerul Buruiană nu o să vrea să vie aicĭ. O să-ĭ fie frică să dea ochĭ cu D-vóstră.

— Frică? și pentru ce? un adevĕrat român nicĭ o dată nu se teme de un haiduc. Care frate se teme de fratele luĭ?

— De boerule, póte că aĭ dreptate, dar ce pot să-ĭ fac eŭ?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

In timpul acesta intră şi Teodora. Ea venise dupe cósta muntelui unde trebuia să întâlnéscă pe ciobanul Niţă. Dacă trecea o ḑi fără a eşi din pădure, din depărtare ea auḑia acel cântec duios al păstorului:

In pădure, printre florĭ
Staĭ ascunsă tot d'auna;
Eŭ din nópte până 'n zorĭ
Plâng, suspin, oftez într'una!

Şi atuncĭ un magnet, un farmec o trăgea la acel loc.

— Oh! mamă! îĭ ḑise ea la vederea Vasilceĭ, de când nu aĭ maĭ venit pe aicĭ!

— Uite Teodoro, pronunţă Constantin, muma ta a venit ca să te ia de aicĭ, ce ḑicĭ, vreĭ să plecĭ?

— Nu, nu voiŭ să plec, sunt aşa de fericită! nicĭ o dată nu am trăit o viaţă maĭ plăcută ca acum!

— Ia e copilă încă boerule, respunse atuncĭ Vasilca; ia nu se gândeşte maĭ departe.

Constantin se gândi câte-va minute, el vĕḑu că nu are nicĭ un drept asupra Teodoreĭ, acéstă femee i-o dete în paza luĭ şi nu putea să abuzeze de o putere maĭ mare, de cât aceea ce avea Vasilca asupra eĭ.

— Femee, îĭ ḑise el, nu mĕ pot împotrivi voinţeĭ tale, ia copila şi du-te.

Câte-va minute maĭ în urmă cele două femeĭ eraŭ afară din pădure. Teodora se uită înapoĭ, vĕḑu

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

copacii ceĭ înalțĭ, audia șuerăturile haiducilor și audia par'că glasul duios al ciobănașuluĭ, care-ĭ dicea:

Unde te ducĭ? eŭ voiŭ muri
Căcĭ făr'a te vedea,
Nu se póte a trăi
Cel ce-atâta te iubea!

Ochiĭ Teodoreĭ eraŭ plinĭ de lacrămĭ, inima-ĭ bătea cu putere și trebuia să-șĭ pue o prea mare resistență pentru a nu cădea jos.

Pădurea fu cea d'întêiŭ care deșteptase în ea durerea și amorul și acum și-ar fi dat viața tótă pentru câte-va dile numaĭ, ce ar fi trăit încă în pădurea Măgura, la o depărtare de jumĕtate ceas de verdea cóstă a munteluĭ.....

*

Legea nóstră creștinéscă ne dice: din păcatele părinților se pedepsesc fii. Sciința a demonstrat maĭ în urmă că acésta e un mare adevĕr. Dar legea nóstră nu ne dice că suferințele ce le trag părinții de la semeniĭ lor, suferințe născute din tiranie, sunt suferințele perpetue a fiilor.

Se vede însă că în natură ecsistă o lege taĭnică și nestrămutată ca necazul, lacremile, durerea, chinurile, nenorocirile, carĭ aŭ împresurat pe părinți, să împresóre și pe copiiĭ lor.

Acéstă lege fu atât de crudă, în cât nu cruță nicĭ pe plăpânda Teodora.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Vutira, după promisiunea Vasilceĭ, la ḑiua ficsată fu la dênsa.

— Ah! în sfêrșit! îngână el în sine, când ochiĭ luĭ întâlniră blânda și fermecătórea față a copileĭ. Apoĭ cu o voce tare continuă:

— Dupe cum vĕḑ D-ḑeŭ a auḑit rugăciunele mele și 'șĭ-a întors privirile către mica Teodora!

Un profund cunoscĕtor însă de caractere omenești, ar fi vĕḑut numaĭ de cât că aceste cuvinte eraŭ pronunțate cu o voce forțată, ar fi citit în ochiĭ luĭ Vutira, că inima luĭ în aceste minute bătea cu o putere criminală și fie acel cunoscĕtor orĭ cât de infernal, nu s'ar fi putut opri de a'ĭ spune:

— Om fără de lege! ce voeștĭ să facĭ?

— Eĭ bine boerule, ĭi ḑise Vasilca cu un aer de bucurie; cine este acela care va lua de nevastă pe frumósa mea copilă?

— Am și vorbit cu unul dintre ceĭ marĭ dregătorĭ care mi-a făgăduit că în timpul cel maĭ scurt va fi bărbatul Teodoreĭ.

— Acel dregător a vĕḑut el pe copla mea?

— O singură dată numaĭ și o iubește fórte mult.

— Să fiĭ bun atuncĭ a-l înștiința să vie aicĭ, voiŭ să-ĭ vorbesc și eŭ.

Vutira simțĭ că nu este multă vreme de perdut. El știa că în asemenĭ ocasiunĭ trebue să mérgă repede și era bine convins că dacă are vre un plan, în îndeplinirea căruia e nevoie să curgă sânge,

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

apoĭ acel sânge trebue cât maĭ curând vĕrsat.

Aceste lucrurĭ rostogolindu-se în capu luĭ Vutira mintea i se întunecă, ochiĭ i se înroşiră şi aşa de schînteetorĭ eraŭ în cât Vasilca nu se putu opri de a-ĭ ḑice:

— Boerule ce aĭ?

Lucrurile trebuiaŭ date pe faţă, planul nu maĭ trebuia întârḑiat, mâna criminală, era vremea să se ridice asupra victimeĭ.

Lângă Teodora stetea Vasilca; acéstă păḑitóre neadormită, acéstă singură apărătóre a vieţeĭ copileĭ trebuia să dispară.

— Ce am? întrebă Vutira; nu ştiŭ ce am, dar simţ nevoie mare d'a te omorî!

— Ce ḑicĭ! răcni femeia sculându-se în pĭcióre.

Atuncĭ ca o fiară sălbatică se aruncă Vutira asupra Vasilceĭ, o trânti la pământ, şi scoţênd un cuţit îl înfipse în cap.

Un muget turbat eşi din gura muribundeĭ. Vutira o maĭ lovi de vre o treĭ orĭ cu cuţitul, şi dupe ce se convinse că nu maĭ dă nicĭ un semn de viaţă luă pe Teodora în braţe, care era leşinată, şi eşi afară.

Ceasul era aprópe ḑece din nópte. Intunerecul învĕluise faţa pământuluĭ.

Pe vremea acea stradele capitaleĭ nu eraŭ luminate ca astă-ḑĭ. Vutira merse neoprit de niminĭ pênă la marginea Bucureşciuluĭ şi aicĭ intră cu copila care era tot leşinată, într'o casă, o introduse într'o mică odae şi închise uşile.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Tăcere era afară, tăcerea predomina şi acea mică odaie.

Teodora dormea somnul leşinului, Vutira sta în faţa ei şi o privea.

Torturele.

Sunt în partea cea mai grea a descrierei. Mintea mea chiar începe să se întunece şi cu greŭ voiŭ sili condeiul ca să pótă aşterne pe aceste foi de hârtie cruḑimea fără margini.

Infăţişarea ce mi se presintă e atât de hidósă, atât de cruntă, în cât privirile mele se întorc cu indignare.

Teodora era în odaia lui Vutira de la marginea Bucureściului. Doue săptămâni, sărmana copilă suferi atâta cât un corp omenesc nu póte suferi.

Intr'o ḑi stând Vutira lângă dênsa îi ḑise:

— Ei, Teodoro, tot aĭ de gând să te mai împotriveşti, când voesc să mĕ culc lângă tine?

— Pentru ce mĕ mai chinueşti? îi respunse ea; pentru ce nu te înduri de mine şi să mĕ omori?

— Tu veḑi bine, pronunţă Vutira că eŭ nu voesc ca să te omor. Ce voiŭ înţelege omorându-te? ş'apoi, unde voiŭ găsi eŭ o altă frumuseţe ca a ta? plăcerea mea este să te vĕd plângênd, gemênd

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

în braţele mele! Uite, veḑĭ Teodoro, m'am gândit adesea orĭ dacă nu ar fi maĭ bine să-ţĭ taiŭ carnea cu un cuţit şi ast-fel, scăldat în caldul tĕŭ sânge, să-ţĭ sărut faţa înroşită de durere!

Teodora tăcu şi începu să plângă.

— Plângĭ, ĭĭ ḑise el; pentru ce ochiĭ tĕĭ nu se fac nişte rîurĭ, ast-fel ca eŭ în tóte dimineţile să mĕ pot spăla cu lacrămile tale?

Cu aceste cuvinte el se apropie de dênsa, ĭĭ rupse cămaşa cu care ea era îmbrăcată, şi luându-ĭ ţîţele în gură, i le muşcă aşa de tare în cât sângerară.

„Cât te iubesc!“ esclamă sceleratul.

Teodora, înecată de durere, nu maĭ putu răbda şi-ĭ ḑise:

— Am să strig de aci înainte tótă ḑiua în cât auḑindu-mĕ vre un creştin, să-şĭ facă milă de mine şi să mĕ scape din mânele tale.

Aceste cuvinte făcură pe Vutira să rĕmâe câteva minute gânditor. Teodora va striga tótă ḑiua cerênd ajutorul trecĕtorilor. Odaia eĭ era în fundul curţeĭ, cu tóte astea, cine ştie? s'ar putea întêmpla ceea de care luĭ Vutira pe fie-care minut ĭĭ era frică. Şi se gândea că în casul cel rĕŭ, nu numaĭ că va pierde pe Teodora, dar ceva maĭ mult, va fi urmărit a muri sub loviturile românilor revoltaţĭ.

Acest lucru începu să-l tulbure.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

— Cine ştie! cine ştie! îşĭ ḑise el; heĭ, dar Vutira nu se lăsă a fi tras pe sfóră!

Eşi dupe aceea din odaia Teodoreĭ, intră în iatacul luĭ şi făcu focul în sobă.

Ce gând avea? afară nu era frig, pentru ce aprinse focul? ce plan infernal medita? Să urmărim tóte mişcările luĭ.

Dupe ce lemnele arsese, se făcu un jăratic mare. Vutira privi la el şi esclamă:

„Minunat!“

Teodora slăbise cu totul. Acea faţă fermecătóre se pălise, buzele îĭ eraŭ vinete şi tot-d'auna sângerate din causa muşcăturilor. Nu era minut ca ea să nu suspine şi cu tóte astea era tot frumósă.

Adesea orĭ cădea în genuche şi cu mânele ridicate către cer se ruga luĭ D-ḑeŭ să se îndure de ea şi s'o scape din acea temniţă infernală, unde muncele, torturele nu aveaŭ hotare.

Sĕrmana Teodora! cine şi-ar fi putut închipui că aşa de tînĕră, aşa de delicată, aşa de gingaşă, va putea să sufere atâta!...

Ea, era în genuche, buzele eĭ murmuraŭ cuvinte de rugăciune în momentul când uşa deschiḑându-se Vutira intră înăuntru. El ţinea într'o mână uă o tavă cu jăratic şi în cea l'altă un cleşte.

— Iată, îĭ ḑise, spurcată fiară; am venit dragă ca să te fac să nu maĭ poţĭ striga. Te iubesc a-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

şa de mult, în cât nu voiŭ să-ţĭ las mijlóce, prin carĭ aĭ putea scăpa din mânele mele.

Cu aceste cuvinte el puse tava şi cleştele jos. Luă apoĭ pe Teodora şi-ĭ legă mânele la spate, dupe aceea îĭ deschise gura şi cu cleştele îĭ trase limba afară.

Jeratecul dupe tavă scotea o flacără galbenă. Vutira luă un tăciune aprins, şi cum ţinea limba cu cleştele, îl puse d'asupra limbeĭ. Se auḑi o sfârîetură, care se amesteca cu nişte gemete de mórte. Un fum negru umplu odaia şi un miros de carne friptă se simţea.

— Trebue să maĭ pun încă un tăciune, ḑise Vutira; ca să fiŭ bine asigurat.

Şi încă un jeratic aprins căḑu peste acea limbă sgârcită. Teodora simţi durerea până în mijlocul plămânilor. Ea remase ca şi când ar fi fost mórtă; — totuşĭ nu muri, ḑilele-ĭ negre nu se stinsese, în fundul peptuluĭ lumina vieţeĭ licărea încă!

. . . . . .

. . . . . .

Teodora era mută, a doua ḑi dupe cruda operaţiune începu s'o prindă nişte friguri cumplite. Avea o căldură în cât nu aĭ fi putut ţine mâna pe corpul eĭ.

Vutira veni s'o vadă.

— Ah! ḑise el, aşa-ĭ că acum nu maĭ poţĭ vorbi?

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Nicĭ un rĕspuns nu i se dete. Copila credea că va muri şi aştepta acel minut ca un bine ceresc.

Când nelegiuitul se apropie însă maĭ mult de dênsa şi când vĕḑu că arde aşa de tare, o nouĕ idee îĭ veni în cap.

— S'o fac să fie şi maĭ caldă, îngână el; şi când trupul îĭ va arde ca focul, să mĕ culc atuncĭ lângă dênsa şi ast fel din căldura eĭ să se încălḑéscă şi sufletul meŭ.

Desbrăcă dupe aceea pe Teodora lăsând'o în pielea gólă şi luând un biciŭ împletit începu s'o lovéscă.

Copila fugi prin odae, Vutira alergă dupe ea şi o lovea din tótă puterea cu biciul.

Maĭ mult ca jumĕtate de ceas ţinu acest chin al iaduluĭ, picăturĭ de sânge începură a eşi din acea piele înroşită. Buzele luĭ Vutira surîdcaŭ de o bucurie drăcéscă. Privirele luĭ, pe sub gene se furişaŭ schinteind

. . . . . .

. . . . . .

— Eĭ bine, ḑicea necontenit Vutira, de când sunt nu am simţit plăcere maĭ mare, de cât acésta, pe care mi-o da ḑilnic mica Teodora. Aşĭ voi ca viaţa mea şi viaţa eĭ să fie un veac întreg. Căldura ce am simţit, când am atins de trupul meŭ înroşatul eĭ trup, n'am s'o uit nicĭ odată. Dar nu ştiŭ ce să fac, căcĭ de ierĭ, cu tóte că e fórte greŭ bolnavă, dar nu maĭ e aşa căldă.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

Da, da... pronunță apoĭ el; trebue să fac chiar îndată acésta.

Intră dupe aceea la Teodora. In mâna luĭ ținea un cuțit cu două tăișurĭ.

— Frumușico, îĭ dise; aĭ să maĭ rabdĭ ceva.

Teodora nu putea să-ĭ respundă nimic, căcĭ era aprópe mórtă și era mută.

El o luă și dupe ce o trânti pe pat îĭ legă mânele și piciórele de cele patru colțurĭ ale patuluĭ.

Ea remase ca resticnită, privirile eĭ stinse voiaŭ parcă să cunóscă maĭ d'înainte tortura ce i se pregătea. Când vĕdu însă că Vutira ia cuțitul în mână, scóse un muget lung și închise ochiĭ.

Nelegiuitul crestă pielea de la mijlocul copileĭ.

Voia ca pântecele copileĭ să rămâe fără piele și ast-fel în mijlocul aceleĭ dureri neînchipuite, el să 'șĭ bată joc de dênsa.

Teodora începu a se sbuciuma.

— Dacă nu veĭ sta liniștită, îĭ dise el, apoĭ cuțitul va putea să pĕtrundă maĭ adânc și atuncĭ eștĭ mórtă.

Luă apoĭ o funie, o trecu peste mijocul copileĭ și o legă de pat, ast-fel ca să nu se pótă ridica. Dupe aceea îșĭ începu din noŭ operațiunea.

Peste 20 minute pântecele eĭ era despuiat. Se zărea carnea roșie și sângerândă, care tremura. El puse mâna spre a se convinge dacă acea carne vie presintă în adevĕr căldură. Un răcnet de dis-

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

perare se auḑi. — Și viața tot licărea în pieptul Teodoreĭ.

. . . . . .

. . . . . .

Mĕ opresc aci, căcĭ mâna mea tremurând refusă d'a maĭ scri. Durerile și țipetile sĕrmaneĭ Teodora le aud parcă până la urechile mele. Sângele, care țișnea din acel nevinovat și plăpând corp, îl vĕd parcă pe acéstă fóie de hârtie!

Trec dar peste acest capitol lăsând pe infernalul torturator al Teodoreĭ în plata celuĭ de sus, și în blestemele vóstre!

Sugrumarea Teodoreĭ.

Intr'una din ḑile, pe la 4 césurĭ din séră, o umbră de om se vede fugind spre pădurea Măgura. Acéstă pădure nu maĭ era acum locuită de haiducĭĭ luĭ Constantin. Eĭ se retraseră la pólele unor munțĭ, unde așteptaŭ trecerea potereĭ, care venea în urmărirea lor.

La o depărtare óre-care însă de acea umbră de femee, se vedea și un om care fugea ca s'o ajungă.

Acesta era Vutira. Și tot în acea direcțiune se vedea un voinic, cu figura selbatică, cu ochiĭ sângeraț, cu pĕrul vâlvoiŭ, care fugind striga:

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

„Tu aĭ omorît pe tatăl meŭ! eŭ voesc să-ţĭ beaŭ sângele!“

Figura, acea umbră de femee, nu era de cât Teodora.

Ea găsise uşa deschisă şi eşi afară.

Să nu vĕ miraţi cum maĭ putea să umble. Frica nu de mórte, ci de acele chinurĭ cari pentru tot d'auna vor înegri pământul, chinurĭ de care însuşĭ cerul se îngrozise, îĭ dăduse acéstă putere supra-omenéscă.

Locul pe care fugea era un câmp întins şi drept. Vutira intrând în odaia eĭ o vĕdu că lipsesce şi-şĭ închipui că a fugit. In adevĕr, eşind afară şi uitându-se, o zări în depărtare. Se luă atunci dupe dênsa.

Teodora intrase în pădure, când fiul sataneĭ se afla numaĭ la câţĭ-va paşĭ de dênsa.

— Haide! trebue să sfârşesc cu tine! scârşni el din dinţĭ. Cine-va mĕ urmăreşte!

Infipse apoĭ ghiarele luĭ în gâtul copileĭ, în cât peste câte-va minute inima eĭ încetă d'a maĭ bate, şi spurcata fiară nu se mulţămi numaĭ cu atât, ci scóse cuţitul de la brâŭ şi îl înfipse în pept!

Dar abia sîngele ţîşni şi o detunătură de pistol făcu să resune pădurea.

Era *Nae*, care resbunase sângele părinteluĭ sĕŭ!...

„Sunt anĭ, dise acesta, de când te caut peste tot locul; sunt anĭ de când sângele clocoteşte în

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr

vinele mele! Şi acum când mi-am făcut datoria către omorîtorul părinteluĭ meŭ, mĕ duc să găsesc pe Florica, pe logodnica mea!“

Aruncă apoĭ o privire duiósă asupra cadavruluĭ Teodoreĭ, îşĭ şterse douĕ lacrămĭ, carĭ îĭ picară din ochĭ, şi dispăru.

Până maĭ acum câţĭ-va anĭ, cine ar fi trecut prin pădurea Măgura, la o depărtare ca jumĕtate ceas de oraşul Câmpu-Lung, ar fi vĕdut în acea pădure o cruce de lemn de pe care timpul, care şterge tóte, sterse şi aceste versurĭ:

Aicĭ când am sosit
Ah! mórtă te-am găsit
Şi în grópa ce-am săpat
Plângênd te-am îngropat!

Aicea te-am zărit
Intêiŭ când te-am iubit,
Şi aḑĭ ursit eŭ sunt
Să plâng pe-al tĕŭ mormênt!

Să plâng, să plâng voesc!
Şi'n plâns să mĕ sfîrşesc,
Căcĭ cum voiŭ maĭ trăi,
Când sufletu-mĭ muri?!....

Şi sub aceste rândurĭ era iscălit: *Niţă Ciobanul.*

FINE.

Muzeul Digital al Romanului Românesc
revistatransilvania.ro/mdrr
Nr. 8529-1921